

ZAKON

O POMORSKOJ I UNUTRAŠNJOJ PLOVIDBI

("Sl. list SRJ", br. 12/98, 44/99, 74/99 i 73/2000 i "Sl. glasnik RS", br. 101/2005 - dr. zakon i 85/2005 - dr. zakon)

Prvi deo

UVODNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuju se bezbednost plovidbe na moru i unutrašnjim vodama Savezne Republike Jugoslavije, plovni putevi na obalnom moru i na unutrašnjim vodama u Saveznoj Republici Jugoslaviji, državna pripadnost, identifikacija i upis broda, osnovi svojinsko-pravnih odnosa u pogledu brodova, brodar, obligacioni odnosi koji se odnose na brodove, plovidbene nezgode, postupak izvršenja i obezbeđenja na brodovima i merodavno pravo i nadležnost sudova u Saveznoj Republici Jugoslaviji za sporove sa međunarodnim obeležjem.

Član 2

Brodovi koji imaju jugoslovensku državnu pripadnost (u daljem tekstu: jugoslovenski brodovi) kada se nalaze na otvorenom moru su pod suverenitetom Savezne Republike Jugoslavije.

Član 3

Odredbe ovog zakona koje se odnose na brodove odnose se i na ratne brodove i druge plovne objekte pomorske i unutrašnje plovidbe, **ako je to ovim zakonom predviđeno.**

Član 4

Na odnose koji nisu uređeni ovim zakonom i na drugim propisima donesenim na osnovu ovog zakona, primenjuju se običaji u pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi.

Član 5

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) "pomorska plovidba" je plovidba koja se obavlja na moru, na rekama Jadranskog sliva do granice do koje su one plovne s morske strane, na Skadarskom jezeru i na reci Rijeka Crnojevića;
- 2) "unutrašnja plovidba" je plovidba koja se obavlja na rekama, kanalima i jezerima, osim na rekama Jadranskog sliva i na Skadarskom jezeru i na reci Rijeka Crnojevića;
- 3) "plovni objekt" je brod, tehnički plovni objekt, plovidbeno postrojenje, čamac i drugi objekt koji je osposobljen za plovidbu i koji učestvuje u plovidbi;

- 4) **"trgovačka mornarica"** obuhvata pomorske brodove i brodove unutrašnje plovidbe i druge plovne objekte, osim ratnih brodova;
- 5) "brod" je pomorski brod i brod unutrašnje plovidbe, osim ratnog broda;
- 6) "jugoslovenski ratni brod" je brod koji je pod komandom oficira Vojske Jugoslavije, a čija je posada vojna;
- 7) **"pomorski brod"** je brod registrovan za plovidbu morem, čija baždarska dužina iznosi najmanje 12 metara, a registarska zapremina - najmanje 15 BRT;
- 8) **"putnički brod"** je brod pomorske ili unutrašnje plovidbe registrovan za prevoz više od 12 putnika;
- 9) **"pomorski teretni brod"** je brod koji nije pomorski putnički brod;
- 10) **"pomorski tehnički plovni objekt"** je brod registrovan za obavljanje tehničkih radova (bager, dizalica, platforma za istraživanje i eksploataciju nafte i sl.);
- 11) **"pomorski čamac"** je plovni objekt registrovan za plovidbu morem, čija baždarska dužina iznosi manje od 12 metara, a registarska zapremina - manje od 15 BRT;
- 12) "brod unutrašnje plovidbe" je brod registrovan za plovidbu na unutrašnjim vodama, čija dužina trupa iznosi najmanje 15 metara, a širina trupa - najmanje tri metra ili čija je najveća istisnina najmanje 15 tona, kao i tegljač i potiskivač, bez obzira na njihovu dužinu, širinu i istisninu;
- 13) "teretni brod unutrašnje plovidbe" je brod registrovan za prevoz tereta;
- 14) **"tegljač, odnosno potiskivač"** je brod registrovan za tegljenje ili potiskivanje drugih plovnih objekata;
- 15) "brod unutrašnje plovidbe sa sopstvenim pogonom" je brod koji ima sopstveni mašinski uređaj za pogon;
- 16) "brod unutrašnje plovidbe bez sopstvenog pogona" je brod koji nema sopstveni mašinski uređaj za pogon, kao i brod čiji se mašinski uređaj koristi za premeštanja u pristaništu ili mestima ukrcaja ili iskrcaja ili da bi se povećale njegove manevarske sposobnosti za vreme potiskivanja ili tegljenja;
- 17) **"tehnički plovni objekt unutrašnje plovidbe"** je objekt opremljen mehaničkim uređajem za obavljanje tehničkih radova na unutrašnjim vodama sa sopstvenim pogonskim mašinskim uređajima ili bez njega (ploveća naprava, bager, dizalica, platforma i sl.);
- 18) **"ploveće postrojenje"** je plovni objekt bez sopstvenog pogona koji nije predviđen za premeštanje niti za obavljanje posebnih radova na moru ili unutrašnjim vodama (kupatiło, pristan, hangar, vodenica, ribarska tikvara, kuća za odmor, pontonski most, stambena lađa, ugostiteljski objekt, splav kućica, ploveća radionica i sl.);

19) "čamac unutrašnje plovidbe" je plovni objekt, osim tegljača i potiskivača, bez obzira na njihovu dužinu, širinu i istisninu, registrovan za plovidbu na unutrašnjim vodama, čija dužina trupa iznosi manje od 15 metara, a širina trupa manje od tri metra, a čija najveća istisnina iznosi manje od 15 tona;

20) "nuklearni brod" je pomorski brod opremljen nuklearnim postrojenjem;

21) "ribarski brod" je brod registrovan i opremljen za ulov ribe ili drugih živih bića koja žive u vodi;

22) "jahta" je brod koji služi u neprivredne svrhe za razonodu, sport ili rekreaciju;

23) "jugoslovenski javni brod" je brod koji upotrebljava jugoslovenski državni organ, a koji nije ratni brod i koji služi isključivo u neprivredne svrhe;

24) "tanker" je brod pomorske ili unutrašnje plovidbe registrovan za prevoz tereta u tečnom stanju;

25) "brod u gradnji" je brod od momenta polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje do momenta upisa u upisnik brodova;

26) "postojeć i brod" je brod koji nije u gradnji;

27) "strani trgovački brod" je pomorski brod koji ima stranu državnu pripadnost, odnosno brod unutrašnje plovidbe koji je upisan u strani upisnik brodova;

28) "strani ratni brod" je brod koji je pod komandom oficira stranih oružanih snaga, a čija je posada vojna;

29) "strani javni brod" je brod koji upotrebljava organ strane države a koji nije ratni brod i služi isključivo u neprivredne svrhe;

30) "strani čamac" je plovni objekt koji se smatra čamcem prema propisima države u kojoj je evidentiran, a ako nije evidentiran - prema propisima države čiji je državljanin vlasnik čamca;

31) "skela" je plovni objekt unutrašnje plovidbe namenjen za prevoz lica i stvari sa jedne na drugu obalu unutrašnjih voda;

32) "putnik" je svako lice na brodu, čamcu ili drugom plovnom objektu, osim dece mlađe od jedne godine, lica zaposlenih na brodu u bilo kom svojstvu i članova njihove porodice;

33) "međunarodno putovanje" je putovanje brodom, čamcem ili drugim plovnim objektom iz jugoslovenske luke ili pristaništa u stranu luku ili pristanište i obratno;

34) "potisnica" je teretni brod unutrašnje plovidbe bez sopstvenog pogona i bez sopstvenog kormilarskog uređaja;

35) "tegljenica" je teretni brod unutrašnje plovidbe bez sopstvenog pogona, a koji ima sopstveni kormilarski uređaj;

36) "sanitetski brod" je brod registrovan i opremljen za zdravstvenu službu;

37) "ledolamac" je brod registrovan i opremljen za razbijanje leda;

38) "luka, odnosno pristanište" je vodeni i sa vodom neposredno povezani kopneni prostor sa objektima namenjenim za pristajanje, sidrenje i zaštitu plovniha objekata, kao i ukrcavanje i iskrcavanje putnika i robe;

39) "zimovnik" je izgrađeni ili prirodni vodeni prostor na unutrašnjem plovnom putu koji je uređen i osposobljen kao sigurno sklonište za brodove od oštećenja ledom ili velike vode;

40) "sklonište" je prirodni deo vodenog prostora na unutrašnjem plovnom putu koji služi za nužni smeštaj brodova radi zaštite od oštećenja prilikom neposrednog nadolaska leda ili velike vode;

41) "sidrište na unutrašnjim vodama" je opremljeni i obeleženi deo unutrašnjih voda na kojem se može vršiti bezbedno stajanje i manevrisanje plovnog objekta i čija dubina ne sme biti manja od minimalne dubine plovnog puta na kojem se sidrište nalazi ili sa kojim je spojeno;

42) "sidrište na moru" je deo mora ispred luke određen lučkim uzansama te luke;

43) "marina" je specijalizovana luka ili pristanište na obali mora, reka, kanala ili jezera **namenjenih za prihvatanje i opremu plovniha objekata koji služe za rekreaciju, sport i razonodu;**

44) "brodar" je fizičko ili pravno lice koje je kao držalac broda nosilac plovidbenog poduhvata, s tim što se pretpostavlja, dok se protivno ne dokaže, da je brodar lice koje je u upisnik brodova upisano kao vlasnik broda;

45) "ulje" je svako postojano ulje, sirova nafta, teško dizel-ulje, mazivo-ulje i životinjska biljna ulja i masti, bez obzira na to da li se prevozi brodom kao teret ili kao gorivo za pogon broda;

46) "plovidbena nezgoda" je vanredni događaj na moru ili unutrašnjim vodama nastao u plovidbi ili iskorišćavanju plovnog objekta, plovnog puta ili objekta na njemu pri kojem je došlo do ljudskih žrtava ili telesnih oštećenja, materijalne štete ili zagađivanja životne sredine.

Drugi deo

BEZBEDNOST PLOVIDBE

Glava 1

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Član 6

Plovni putevi u obalnom moru i na unutrašnjim vodama Savezne Republike Jugoslavije, luke i pristaništa, pomorski brodovi, brodovi unutrašnje plovidbe i drugi plovni objekti, posada na

brodovima i drugim plovnim objektima, na moru i unutrašnjim plovnim putevima, moraju da ispunjavaju uslove za bezbednu plovidbu propisane ovim zakonom.

Ovim zakonom uređuje se i bezbednost plovidbe na plovnim putevima na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe.

Član 7

Način ostvarivanja zaštite života ljudi na moru i unutrašnjim plovnim putevima, kao i izbegavanje sudara na moru, uređuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 8

Preduzeće i drugo pravno lice koje obavlja javni saobraćaj na moru i unutrašnjim plovnim putevima, koje upravlja lukom, odnosno pristaništem, ili ovlašćeno pravno lice koje uređuje i održava te plovne puteve dužno je da:

- 1) obezbedi trajno vršenje kontrole bezbednosti plovidbe;
- 2) evidentira propisane podatke koji su od značaja za bezbednost plovidbe.

Javni saobraćaj na moru i unutrašnjim plovnim putevima može obavljati strano pravno i fizičko lice pod uslovima predviđenim saveznim zakonom.

Glava 2

PLOVNI PUTEVI

Član 9

Plovni put u obalnom moru Savezne Republike Jugoslavije je pojas u tom moru dovoljno dubok i širok za bezbednu plovidbu broda koji je, po potrebi, i obeležen.

Plovni put na unutrašnjim vodama je reka, kanal ili jezero na kome su obezbeđeni uslovi za bezbednu plovidbu.

Član 10

Plovni putevi moraju da ispunjavaju uslove za bezbednu plovidbu propisane ovim zakonom.

Kategorizaciju unutrašnjih plovnih puteva propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 11

Objekti bezbednosti plovidbe na plovnim putevima u obalnom moru su svetionici, obalna svetla, plutače i druge oznake, signalne stanice i radio-stanice, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za bezbednu plovidbu na moru, plovnim putevima i u lukama.

Objekti bezbednosti plovidbe na plovnim putevima unutrašnjih voda su signalne stanice i radio-stanice, plovni i obalni signali, plovidbene oznake, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za bezbednost plovidbe, zimovnici, sidrišta i prevodnice na plovnom putu i hidrotehnički objekti kojima se obezbeđuje bezbednost plovidbe u okviru predviđenih gabarita.

Naknade za korišćenje objekata bezbednosti plovidbe i usluga radio-sluzbe na plovnim putevima u obalnom moru i unutrašnjim plovnim putevima Savezne Republike Jugoslavije plaćaju korisnici tih plovnih puteva.

Visina naknade iz stava 3. ovog člana određuje se tarifom.

Naknade se uplaćuju u savezni budžet.

Član 12

Plovni putevi u obalnom moru i na unutrašnjim vodama moraju se održivati, na njima se mora održavati plovnost i postavljati objekti bezbednosti plovidbe i obezbeđivati funkcionisanje u skladu sa utvrđenom kategorijom plovnog puta.

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa privremeno će ograničiti ili zabraniti plovidbu plovnim putem ako je ugrožena bezbednost plovidbe ili sigurnost hidro-gradevinskih i drugih objekata na plovnom putu i o tome blagovremeno obavestiti učesnike u plovidbi preko sredstava informisanja ili na uobičajen način.

Prostor namenjen za sport, rekreaciju i razonodu mora biti odvojen od plovnog puta.

Član 13

Plovni put na unutrašnjim vodama na kome važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe uređuje se i održava prema kategoriji utvrđenoj međunarodnim ugovorom kojim se uspostavlja međunarodni ili međudržavni režim plovidbe.

Plovne puteve na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe i objekte bezbednosti plovidbe na plovnim putevima u obalnom moru i na unutrašnjim plovnim putevima određuje Savezna vlada.

Oznake na plovnim putevima u obalnom moru i na unutrašnjim vodama utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 14

Uređivanje i održavanje plovnih puteva u obalnom moru i na unutrašnjim vodama vrši ovlašćeno pravno lice koje ispunjava propisane uslove u pogledu kadrova i opreme neophodne za stručno i kvalitetno izvođenje poslova koji su mu povereni.

Član 15

Za izdavanje odobrenja za izgradnju prevodnica, plovnih kanala, luka, pristaništa i drugih hidrotehničkih objekata od uticaja na bezbednost plovidbe, potrebna je saglasnost lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa.

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa izdaje odobrenje za preduzimanje aktivnosti na plovnom putu koje mogu uticati na režim plovidbe.

Član 16

Investitor ili vlasnik objekata ili sredstava koji predstavljaju stalne ili privremene prepreke na plovnom putu (mostovi, kablovi, potonuli objekti i sl.), dužan je, u roku određenom od lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa da postavi i održava svetla i znakove za obeležavanje tih prepreka, a po potrebi i da te prepreke ukloni sa plovnog puta.

Ako lice iz stava 1. ovog člana ne postavi propisano svetlo ili drugi znak, ili ako postavljeno svetlo ili drugi znak ne održava u ispravnom stanju ili ne ukloni prepreke, ovlašćeno pravno lice koje se stara o uređivanju i održavanju plovnog puta, na zahtev lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa, a na teret tog lica, postaviće propisano svetlo ili drugi znak, odnosno neispravno svetlo ili drugi znak će dovesti u ispravno stanje ili ukloniti prepreke.

Član 17

Na plovnom putu mogu se održavati sportska takmičenja, odnosno priredbe, na osnovu odobrenja lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa.

Član 18

Zahtev za izdavanje odobrenja iz člana 17. ovog zakona, organizator sportskog takmičenja, odnosno priredbe je dužan da podnese lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa najdocnije 15 dana pre početka održavanja takmičenja, odnosno priredbe.

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa je dužna da obavesti učesnike u plovidbi o održavanju takmičenja, odnosno priredbe najdocnije osam dana pre početka takmičenja.

Član 19

Organizator priredbe dužan je da u roku od 24 časa posle održane priredbe ukloni sa plovnog puta oznake, uređaje i predmete koji su u vezi održavanja priredbe bili postavljeni.

Ako organizator priredbe ne izvrši obavezu iz stava 1. ovog člana, ovlašćeno pravno lice koje uređuje i održava plovni put, izvršiće uklanjanje o trošku organizatora.

Član 20

Obalne radio-stanice vrše radio-službu koja služi zaštiti ljudskog života i bezbednosti plovidbe na moru, odnosno unutrašnjim plovnim putevima.

U vršenju radio-službe iz stava 1. ovog člana, obalne radio-stanice dužne su da organizuju službu bdenja.

Brodovi koji moraju da imaju brodsku radio-stanicu moraju za vreme plovidbe broda da **organizuju službu bdenja, saglasno propisima o radio-saobraćaju.**

Način i uslove rada radio-službe za bezbednost plovidbe i uslove koje treba da ispunjavaju obalne i brodske radio-stanice propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 21

Zimovnici na unutrašnjim plovnim putevima moraju ispunjavati uslove bezbednosti plovidbe koje **utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.**

Uslove koje moraju da ispunjavaju zimovnici otvoreni za zimovanje stranih brodova na unutrašnjim plovnim putevima **na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe, određuje Savezna vlada.**

Zimovnike na unutrašnjim plovnim putevima na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe, otvorene za zimovanje stranih brodova određuje Savezna vlada.

Glava 3

LUKE I PRISTANIŠTA

Član 22

Luka, odnosno pristanište može biti namenjeno za uskladištavanje i ostala manipulisanja robom, proizvodnju, oplemenjivanje i doradu robe i ostale privredne delatnosti koje su sa ovim delatnostima u međusobnoj ekonomskoj, saobraćajnoj ili tehnološkoj vezi.

Vodeni prostor pristaništa ne sme se pri niskom vodostaju proširivati na plovni put.

Luke i pristaništa moraju da ispunjavaju propisane uslove i da se u njima vrše delatnosti na **području čije su granice određene saglasno tim propisima.**

Član 23

Luke i pristaništa mogu biti otvoreni za javni saobraćaj (međunarodni i unutrašnji) ili za posebne namene (sopstvene potrebe i dr.) ako su ispunjeni propisani uslovi za bezbednost plovidbe u luci, odnosno pristaništu.

Uslove koje moraju **ispunjavati luke, odnosno pristaništa namenjena za međunarodni saobraćaj određuje Savezna vlada.**

Luke i pristaništa, odnosno delove luka i pristaništa namenjenih za međunarodni saobraćaj, određuje Savezna vlada.

Član 24

Preduzeće i drugo pravno lice koje upravlja lukom, odnosno pristaništem dužno je da održava luku, odnosno pristanište tako da omogućava bezbednu plovidbu.

Strano pravno i fizičko lice može osnivati ili ulagati u preduzeće radi upravljanja lukom, odnosno pristaništem u skladu sa saveznim zakonom.

Lica iz stava 2. ovog člana dužna su da održavaju luku, odnosno pristanište tako da omogućе bezbednu plovidbu.

Član 25

Preduzeće i drugo pravno lice koje upravlja lukom, odnosno pristaništem otvorenim za javni saobraćaj dužno je da pod jednakim uslovima omogućі svakom fizičkom i pravnom licu korišćenje objekata u luci, odnosno pristaništu prema njihovoj nameni i u granicama raspoloživih kapaciteta.

Preduzeće i drugo pravno lice koje upravlja lukom, odnosno pristaništem koji nisu otvoreni za javni saobraćaj, a koji ispunjavaju uslove za sklanjanje plovnih objekata u slučaju elementarnih nepogoda, dužno je da, pod uslovima iz stava 1. ovog člana obezbedi korišćenje luke, odnosno pristaništa kao i objekte bezbednosti plovidbe dok traju elementarne nepogode.

U pogledu korišćenja luke i pristaništa otvorenih za međunarodni javni saobraćaj i plaćanja lučkih, odnosno pristanišnih naknada, strani brodovi su izjednačeni s jugoslovenskim, pod uslovom uzajamnosti.

Odredba stava 3. ovog člana primenjuje se i na zimovnike koji se nalaze na plovnom putu na kome važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe.

Član 26

Strani brod dužan je da prilikom dolaska u luku, odnosno pristanište preda lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa, i to:

- 1) pomorski brod - opštu izjavu, zdravstvenu izjavu i izvod iz propisa posade;
- 2) brod unutrašnje plovidbe - izjavu o dolasku broda u pristanište, zdravstvenu izjavu i izvod iz propisa posade.

Prilikom odlaska iz luke, odnosno pristaništa, strani brod je dužan da preda izvod iz popisa posade samo za ona lica koja su ukrcana na brod ili iskrcana sa broda dok se brod nalazio u licu, odnosno pristaništu.

Strani brod koji dolazi iz jugoslovenske luke ili pristaništa ne predaje u drugoj jugoslovenskoj luci, odnosno pristaništu izvode iz popisa posade za ona lica koja se ne iskrcavaju niti ukrcavaju u toj luci, odnosno pristaništu.

Strana jahta, odnosno strani čamac koji namerava da krstari i boravi u obalnom moru ili na unutrašnjim plovnim putevima Savezne Republike Jugoslavije, dužan je da svoj dolazak prijavi lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa i da podnese zahtev za izdavanje odobrenja za krstarenje i zadržavanje.

Član 27

Strani nuklearni brod koji namerava da dođe u jugoslovensku luku otvorenu za međunarodni pomorski saobraćaj dužan je da zatraži dozvolu za uplovljenje u luku i da blagovremeno dostavi overeni prepis dokumentacije o sigurnosti nuklearnog postrojenja saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja.

Savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja izdaje brodu iz stava 1. ovog člana dozvolu za dolazak u jugoslovensku luku, pod uslovom da od tog broda ne pretil opasnost prouzrokovanja nuklearne štete i ako taj brod, na njegov zahtev, pribavi garanciju do visine iznosa iz člana 896. ovog zakona.

Pre uplovljenja stranog nuklearnog broda koji je dobio dozvolu iz stava 2. ovog člana, lučka kapetanija narediće da ovlašćeno preduzeće ili drugo pravno lice, na najpodesnijem mestu, izvrši pregled uverenja o nuklearnoj sigurnosti broda, kao i preglede radi utvrđivanja da li od tog broda pretil opasnost prouzrokovanja nuklearne štete. Ovo preduzeće može, po potrebi, da vrši ponovne preglede i za vreme boravka broda u luci.

Član 28

Strani brod koji prevozi više od 2000 tona ulja, a nema uverenje o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem predviđeno u članu 885. ovog zakona, ne sme ulaziti u luku, odnosno pristanište, niti izlaziti iz luke, odnosno pristaništa Savezne Republike Jugoslavije, niti u njima ukrcavati ili iskrcavati ulje.

Odredba stava 1. ovog člana odnosi se i na strani brod iz tog stava koji prevozi više od 2000 tona ulja koji je u svojini strane države, a koji nema uverenje o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu države u kojoj je upisan da je brod svojina države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama predviđenim u članu 881. ovog zakona.

Član 29

Ako u luci, odnosno pristaništu nastane požar ili druga nezgoda koja ugrožava bezbednost ljudskih života, brodova i ostalih plovnih objekata, lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa dužna je da naredi da određeni brod odmah krene na mesto požara, odnosno nezgode, i to:

- 1) najbliži ili drugi brod - radi spasavanja ugroženih ljudskih života;**
- 2) jugoslovenski brod - radi spasavanja drugog jugoslovenskog broda i stvari sa tog broda koje su svojina jugoslovenskih preduzeća i drugih pravnih lica ili svojina državljana Savezne Republike Jugoslavije, kao i radi zaštite životne sredine.**

Član 30

Brod odgovara za štetu koju nanese objektima u luci, odnosno pristaništu ili na moru, odnosno unutrašnjim vodama.

Brod ne odgovara za štetu iz stava 1. ovog člana jedino u meri u kojoj je šteta prouzrokovana krivicom preduzeća ili drugog pravnog lica koje upravlja lukom, odnosno pristaništem ili stanjem obale i objekata u luci, odnosno pristaništu.

Pod odgovornošću broda, u smislu stava 1. ovog člana, podrazumeva se odgovornost vlasnika broda i brodara.

Glava 4

LUČKE KAPETANIJE I KAPETANIJE PRISTANIŠTA

Član 31

Lučke kapetanije i kapetanije pristaništa su područni organi saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja, koji obavljaju upravne i druge stručne poslove iz oblasti pomorske i unutrašnje plovidbe, kojima se osigurava bezbednost plovidbe na području koje propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 32

Poslove koje obavljaju lučke kapetanije i kapetanije pristaništa utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 33

Lučki kapetani, odnosno kapetani pristaništa, rukovodioci organizacionih jedinica, inspektori bezbednosti pomorske i unutrašnje plovidbe (u daljem tekstu: savezni inspektor) i druga stručna lica moraju da ispunjavaju uslove koje utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 34

Savezni inspektori u lučkim kapetanijama i kapetanijama pristaništa i lica koja upravljaju motornim čamcima, dužni su da nose službeno odelo za vreme obavljanja poslova i zadataka.

Službeno odelo i oznake na službenom odelu, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 35

Savezni inspektor mora da ima legitimaciju inspektora bezbednosti plovidbe, a drugo stručno lice koje vrši određene inspeksijske poslove, ovlašćenje za obavljanje tih poslova.

Legitimaciju i ovlašćenje iz stava 1. ovog člana izdaje i obrazac legitimacije propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Glava 5

PLOVIDBA I PILOTAŽA

1. Plovidba

Član 36

U pomorskoj plovidbi, odnosno plovidbi na unutrašnjim vodama moraju se primenjivati propisana pravila plovidbe i propisani signali i oznake koji moraju zadovoljiti zahteve bezbedne i uredne plovidbe.

Uslove za plovidbu brodova, čamaca i drugih plovnih objekata na plovnom putu u obalnom moru i na unutrašnjim vodama na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 37

Strani brodovi mogu da plove plovnim putevima unutrašnjih voda na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe.

Strani brodovi mogu da plove i drugim unutrašnjim plovnim putevima radi ulaska u jugoslovensko pristanište **otvoreno za međunarodni saobraćaj, prema uslovima koje propiše Savezna vlada.**

U druge plovne puteve unutrašnjih voda strani brodovi mogu da uplove samo na osnovu **odobrenja koje izdaje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.**

Član 38

Strani ratni brodovi, strani javni brodovi i strani ribarski brodovi mogu, izuzetno, da uplove u plovne puteve unutrašnjih voda Savezne Republike Jugoslavije, ako za to prethodno dobiju **odobrenje nadležnog saveznog organa.**

Odobrenje iz stava 1. ovog člana izdaju:

- 1) stranom ratnom brodu - **savezno ministarstvo nadležno za poslove odbrane u saglasnosti sa saveznim ministarstvom nadležnim za inostrane poslove;**
- 2) stranom javnom brodu koji po svojoj nameni ili razlozima zbog kojih želi da uplovi ima **naučnoistraživački karakter - savezno ministarstvo nadležno za inostrane poslove u saglasnosti sa saveznim ministarstvom nadležnim za poslove odbrane, saveznim ministarstvom nadležnim za unutrašnje poslove i saveznim ministarstvom nadležnim za poslove razvoja, nauke i životne sredine;**
- 3) drugom stranom javnom brodu - **savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja u saglasnosti sa saveznim ministarstvom nadležnim za inostrane poslove i saveznim ministarstvom nadležnim za unutrašnje poslove;**
- 4) stranom ribarskom brodu - **savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.**

Član 39

Prevoz putnika i stvari između jugoslovenskih luka i drugih delova obalnog mora Savezne Republike Jugoslavije, odnosno između jugoslovenskih pristaništa i drugih delova unutrašnjih plovnih puteva Savezne Republike Jugoslavije (kabotaža) mogu da vrše samo jugoslovenski brodovi.

Ne smatra se kabotažom, u smislu stava 1. ovog člana, prevoz putnika stranom jahtom ili stranim čamcem, ako se taj prevoz ne naplaćuje.

Član 40

Savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja može dozvoliti:

- 1) stranom brodu prevoz praznih kontejnera u njegovoj eksploataciji između jugoslovenskih luka, odnosno pristaništa, pod uslovom uzajamnosti;
- 2) stranom brodu prevoz stvari i putnika između jugoslovenskih luka, odnosno pristaništa, ako to zahteva opšti interes jugoslovenske privrede.

Član 41

Oštećeni, nasukani ili potopljeni plovni objekti koji ometaju ili ugrožavaju bezbednost plovidbe, istraživanje mora ili iskorišćavanje prirodnog bogatstva obalnog mora ili unutrašnjih voda ili predstavljaju opasnost od zagađivanja moraju se ukloniti po nalogu lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa.

Predmeti ili materije koji mogu da ometaju ili ugroze bezbednost plovidbe ne smeju se bacati na plovni put.

Uklanjanje plovnog ili drugog objekta sa plovnog puta koji ometa ili ugrožava bezbednost plovidbe vrši se na teret vlasnika tog objekta.

Član 42

Zabranjeno je prekinuti ili oštetiti vazdušni ili podvodni telekomunikacioni kabl, podvodni kabl visokog napona ili podvodni cevovod u moru i unutrašnjim plovnim putevima.

Član 43

Nasukane ili oštećene brodove i druge plovne objekte u obalnom moru i na unutrašnjim plovnim putevima Savezne Republike Jugoslavije koje je posada napustila, kao i stvari sa tih brodova i drugih plovnih objekata, ne mogu da spasavaju strana pravna ili fizička lica.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, strana pravna ili fizička lica mogu da spasavaju brodove i druge plovne objekte, stvari sa brodova i drugih plovnih objekata iz tog stava ako im to odobri lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa.

Član 44

Brod koji dolazi iz inostranstva ne sme komunicirati s drugim brodovima, organima, organizacijama i licima na obali pre nego što od lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa dobije odobrenje za slobodnu komunikaciju s obalom.

Brod pre isplovljenja iz luke, odnosno pristaništa ili sa sidrišta mora od lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa dobiti odobrenje za isplovljenje broda.

Strani brod, na plovnom putu u obalnom moru, i na unutrašnjim vodama Savezne Republike Jugoslavije dužan je da vije zastavu svoje državnosti, kao i zastavu Savezne Republike Jugoslavije.

Član 45

Strani brod u raspremi može boraviti u obalnom moru i na unutrašnjim plovnim putevima Savezne Republike Jugoslavije pod uslovima koje propiše Savezna vlada.

2. Pilotaža

Član 46

Pilotaža je davanje stručnih saveta zapovedniku broda od strane stručnih lica (pilota) u pogledu vođenja broda radi bezbedne plovidbe na plovnim putevima, lukama i pristaništima Savezne Republike Jugoslavije.

Pilotažu može obavljati samo lice, koje ovlasti lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa.

Način obavljanja pilotaže, stručnu spremu koju moraju imati piloti i uslove za obavljanje pilotaže propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 47

Pilotažu na plovnim putevima, lukama i pristaništima Savezne Republike Jugoslavije ne mogu da obavljaju strana pravna i fizička lica.

Član 48

Za brodove određene vrste i veličine, savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja može, radi bezbednosti plovidbe, odrediti plovne puteve, luke i pristaništa na kojima je pilotaža obavezna.

Obaveznoj pilotaži ne podležu jugoslovenski ratni brodovi.

Član 49

Pilotažom se može koristiti svaki brod pod jednakim uslovima.

U pogledu korišćenja usluga pilotaže i plaćanja naknade za te usluge, strani brodovi su izjednačeni sa jugoslovenskim brodovima, pod uslovom uzajamnosti.

Član 50

Pilotaža brodom ne oslobađa zapovednika broda dužnosti da upravlja plovidbom i manevrisanjem broda i odgovornosti koje iz toga nastaju.

Brodar broda koji koristi usluge pilotaže odgovara za radnje i propuste pilota, kao i za radnje i propuste člana posade svog broda.

Član 51

Za naknadu štete koju je pilot prouzrokovao brodaru broda koji koristi usluge pilota ž e odgovara pravno lice u kome je pilot u radnom odnosu u č asu prouzrokovanja štete, do iznosa osnovne naknade predvi đene tarifom za izvršenu uslugu pilota ž e pomno ž ene faktorom 300, ako se doka ž e da je šteta nastala krivicom pilota.

Ugovor o ograni č enju odgovornosti pravnog lica koje obavlja obaveznu pilota ž u, zaklju č en protivno odredbi stava 1. ovog člana pre prouzrokovanja štete brodaru, ne proizvodi pravno dejstvo.

Ugovor o ograni č enju odgovornosti pravnog lica obaveznog na naknadu štete prouzrokovane obavljanjem pilota ž e koja nije obavezna, a koji je zaklju č en pre prouzrokovanja štete na iznos manji od iznosa iz stava 1. ovog člana, ne proizvodi pravno dejstvo.

Član 52

Ako se naknada štete mo ž e tra ž iti neposredno od pilota koji je prouzrokovao štetu, odredba člana 51. stav 1. ovog zakona odnosi se i na pilota, osim ako je pilot štetu prouzrokovao namerno.

Odgovornost pilota, zajedno sa odgovornoš ć u pravnog lica u kom je pilot u radnom odnosu, ne mo ž e pre ć i granice odgovornosti iz člana 51. ovog zakona, osim ako je pilot štetu prouzrokovao namerno.

Član 53

Hidrografski poslovi koji se obavljaju za potrebe bezbednosti pomorske plovidbe, Ratne mornarnice Vojske Jugoslavije i pomorske privrede su:

- a) premeravanje mora i obale;
- b) prikupljanje i obrađ ivanje hidrografskih, okeanografskih, nautič kih i drugih podataka;**
- v) izrada pomorskih karata i navigacijskih publikacija;
- g) prikupljanje, obrađ ivanje i objavljivanje radio-uređ ajima i u publikacijama svih promena, ograni č enja, zabrana i nastalih opasnosti na moru koje uti č u na bezbednost plovidbe.**

Član 54

Poslovi meteorološkog obezbe đ enja pomorstva su:

- a) pomorska meteorološka osmatranja, uklju č uju ć i osmatranja na određ enim pomorskim trgova č kim brodovima, ratnim brodovima, tehnič kim plovnim objektima, svetionicima i lukama;**
- b) izrada i izdavanje prognoza vremena i stanja Jadranskog mora za plovidbu u podru č ju obalnog mora i otvorenog mora i Otranskih vrata;

v) izrada prognoza vremena i stanja Jadranskog mora za potrebe privrednih i drugih aktivnosti u obalnom moru i na obali;

g) izdavanje upozorenja na meteorološke nepogode na Jadranskom moru;

d) održavanje instrumenata i uređaja brodskih meteoroloških stanica;

đ) istraživanje klime i vremena Jadranskog mora u području obalnog mora i otvorenog mora.

Član 55

Poslovi hidrološkog obezbeđenja unutrašnje plovidbe su:

a) hidrološka osmatranja i merenja, uključujući osmatranja na određenim trgovačkim brodovima i tehničkim plovnim objektima unutrašnje plovidbe i pristaništima na unutrašnjim vodama na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe;

b) izrada hidroloških prognoza i izdavanje hidroloških biltena;

v) izdavanje upozorenja na hidrološke nepogode.

Glava 6

BROD

1. Utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu

Član 56

Brod je sposoban za plovidbu u određenim granicama plovidbe i za određenu namenu:

1) ako njegova konstrukcija i plovna svojstva, kao i mašine, uređaji i oprema koji služe održavanju bezbednosti plovidbe broda, po njihovim tehničkim svojstvima, količini, vrsti i rasporedu na brodu, odgovaraju zahtevima tehničkih pravila pravnog lica ovlašćenog za utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu, radi:

a) smeštaja lica na brodu i zaštite ljudskog života na moru, odnosno unutrašnjim vodama;

b) zaštite na radu članova posade i drugih lica koja rade na brodu;

v) zaštite broda;

g) zaštite tereta na brodu;

d) zaštite životne sredine (plovnog puta, plovnih i drugih objekata, mora, voda, obale i dr.) od zagađivanja opasnim i štetnim materijama (uljem, otpacima tekućih goriva i njihovim mešavinama, otpadnim vodama i drugim otpadnim materijama, radioaktivnim i drugim sličnim otpacima) od strane broda;

2) ako ima propisani broj stručno osposobljenih članova posade;

3) ako je smeštaj i broj ukrcanih putnika na brodu u skladu s propisanim uslovima za prevoz putnika;

4) ako je teret na brodu ukrcan u skladu sa dobijenom teretnom linijom, odnosno slobodnim bokom i **pravilnim na čijom rasporedu tereta.**

Član 57

Sposobnost broda za plovidbu utvrđuje se vršenjem tehničkog nadzora.

Tehnički nadzor vrši pravno lice ovlašćeno za utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu (u daljem tekstu: ovlašćeno pravno lice).

Visina naknade za vršenje tehničkog nadzora broda iz stava 1 ovog člana određuje se tarifom.

Naknade se uplaćuju u savezni budžet.

Član 58

Tehnički nadzor broda obuhvata:

1) odobravanje tehničke dokumentacije na osnovu koje se brod gradi ili prepravlja i tehničke dokumentacije na osnovu koje se izrađuju materijali, mašine, uređaji i oprema koji su namenjeni za gradnju, prepravku i popravku broda;

2) nadzor nad gradnjom i prepravkom broda koji se vrši u toku njegove gradnje ili izvođenja radova na njegovoj prepravci i nadzor nad izradom materijala, mašina, uređaja i opreme iz tačke 1. ovog člana koji se vrši u toku njihove izrade što se potvrđuje uverenjem, kao i nadzor nad izradom, ugradnjom i smeštajem mašina, uređaja i opreme u brod;

3) pregled postojećih brodova, uključujući i nadzor nad izvođenjem popravki i obnavljanjem onih delova broda za koje je pregledom utvrđeno da ih treba popraviti ili obnoviti.

Ovlašćeno pravno lice je dužno da na stranim brodovima: utvrđuje sposobnost broda za plovidbu vršenjem tehničkog nadzora nad građanjem ili prepravljanjem, odnosno pregledom tih brodova u plovidbi; utvrđuje sigurnost uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta na brodovima; vrši baždarenje brodova; i o izvršenim poslovima izdaje isprave za čije ga je izdavanje ovlastio nadležni strani organ ili organizacija.

Ovlašćeno pravno lice može odgovarajućim organima i organizacijama poveriti da na jugoslovenskim brodovima dok se nalaze u inostranstvu: utvrđuje sposobnost za plovidbu brodova vršenjem nadzora nad građanjem ili prepravljanjem, odnosno pregledom tih brodova u plovidbi; utvrđuje sigurnost uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta na brodovima; vrši baždarenje brodova, izdaje isprave; utvrđuje tipove uređaja, mašina, opreme i materijala koje na brodovima služe za održavanje sposobnosti brodova za plovidbu.

Ovlašćeno pravno lice može, na zahtev korisnika da određuje klasu jugoslovenskim i stranim brodovima na osnovu pravila ovlašćenog preduzeća o klasifikaciji.

Član 59

Pregledi postojećih brodova mogu biti osnovni, redovni, kontrolni i vanredni.

Član 60

Obavezi vršenja osnovnog pregleda podleže postojeci brod, i to:

- 1) pre njegovog upisa u upisnik brodova, ako nadzor nad njegovom gradnjom ili prepravkom nije vršilo ovlašćeno pravno lice;
- 2) svaki put kad se na brodu trajno menja njegova namena ili proširuje granica plovidbe, i to pre početka njegovog korišćenja;
- 3) svaki put kad se na brodu vrši prepravka kojom se menjaju njegove konstrukcione osobine i svojstva pogonskih uređaja, i to pre početka njegovog korišćenja.

Član 61

Redovnim pregledom utvrđuje se da li stanje broda odgovara odredbama tehničkih pravila, a kontrolnim pregledom proverava se pravilno održavanje broda.

Član 62

Vanredni pregled broda vrši se:

- 1) **posle pretrpljene havarije ili utvrđenog nedostatka broda, ako po nalazuluke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa, pretrpljena havarija ili utvrđeni nedostatak broda utiče na sposobnosti broda za plovidbu;**
- 2) **kad se vrševće popravke ili obnova broda van zahteva koji proizilaze iz osnovnog, redovnog ili kontrolnog pregleda broda;**
- 3) **kad je brod bio u raspremi duže od jedne godine;**
- 4) **prilikom privremene promene namene ili proširenja granice plovidbe broda;**
- 5) **prilikom odlaganja redovnog i kontrolnog pregleda za rok duži od jednog meseca.**

Član 63

Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za vršenje probne vožnje obavlja se pre polaska broda na probnu vožnju.

Pregled broda za vršenje probne vožnje je sastavni deo nadzora nad gradnjom ili prepravkom broda i osnovnog pregleda broda. Obim ovog pregleda treba da bude takav da se sa sigurnošću može utvrditi da brod zadovoljava posebne uslove propisane za vršenje probne vožnje.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana odnose se i na brod koji se za stranog naručio ca gradi, obnavlja ili prepravlja u domaćem brodogradilištu.

Član 64

Način obavljanja probne vožnje brodova, kao i kategoriju plovidbe pomorskih brodova, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 65

Posle izvršenog nadzora nad gradnjom, odnosno prepravkom broda i posle izvršenog bilo kog pregleda broda, ne smeju se bez prethodnog obaveštenja ovlašćenog pravnog lica i ponovnog pregleda broda vršiti bilo kakve promene ili prepravke strukture trupa broda, njegovih mašina, uređaja i opreme.

Član 66

Obim i način vršenja tehničkog nadzora nad brodovima, kao i rokovi vršenja redovnih i kontrolnih pregleda, određuju se tehničkim pravilima.

Ovlašćeno pravno lice donosi tehnička pravila kojima se obezbeđuje konstrukciona i tehnička sposobnost brodova za plovidbu i sugurnost njihovih uređaja, mašina, opreme i materijala koji služe za održavanje bezbednosti plovidbe tih brodova, zaštite života, zaštita na radu članova posade i drugih lica na brodovima i sprečavanje zagađivanja mora sa brodova, konstrukciona i tehnička sigurnost uređaja za ukrcavanje tereta na brod i iskrcavanje sa broda i o načinu merenja i izračunavanju tonaže, odnosno istisnine pri raznim gazovima pri baždarenju brodova.

Propisi o tehničkim pravilima objavljuju se u "Službenom listu SRJ", a tehnička pravila - u posebnom izdanju ovlašćenog pravnog lica.

Član 67

Ovlašćeno pravno lice može pomorski brod na koji se odnose odredbe Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskog života na moru, Međunarodne konvencije o teretnim linijama ili Međunarodne konvencije o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, i ako ne ispunjava pojedine uslove za obavljanje međunarodnih putovanja u slučajevima i pod uslovima predviđenim u tim konvencijama, da oslobodi od obaveza od kojih po odredbama tih konvencija može biti oslobođen, ako na osnovu pregleda utvrdi da je brod sposoban da obavlja međunarodna putovanja, odnosno da obavlja određeno međunarodno putovanje.

Ovlašćeno pravno lice može pomorski brod koji ne obavlja redovno međunarodna putovanja, a na koji bi se, da ih redovno obavlja, primenila Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, Međunarodna konvencija o teretnim linijama ili Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, ali koji zbog izuzetnih okolnosti treba da obavlja samo jedno međunarodno putovanje, da, u skladu sa odredbama navedenih konvencija oslobodi od ispunjenja obaveza iz tih konvencija ako na osnovu pregleda broda utvrdi da je brod sposoban za plovidbu za to putovanje.

Ovlašćeno pravno lice može pomorskom brodu na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, Međunarodna konvencija o teretnim linijama i Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, a koji predstavlja novi tip broda, ne primenjujući i odredbe tih konvencija, da odobri obavljanje međunarodnih putovanja, odnosno određenih međunarodnih putovanja radi probe, ako pregledom broda utvrdi da je brod sposoban za plovidbu na odnosnim putovanjima.

Član 68

Ovlašćeno pravno lice može da oglasi brod sposobnim za plovidbu u određenim užiim granicama, ako se pregledom utvrdi da brod nije sposoban za plovidbu u granicama u kojima je do tada ovlašćen da plovi, ali je sposoban za plovidbu u tim užiim granicama plovidbe.

Ovlašćeno pravno lice može da oglasi brod sposobnim da, izuzetno, preduzme jedno ili više određenih putovanja koja prelaze granice plovidbe u kojima je on ovlašćen da plovi, ako se na osnovu izvršenog pregleda utvrdi da je brod sposoban za preduzimanje tih putovanja.

Plovidba u užim ili širim granicama po odredbama st. 1. i 2. ovog člana može da se uslovi ukrcavanjem manjeg broja putnika ili manje mase tereta od određenog broja putnika ili dopuštene mase tereta, kao i drugim uslovima kojima se obezbeđuje bezbedna plovidba broda.

Član 69

Ovlašćeno pravno lice može brod koji nije putnički oglasiti sposobnim da u granicama obalnog mora, odnosno unutrašnjih plovnih puteva prevozi putnike na jednom putovanju ili više putovanja, ili za određeno vreme, ako je njegova sposobnost za plovidbu utvrđena po odredbama ovog zakona i ako se pregledom utvrdi da brod ispunjava uslove za obavljanje takvog prevoza putnika.

Član 70

Ovlašćeno pravno lice može pomorski brod na koji se ne odnose odredbe Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskog života na moru, Međunarodne konvencije o teretnim linijama i Međunarodne konvencije o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, a koji predstavlja novi tip broda, da oslobodi od ispunjenja pojedinih zahteva tehničkih pravila, odnosno da mu odobri obavljanje određenih putovanja radi probe iako ne ispunjava pojedine zahteve tehničkih pravila, ako na osnovu pregleda utvrdi da je brod pri obavljanju proba sposoban za plovidbu.

Član 71

Brod može da prevozi samo određeni broj putnika čiji se broj i smeštaj na brodu određuje na osnovu propisanih uslova, plovnih svojstava broda, raspoložive površine za smeštaj putnika, uređaja i opreme namenjene putnicima i higijenskih uslova.

Dozvoljeni broj putnika i njihov smeštaj na brodu utvrđuje se tehničkim pravilima.

Član 72

Teret na brodu mora da bude tako raspoređen da obezbeđuje plovna svojstva broda i ne prouzrokuje prekomerna naprezanja konstrukcijskih delova broda u različitim uslovima korišćenja.

Teret na brodu mora da bude ukrcan u granicama dozvoljenog opterećenja broda i saglasno tehničkim pravilima i da bude složen, raspoređen i obezbeđen tako da, u svim uslovima koji se mogu pojaviti u plovidbi, ne može doći do pomeranja tereta koji bi mogao ugroziti bezbednost broda, ljudskih života i životne sredine.

Najveće dozvoljeno opterećenje broda i raspored tereta određuje se tehničkim pravilima.

Član 73

Odredbe ovog zakona o utvrđivanju sposobnosti broda za plovidbu, koje se odnose na brod unutrašnje plovidbe, odnose se i na skelu kad ona po svojim gabaritima odgovara gabaritima broda unutrašnje plovidbe, kao i na čamac kojim se obavlja javni prevoz.

2. Baždarenje broda

Član 74

Baždarenje pomorskog broda vrši se radi utvrđivanja bruto i neto registarske tonaže broda, odnosno bruto i neto tonaže broda.

Baždarenjem broda unutrašnje plovidbe utvrđuju se najveća dozvoljena istisnina, kao i istisnine za određene vodene linije, a baždarenjem teretnog broda unutrašnje plovidbe - i nosivost broda, zavisno od gaza broda.

Član 75

Baždarenje brodova vrši ovlašćeno pravno lice.

Baždarenje brodova i čamaca vrši se prema tehničkim pravilima ovlašćenog pravnog lica.

Član 76

Baždarenju podleže jugoslovenski brod, kao i strani brod koji u jugoslovenskoj luci, odnosno pristaništu podleže plaćanju naknada čija se visina utvrđuje prema registarskoj tonaži, odnosno najvećoj dozvoljenoj istisnini broda koji nema svedočanstvo o baždarenju ili svedočanstvo koje se priznaje u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Strano svedočanstvo o baždarenju priznaje se u Saveznoj Republici Jugoslaviji pod uslovom da je brod baždaren po sistemu baždarenja koji se bitno ne razlikuje od sistema baždarenja koji važi u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Član 77

Baždarenje broda koji se u jugoslovenskom brodogradilištu gradi za stranog naručioca može da se izvrši po odredbama ovog zakona i propisa koje donose savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja, ako strani naručilac to zatraži.

Na zahtev vlasnika jugoslovenskog broda kao i vlasnika stranog broda, baždarenje broda može se izvršiti i po sistemu baždarenja predviđenom stranim propisima.

Član 78

Ako se jugoslovenski brod gradi ili je nabavljen u inostranstvu ili se u inostranstvu na njemu vrše prepravke zbog kojih brod po odredbama ovog zakona mora ponovo da se baždari, takav brod

može da se baždari u državi u kojoj se gradi ili je nabavljen, odnosno u kojoj su na njemu izvršene takve prepravke.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ovlašćeno pravno lice može, na zahtev vlasnika broda, da izvrši njegovo baždarenje i u inostranstvu po odredbama ovog zakona.

Član 79

Baždarenje jugoslovenskog broda građenog za jugoslovenskog naručioca ili nabavljenog ili prepravljenog u inostranstvu, kao i stranog broda koji po odredbama ovog zakona podleže baždarenju, vrši se čim brod stigne u prvu jugoslovensku luku, odnosno pristanište.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na jugoslovenski brod koji je po odredbama ovog zakona već baždaren u inostranstvu.

Član 80

Zahtev za baždarenje jugoslovenskog broda dužan je da podnese vlasnik broda.

Zahtev za baždarenje jugoslovenskog broda koji se gradi u jugoslovenskom ili stranom brodogradilištu mora da se podnese čim na brodu budu ugrađene oplata, palube i pregrade.

Član 81

Ponovno baždarenje jugoslovenskog broda izvršiće se:

1) ako se posle baždarenja broda izvrše prepravke zbog kojih se na pomorskom brodu menja njegova bruto ili neto registarska tonaža, odnosno bruto ili neto tonaža, odnosno na brodu unutrašnje plovidbe - najveća dozvoljena istisnina za odgovarajućegaz ili najveća nosivost;

2) ako se posumnja u pravilnost izvršenog baždarenja;

3) ako se brod unutrašnje plovidbe upisuje u upisnik pomorskih brodova, odnosno ako se pomorski brod upisuje u upisnik brodova unutrašnje plovidbe.

U slučaju ponovnog baždarenja, prema odredbama stava 1. tačka 1) ovog člana, ovlašćeno pravno lice odlučuje da li se, zavisno od izvršenih prepravki broda, ponovno baždarenje mora izvršiti u celini ili delimično.

Zahtev za ponovno baždarenje iz stava 1. tačka 1) ovog člana mora se podneti pre završetka prepravke broda.

Zahtev za ponovno baždarenje iz stava 1. tačka 1) ovog člana mora se podneti pre završetka prepravke i za strani brod koji po odredbama ovog zakona podleže baždarenju u Saveznoj Republici Jugoslaviji, ako se prepravke stranog broda vrše u jugoslovenskom brodogradilištu.

Zahtev za ponovno baždarenje broda u slučajevima iz stava 1. ovog člana podnosi lice iz člana 80. stav 1. ovog zakona, a zahtev za ponovno baždarenje u slučaju iz tačke 2) stava 1. ovog člana može, osim tog lica, podneti i preduzeće ili drugo pravno lice, odnosno organ ovlašćen da naplaćuje naknadu prema registarskoj tonaži, odnosno tonaži ili istisnini broda.

Ponovno baždarenje broda na osnovu tačke 2) stava 1. ovog člana ne mogu vršiti lica koja su izvršila prethodno baždarenje u čiju se pravilnost posumnjalo.

3. Brodske isprave i knjige

a) **Zajedničke odredbe**

Član 82

Brodske isprave koje brodovi moraju da imaju služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

U brodske knjige koje brodovi moraju da vode unose se podaci o važnijim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

Član 83

Brodske isprave i knjige propisane ovim zakonom moraju da budu sastavljene na srpskom jeziku, a na zahtev brodar, i na jednom od jezika predviđenih međunarodnim konvencijama.

Član 84

Brodske isprave i knjige propisane ovim zakonom moraju se nalaziti na brodu i uredno voditi.

Brodske isprave i knjige moraju se pokazati na zahtev lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa i saveznog ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, kao i diplomatskih ili konzularnih predstavništava Savezne Republike Jugoslavije.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, brodske isprave i knjige brodova unutrašnje plovidbe bez posade ne moraju se nalaziti na brodu već se moraju čuvati kod vlasnika broda.

Prepis uverenja o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem, mora se nalaziti kod lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa kod koje je brod upisan.

Član 85

Brodske isprave stranih brodova priznaju se, po pravilu, pod uslovom uzajamnosti.

b) **Brodske isprave i knjige pomorskih brodova**

Član 86

Pomorskom brodu upisanom u upisnik brodova, izdaje se upisni list.

Upisnim listom dokazuje se jugoslovenska državna pripadnost broda, uz naznačenje da brod ima pravo i dužnost da vije zastavu trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije, njegova namena i granica plovidbe.

Upisni list sadrži sve upise iz uložka glavne knjige upisnika brodova u koji je brod upisan.

U slučaju nesaglasnosti sadržaja upisnog lista sa sadržajem upisnika brodova u pogledu upisanih prava na brodu, važi ono što je upisano u upisniku brodova.

Upisni list izdaje lučka kapetanija koja je izvršila upis broda u upisnik.

Vrstu, sadržinu, obrasce i način vođenja brodskih isprava i knjiga brodova trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije, utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 87

Lučka kapetanija koja je izdala upisni list dužna je da po službenoj dužnosti unese propisane podatke u upisni list broda.

Ako se pomorski brod ne nalazi u mestu u kome se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, **podatke u upisni list unosi lučka kapetanija mesta gde se brod nalazi, a ako se brod nalazi u inostranstvu - diplomatsko ili konzularno predstavništvo Savezne Republike Jugoslavije. Zahtev diplomatskom ili konzularnom predstavništvu može se poslati i telegrafskim putem, ako stranka to traži i unapred plati troškove u visini koju odredi lučka kapetanija.**

Ako se pomorskom brodu promeni ime, luka upisa, tonaža, vrsta pogona ili pozivni znak, namena ili područje plovidbe, mora mu se zameniti i upisni list.

Član 88

Privremeni plovidbeni list izdaje se pomorskom brodu nabavljenom u inostranstvu, kao i brodu koji je u inostranstvu, a izgubljen mu je upisni list.

Brod, koji nije upisan u upisnik brodova koji se vodi u Saveznoj Republici Jugoslaviji stiče, privremenim plovidbenim listom jugoslovensku državnu pripadnost i pravo i dužnost da vije zastaju trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije.

Privremeni plovidbeni list važi najduže godinu dana od dana izdavanja, a njegova važnost prestaje i ranije - i to u času kad brod stigne u prvu jugoslovensku luku.

Privremeni plovidbeni list izdaje diplomatsko ili konzularno predstavništvo Savezne Republike Jugoslavije.

Član 89

Pomorski brod koji obavlja međunarodno putovanje, kao i drugi pomorski brod čija je posada ukrcana na osnovu propisane isprave za ukrcanje, mora imati popis posade.

Popisom posade utvrđuje se koja su lica ukrcana na brod kao članovi posade, za kakve poslove i kakve su njihove kvalifikacije.

Na popisu posade **potvrđuje se dolazak broda u luku i njegov odlazak iz luke.**

Popis posade izdaje lučka kapetanija.

Član 90

Pomorskom brodu čija je sposobnost za plovidbu utvrđena izdaju se o tome odgovarajuća svedočanstva, odnosno dodaci svedočanstvima, i to:

- 1) svedočanstvo o sigurnosti putničkog broda ili svedočanstvo o sigurnosti nuklearnog putničkog broda - pomorskom putničkom brodu na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 2) svedočanstvo o sigurnosti konstrukcije teretnog broda - pomorskom teretnom brodu od 500 BRT ili više na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 3) svedočanstvo o sigurnosti opreme teretnog broda - pomorskom teretnom brodu od najmanje 500 BRT, na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 4) svedočanstvo o sigurnosti radio-telegrafskog uređaja teretnog broda - pomorskom teretnom brodu od najmanje 1600 BRT na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 5) svedočanstvo o sigurnosti radio-telefonskog uređaja teretnog broda - pomorskom teretnom brodu od najmanje 300 BRT ali manjem od 1600 BRT na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja, a nema radio-telegrafski uređaj;
- 6) svedočanstvo o sigurnosti nuklearnog teretnog broda - nuklearnom teretnom brodu na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 7) međunarodno svedočanstvo o teretnoj liniji - pomorskom putničkom ili pomorskom teretnom brodu od najmanje 24 metra dužine za koji je kobilica položena 25. januara 1969. godine ili posle tog dana i pomorskom putničkom ili pomorskom teretnom brodu od najmanje 150 BRT za koji je kobilica položena pre 25. januara 1969. godine, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 8) svedočanstvo o sposobnosti broda za plovidbu - pomorskom putničkom i pomorskom teretnom brodu koji u pomorskom saobraćaju ne obavljaju međunarodna putovanja, kao i brodu koji obavlja takva putovanja, a na njega se ne odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru;
- 9) dodatak svedočanstvu o sigurnosti konstrukcije teretnog broda - pomorskom tankeru od najmanje 500 BRT na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;
- 10) dodatak svedočanstvu o sigurnosti opreme teretnog broda - pomorskom tankeru od najmanje 500 BRT na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja.

Član 91

Svedo čanstvo o oslobađanju, odnosno međunarodno svedo čanstvo o oslobađanju od odredaba Međunarodne konvencije o teretnim linijama izdaje se pomorskom brodu na koji se odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru, odnosno Međunarodna konvencija o teretnim linijama, pomorskom brodu za koji je utvrđeno da je sposoban da obavlja međunarodna putovanja, odnosno određeno međunarodno putovanje.

Član 92

Privremeno svedo čanstvo o sposobnosti teretnog broda za prevoz putnika mora da ima pomorski teretni brod na koji se ne odnosi Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskog života na moru ili Međunarodna konvencija o teretnim linijama, a za koji je na osnovu odredbe člana 69. ovog zakona utvrđeno da je sposoban da u granicama obalnog mora Savezne Republike Jugoslavije prevozi putnike na jednom ili više putovanja ili na određeno vreme.

Član 93

Svedo čanstvo o sposobnosti pomorskog broda za obavljanje probne vožnje mora da ima pomorski brod koji namerava da izvrši probnu vožnju.

Član 94

Pomorski brod mora da ima svedo čanstvo o baždarenju.

Pomorski brod dužine najmanje 24 metra na koji se odnosi Međunarodna konvencija o baždarenju, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja, mora imati međunarodno svedo čanstvo o baždarenju.

Svedo čanstvom o baždarenju i međunarodnim svedo čanstvom o baždarenju dokazuje se bruto i neto registarska tonaža, odnosno bruto i neto tonaža broda.

Svedo čanstvo o baždarenju, odnosno međunarodno svedo čanstvo o baždarenju gubi važnost kad se zbog prepravki izvršenih na brodu menja njegova bruto ili neto registarska tonaža, odnosno bruto ili neto tonaža broda.

Ako je jugoslovenski pomorski brod baždaren u inostranstvu od stranog organa, svedo čanstvo o baždarenju, odnosno međunarodno svedo čanstvo o baždarenju koje je izdao taj organ, gubi važnost kad pomorski brod dođe u prvu jugoslovensku luku.

Izuzetno od odredbe stava 5. ovog člana, jugoslovenskom pomorskom brodu koji ima strano svedo čanstvo o baždarenju odnosno međunarodno svedo čanstvo o baždarenju ovlašćeno pravno lice može odobriti, da posle dolaska u prvu jugoslovensku luku, u periodu od godinu dana koristi to svedo čanstvo, ako je pomorski brod baždaren po sistemu koji se bitno ne razlikuje od sistema baždarenja po tehničkim pravilima ovlašćenog pravnog lica.

Član 95

Pomorski brod koji je opremljen uređajima za krcanje i iskrcanje tereta mora da ima registar teretnog uređaja.

Sastavni deo registra teretnog uređaja iz stava 1. ovog člana, čine uverenja o ispitivanju tih uređaja i njihove opreme.

Član 96

Brod koji prevozi više od 2000 tona ulja kao teret u rasutom stanju mora da ima uverenje o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem od ulja.

Uverenjem iz stava 1. ovog člana dokazuje se da brod ima važeće osiguranje ili drugo finansijsko jemstvo za svoju ograničenu odgovornost u iznosu određenom po odredbi člana 881. ovog zakona.

Uverenje o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu od zagađivanja uljem izdaje lučka kapetanija.

Član 97

Pomorski brod koji obavlja međunarodna putovanja, a bio je zagađen glodarima (miševima i pacovima), mora da ima svedočanstvo o deratizaciji.

Pomorski brod koji obavlja međunarodna putovanja, a nije bio zagađen glodarima, mora da ima svedočanstvo o oslobodjenju od deratizacije. Ovim svedočanstvom dokazuje se da je brod za određeno vreme, koje je utvrđeno u svedočanstvu, oslobođen od vršenja deratizacije.

Svedočanstvo o deratizaciji i svedočanstvo o oslobodjenju od deratizacije izdaje lučka kapetanija.

Član 98

Važenje svedočanstva o sposobnosti putničkog broda za plovidbu, svedočanstva o sigurnosti putničkog broda, svedočanstva o sigurnosti nuklearnog putničkog broda, svedočanstva o sigurnosti nuklearnog teretnog broda, svedočanstva o sigurnosti radio-telegrafskog uređaja teretnog broda i svedočanstva o sigurnosti radio-telefonskog uređaja teretnog broda traje najduže godinu dana.

Važenje svedočanstva o sigurnosti opreme teretnog broda traje dve godine, pod uslovom da se po isteku jedne godine od dana izdavanja svedočanstva izvrši kontrolni pregled broda.

Važenje svedočanstva o sposobnosti teretnog broda za plovidbu, svedočanstva o sigurnosti konstrukcije teretnog broda, međunarodnog svedočanstva o teretnoj liniji i međunarodnog svedočanstva o oslobađanju od odredaba Međunarodne konvencije o teretnim linijama, traje četiri ili najduže pet godina saglasno tehničkim pravilima ovlašćenog pravnog lica, pod uslovom da se u obimu i rokovima unutar važenja svedočanstva vrše kontrolni pregledi broda.

Važenje svedočanstava iz st. 1. do 3. ovog člana, osim međunarodnog svedočanstva o teretnoj liniji, svedočanstva o sigurnosti konstrukcije teretnog broda izdatog s rokom važenja od pet godina, međunarodnog svedočanstva o oslobađanju od odredaba Međunarodne konvencije o teretnim linijama, svedočanstva o sigurnosti nuklearnog putničkog broda i svedočanstva o

sigurnosti nuklearnog teretnog broda, može se na zahtev vlasnika broda, broдача ili zapovednika broda produžiti, bez vršenja pregleda, najduže za 30 dana.

Izuzetno od odredaba st. 1. do 3. ovog člana, važenje svedočanstva može se produžiti najduže za pet meseci, i to:

1) svedočanstva o sigurnosti konstrukcije teretnog broda, odnosno svedočanstva o sposobnosti broda za plovidbu izdatog sa rokom važenja od četiri godine, svedočanstva o sigurnosti opreme teretnog broda, svedočanstva o sigurnosti radio-telegrafskog uređaja teretnog broda i svedočanstva o sigurnosti radio-telefonskog uređaja teretnog broda, pod uslovom da se brod nalazi na putovanju van obalnog mora Savezne Republike Jugoslavije, ali to produženje prestaje da važi kad brod uplovi u prvu jugoslovensku luku ili bilo koju drugu luku;

2) međunarodnog svedočanstva o teretnoj liniji i međunarodnog svedočanstva o oslobađanju od odredaba Međunarodne konvencije o teretnim linijama, ako se posle redovnog pregleda broda, izvršenog pre isteka važenja izdatog svedočanstva, brodu ne može izdati novo.

Važenje svedočanstva o oslobađanju od odredaba Međunarodne konvencije o teretnim linijama traje najduže do isteka roka važenja odgovarajućeg svedočanstva o sigurnosti. Ako je međunarodno svedočanstvo o oslobađanju od odredaba te konvencije izdato za preduzimanje jednog određenog putovanja, ono važi samo za to putovanje.

Važenje dodatka svedočanstva o sigurnosti konstrukcije teretnog broda i dodatka svedočanstva o sigurnosti opreme teretnog broda traje najduže do isteka roka važenja odgovarajućeg svedočanstva o sigurnosti.

Važenje privremenog svedočanstva o sposobnosti teretnog pomorskog broda za prevoz putnika traje za ono vreme koje je navedeno u svedočanstvu, a najduže do isteka roka važenja svedočanstva o sposobnosti broda za plovidbu.

Važenje svedočanstva o sposobnosti broda za obavljanje probne vožnje traje 30 dana od dana izdavanja.

Važenje registra teretnog uređaja potvrđuje se godišnjim kontrolnim pregledom, a obnavlja se svake četiri godine ili najduže pet godina - redovnim pregledom.

Važenje uverenja o osiguranju ili drugom finansijskom jemstvu o imovinskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem traje za ono vreme koje je navedeno u uverenju, ali najduže do isteka važenja zaključnog osiguranja ili date garancije.

Član 99

Pomorskom brodu na koji se primenjuje Međunarodna konvencija o teretnim linijama, a koji obavlja međunarodna putovanja između jugoslovenskih luka i luka susednih zemalja, u skladu sa sporazumom vlada zemalja u kojima se te luke nalaze, ovlašćeno pravno lice izdaje odgovarajuću ispravu kojom se utvrđuje koje se odredbe te konvencije ne odnose na taj brod, s obzirom na prirodu zaštitenosti i uslova plovidbe između tih luka. Ovlašćeno pravno lice će izdati ispravu ako smatra neopravdanim ili nesprovodljivim da se na brod koji obavlja takva putovanja primenjuju odredbe konvencije.

Član 100

Svedo čanstvo o sposobnosti broda za plovidbu, svedo čanstvo o sigurnosti putničkog broda, svedo čanstvo o sigurnosti nuklearnog putničkog broda, i svedo čanstvo o sigurnosti nuklearnog teretnog broda prestaju da važe ako im je istekao rok važenja ili ako se brod nije podvrgao kontrolnom pregledu, i kad bilo koji deo broda pretrpi havariju, ili se otkriju neki nedostaci na bilo kojem delu broda, što je od bitnog uticaja na njegovu sposobnost za plovidbu, ili se na bilo kojem delu broda vrše popravke, obnova ili prepravke.

Svedo čanstvo o sigurnosti konstrukcije teretnog broda, svedo čanstvo o baždarenju, međunarodno svedo čanstvo o baždarenju, svedo čanstvo o sigurnosti opreme teretnog broda, svedo čanstvo o sigurnosti radio-telegrafskog uređaja teretnog broda, svedo čanstvo o sigurnosti radio-telefonskog uređaja teretnog broda, međunarodno svedo čanstvo o teretnoj liniji i međunarodno svedo čanstvo o oslobađanju od odredaba Međunarodne konvencije o teretnim linijama prestaju da važe i onda kad brod pretrpi havariju na delu na koji se odnosi svedo čanstvo, ili kad se otkriju neki nedostaci na tom delu broda, ili se vrše veće popravke, obnova ili prepravke tog dela broda.

Član 101

Pomorski brod dužine najmanje 24 metra, kao i putnički pomorski brod moraju da imaju knjigu stabiliteta.

Član 102

Pomorskom brodu koji prevozi rasuti, hladeni ili opasni teret mora da bude utvrđena sposobnost za prevoz takvih tereta.

Brodu iz stava 1. ovog člana čija je sposobnost za prevoz utvrđena, izdaju se odgovarajuće isprave, odnosno knjige, i to:

- 1) uverenje o sposobnosti broda za krcanje rasutog tereta - pomorskom teretnom brodu sposobnom za prevoz rasutog tereta;
- 2) uverenje o sposobnosti broda za krcanje hladnog tereta - pomorskom teretnom brodu sposobnom za prevoz hladnog tereta;
- 3) uverenje o sposobnosti broda za krcanje upakovanog opasnog tereta - pomorskom teretnom brodu sposobnom za prevoz upakovanog opasnog tereta;
- 4) uverenje o sposobnosti broda za krcanje krutog rasutog opasnog tereta - pomorskom teretnom brodu sposobnom za prevoz krutog rasutog opasnog tereta;
- 5) svedo čanstvo o sposobnosti broda za prevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju - pomorskom teretnom brodu, građenom do 1. jula 1986. godine, sposobnom za prevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju;
- 6) međunarodno svedo čanstvo o sposobnosti broda za prevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju - pomorskom teretnom brodu, građenom posle 1. jula 1986. godine, sposobnom za prevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju;

7) **svedo čanstvo o sposobnosti broda za prevoz gasova u te č nom stanju** - pomorskom teretnom brodu gra đenom do 1. jula 1986. godine, sposobnom za prevoz gasova u te č nom stanju;

8) **me đunarodno svedo č anstvo o sposobnosti broda za prevoz gasova u te č nom stanju** - pomorskom teretnom brodu, gra đenom posle 1. jula 1986. godine, sposobnom za prevoz gasova u te č nom stanju;

9) knjiga o teretu za tanker koji prevozi opasne hemikalije - pomorskom tankeru koji prevozi opasne hemikalije.

Ispravama, odnosno knjigom iz stava 2. ovog člana potvr đuje se da brod ispunjava uslove propisane za prevoz te č nog, hla đenog ili opasnog tereta - radi zaštite broda, lica na brodu, tereta i životne sredine.

Član 103

Isprave o sigurnosti nuklearnih ure đ aja na brodu mora da ima svaki nuklearni pomorski brod.

Ispravama o sigurnosti nuklearnih ure đ aja na brodu dokazuje se da brod ne ispušta nikakva nedopuštena zra č enja u plovidbi ili u luci opasna za posadu, putnike ili stanovništvo, plovne puteve, hranu i zalihe vode.

Isprave o sigurnosti nuklearnih ure đ aja na brodu izdaje proizvo đ a č tih nuklearnih ure đ aja.

Isprave iz st. 1. do 3. ovog člana overava ovlaš ć eno pravno lice.

Član 104

Priru č nik o rukovanju nuklearnim ure đ ajima mora da ima svaki nuklearni pomorski brod.

Priru č nik o rukovanju nuklearnim ure đ ajima sadrži podatke i uputstva potrebna za rukovanje nuklearnim ure đ ajima.

Priru č nik o rukovanju nuklearnim ure đ ajem izdaje proizvo đ a č tog nuklearnog ure đ aja.

Priru č nik iz stava 1. ovog člana overava ovlaš ć eno pravno lice.

Član 105

Pomorski brod koji ima posadu mora da ima:

1) **svedo čanstvo o primeni propisanih mera i normativa zaštite pri radu na brodu;**

2) **uverenje o periodičnim ispitivanjima hemijskih i bioloških štetnosti mikroklimе na mestima rada i u radnim prostorijama broda;**

3) **uverenje o periodičnom ispitivanju ispravnosti ure đ aja za rad sa teretom.**

Isprave iz tač . 1. i 2. stava 1. ovog člana, ako je to potrebno, mora da ima i svaki pomorski brod bez posade.

Ispravama iz tač. 1. do 3. stava 1. ovog člana potvrđuje se da su primenjene propisane mere i normativi zaštite pri radu na brodu u skladu sa propisima o zaštiti pri radu na brodu i tehničkim pravilima.

Rok važenja isprava iz stava 1. ovog člana određuje se tehničkim pravilima ovlašćenog pravnog lica.

Član 106

Pomorski brod mora imati knjigu pregleda i nadzora.

U knjigu pregleda i nadzora ovlašćenno pravno lice, ili lučka kapetanija, kad vrši nadzor nad brodom, upisuju podatke o izvršenom nadzoru, navodeći nedostatke utvrđene i naloge izdate radi njihovog otklanjanja.

Član 107

Pomorski brod preko 50 BRT i pomorski brod koji ima pogonski mašinski uređaj snage na osovini od najmanje 110 kilovata, s obzirom na njegovu tonažu, dužan je da vodi brodski dnevnik.

Član 108

Pomorski brod na mehanički pogon preko 50 BRT koji ima pogonski mašinski uređaj snage na osovini od najmanje 110 kilovata, dužan je da vodi dnevnik mašine.

Član 109

Pomorski brod u dugoj plovidbi i u velikoj obalnoj plovidbi, kao i drugi pomorski brod preko 400 BRT, dužan je da vodi zdravstveni dnevnik.

Član 110

Pomorski brod i pomorski čamac koji moraju da imaju radio-uređaj dužan je da vodi radio-dnevnik.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, radio-dnevnik nije dužan da vodi pomorski čamac za spasavanje koji pripada brodu.

Član 111

Pomorski brod preko 100 BRT koji prevozi teret dužan je da vodi knjigu tereta.

Član 112

Pomorskom brodu, radi zaštite životne sredine, izdaju se odgovarajuće isprave i knjige, i to:

1) međunarodno svedočanstvo o sprečavanju zagađivanja uljem - pomorskom tankeru od najmanje 150 BRT i pomorskom brodu od najmanje 400 BRT koji nije tanker, na koji se

primenjuje Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, a koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja;

2) svedočanstvo o sprečavanju zagađivanja uljem:

- pomorskom tankeru od najmanje 150 BRT i pomorskom brodu od najmanje 400 BRT koji nije tanker, a koristi ulje kao pogonsko gorivo, koji u pomorskom saobraćaju ne obavlja međunarodna putovanja;

- pomorskom tankeru manjem od 150 BRT;

- pomorskom brodu većem od 50 BRT, a manjem od 400 BRT koji nije tanker, a koristi ulje kao pogonsko gorivo;

- pomorskom brodu koji ima pogonski mašinski uređaj snage na osovini od najmanje 110 kilovata, bez obzira na tonažu, ako koristi ulje kao pogonsko gorivo;

- pomorskom tankeru od najmanje 250 BRT, na koji se primenjuje Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja na relacijama dužim od 50 nautičkih milja, u trajanju do 72 časa;

- pomorskom brodu od najmanje 500 BRT koji nije tanker, na koji se primenjuje Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, koji u pomorskom saobraćaju obavlja međunarodna putovanja u posebnim područjima određenim tom konvencijom;

3) knjiga o uljima, 1. deo (postupci u mašinskom prostoru) - pomorskom tankeru, pomorskom brodu od najmanje 50 BRT, kao i pomorskom brodu koji ima pogonski mašinski uređaj čija snaga na osovini iznosi najmanje 110 kilovata, bez obzira na tonažu, a koji koriste ulje kao pogonsko gorivo;

4) knjiga o uljima, 2. deo (postupci s teretom i balastom) - pomorskom tankeru;

5) uputstvo za postupke i uređaje pomorskom tankeru koji prevozi opasne hemikalije;

6) priručnik o radu sa namenskim čistim balastnim tankovima - tankerima sa namenskim čistim balastnim tankovima;

7) priručnik o radu i opremi sa detaljnim opisom sistema - tankerima sa sistemom pranja sirovom naftom;

8) uputstvo za rukovanje sistemom inertnog gasa - tankerima koji imaju sistem inertnog gasa;

9) brodski interventni plan u slučaju zagađenja uljem;

10) potvrda o sprečavanju zagađivanja fekalijama.

Rok važenja isprava iz tač. 1) i 2) stava 1. ovog člana određuje se tehničkim pravilima ovlašćenog pravnog lica.

Član 113

Isprave i knjige iz čl. 90, 91, 92, 93, 94, 102, 105. i 112. ovog zakona izdaje ovlašćeno pravno lice, a knjigu stabiliteta iz člana 101. odnosno uputstva za postupke i uređaje za pomorski tanker koji prevozi opasne hemikalije iz člana 112. ovog zakona - overava to pravno lice.

v) Brodske isprave i knjige brodova unutrašnje plovidbe

Član 114

Brod unutrašnje plovidbe mora imati brodsko svedo članstvo.

Brodsko svedo članstvo sadrži sve podatke iz knjige upisnika brodova u koji je brod unutrašnje plovidbe upisan.

Brodskim svedo članstvom dokazuje se: jugoslovenska državna pripadnost broda unutrašnje plovidbe, pravo i dužnost da brod vije zastavu trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije, vrsta i namena broda, njegova sposobnost za plovidbu, plovna mreža na kojoj je ovlašćen da plovi, broj putnika i masa tereta koji brod sme da prevozi.

Brodsko svedo članstvo izdaje kapetanija pristaništa.

Brodsko svedo članstvo izdaje se na osnovu uverenja o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za plovidbu koje izdaje ovlašćeno pravno lice.

Brodsko svedo članstvo na brodu unutrašnje plovidbe bez posade može se zameniti natpisom na brodskom trupu ili na stalno pričvršćenju ploči ili tabli na trupu, koji mora sadržavati osnovne podatke iz broskog svedo članstva.

Član 115

Brod unutrašnje plovidbe mora imati svedo članstvo o baždarenju.

Svedo članstvo o baždarenju dokazuje se istisnina za svaki santimetar gaza, a kod ostalih brodova unutrašnje plovidbe - **istisnina pri najvećem dozvoljenom gazu i gazu praznog broda, kao i slobodni bok broda unutrašnje plovidbe.**

Svedo članstvo o baždarenju gubi važnost kada se zbog prepravki izvršenih na brodu unutrašnje plovidbe menja njegova istisnina.

Važenje svedo članstva o baždarenju za teretne brodove traje deset godina, a za ostale brodove 15 godina od dana izdavanja. Važenje svedo članstva o baždarenju produžava se za deset, odnosno 15 godina, ako se utvrdi da podaci o istisnini ili nosivosti odgovaraju stanju na brodu.

Odredbe člana 94. st. 5. i 6. ovog zakona odnose se i na svedo članstvo o baždarenju broda unutrašnje plovidbe.

Svedo članstvo o baždarenju broda bez posade može se zameniti natpisom na brodskom trupu ili stalno pričvršćenju ploči ili tabli na trupu, koji mora sadržavati tablicu krcanja iz svedo članstva sa fotokopijom ili overenom kopijom tog svedo članstva koja se nalazi na brodu bez posade ili tegljaču, odnosno potiskivaču.

Član 116

Važenje svedo čanstva o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za plovidbu traje do roka nazna čenog u svedo čanstvu i mo že se produ žiti najviše za 90 dana.

Član 117

U pogledu trajanja va žnosti privremenog svedo čanstva o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za plovidbu, privremenog svedo čanstva o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za prevoz putnika, svedo čanstva o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za obavljanje probne vo žnje i registra teretnog ure đaja va že odredbe člana 98. st. 8, 9, 10. i 11. ovog zakona.

Član 118

Privremeno svedo čanstvo o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za plovidbu mora imati brod unutrašnje plovidbe kome se po odredbama člana 68. ovog zakona su žavaju granice plovidbe u kojima je do tada mogao da plovi, ili za koji se utvrdi da je sposoban da obavi jedno ili više putovanja van granica plovidbe u kojima je bio ovlaš ćen da plovi.

Član 119

Privremeno svedo čanstvo o sposobnosti broda unutrašnje plovidbe za prevoz putnika mora da ima brod unutrašnje plovidbe koji nije putni čki brod za koji se, na osnovu člana 69. ovog zakona, utvrdi da je sposoban da prevozi putnike na odre đenim unutrašnjim plovnim putevima ili odre đenim mestima na tim putevima, ili na jednom ili više odre đenih putovanja, ili na odre đeno vreme.

Član 120

Brod unutrašnje plovidbe koji ima radio-ure đaj mora imati svedo čanstvo o sigurnosti radio-ure đaja.

Član 121

Putni čki brod unutrašnje plovidbe koji ima sopstveni pogonski mašinski ure đaj mora da ima knjigu stabiliteta.

Član 122

Brod unutrašnje plovidbe koji ima sopstveni pogonski mašinski ure đaj mora da vodi brodski dnevnik.

Član 123

Brod unutrašnje plovidbe preko 50 tona istisnine koji ima posadu du žan je da vodi zdravstveni dnevnik.

Član 124

Knjigu o uljima mora imati brod unutrašnje plovidbe koji prevozi ulja i brod unutrašnje plovidbe koji koristi tečno ulje.

Član 125

Odredba člana 102. ovog zakona o uverenju o sposobnosti broda za krcanje opasnog tereta i uverenju o sposobnosti broda za krcanje hladnog tereta odnosi se i na brodove unutrašnje plovidbe.

Član 126

Na brodove unutrašnje plovidbe u pogledu brodskih isprava i knjiga odnose se odredbe člana 88, člana 89. st. 1, 2. i 4. čl. 93, 95, 97, 105, 106. i 110. ovog zakona, s tim što isprave iz čl. 89. i 97. ovog zakona izdaje kapetanija pristaništa.

Popisom posade broda unutrašnje plovidbe utvrđuje se i koji su članovi porodice člana posade broda unutrašnje plovidbe ukrcani na taj brod.

Isprave iz čl. 115, 118, 119. i 120. ovog zakona izdaje ovlašćeno pravno lice, a knjigu stabiliteta iz člana 121. ovog zakona - overava to pravno lice.

Na izdavanje, odnosno overavanje isprava za brodove unutrašnje plovidbe odnose se odredbe člana 113. ovog zakona.

3. Čamci i ploveća postrojenja

a) Utvrđivanje sposobnosti za plovidbu

Član 127

Čamci i ploveća postrojenja mogu se koristiti u plovidbi:

1) ako je utvrđena njihova sposobnost za plovidbu u pogledu konstrukcije, plovnih svojstava, pogonskih i drugih uređaja i opreme, u skladu sa tehničkim pravilima za čamce i ploveća postrojenja;

2) ako su upisani u upisnik čamac i plovećih postrojenja (u daljem tekstu: upisnik);

3) ako čamcem, odnosno plovećim postrojenjem upravlja lice koje je stručno osposobljeno za upravljanje čamcem, odnosno plovećim postrojenjem.

Član 128

Odredbe člana 127. tač. 1) 2) i 3) ne odnose se na: sportske čamce bez sopstvenog pogona (veslačke čamce, kajake, jedrilice i slično) namenjene takmičenju, čamce koji nisu duži od tri metra, osim na čamce specijalne konstrukcije i pogonskog uređaja koje mu omogućuju da klizi po vodi (gliseri sl.) ako se njima ne obavlja privredna delatnost, čamce od gume i gumiranog platna bez sopstvenog pogona, daske i sl.

Član 129

Sposobnost čamca, odnosno plovećeg postrojenja za plovidbu utvrđuje se pregledom.

Pregled čamca, odnosno plovećeg postrojenja može biti osnovni, redovni i vanredni.

Nadzor nad gradnjom i osnovni pregled vrši ovlašćeno pravno lice.

Redovne i vanredne preglede vrši ovlašćeno pravno lice.

Posle izvršenog pregleda čamca, odnosno plovećeg postrojenja izdaje se isprava o sposobnosti za plovidbu čamca, odnosno plovećeg postrojenja.

Za čamce i ploveća postrojenja koji su upisani u upisnik, izdaje se plovidbena dozvola sa registarskim brojem za identifikaciju.

Za preglede, izdavanje isprava i registraciju iz st. 2. i 6. ovog člana, plaća se naknada koju utvrđuje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 130

Čamac i ploveće postrojenje prilikom upisa moraju biti baždareni.

Baždarenje se obavlja prema tehničkim pravilima o načinu merenja i izračunavanja registarske tonaže, odnosno istisnine koja je propisana za čamce i ploveća postrojenja.

Ako se prepravkom menja tonaža, odnosno istisnina čamca i plovećeg postrojenja, vrši se ponovno baždarenje.

b) Uslovi za upravljanje čamcem i plovećim postrojenjem

Član 131

Čamcem i plovećim postrojenjem može upravljati lice koje je telesno i duševno sposobno što se dokazuje lekarskim uverenjem i koje je stručno osposobljeno za upravljanje čamcem, odnosno plovećim postrojenjem i ima odgovarajuće isprave.

Uslove koje moraju ispunjavati lica za upravljanje čamcem i plovećim postrojenjem, program i način stručnog osposobljavanja kao i obrazac, sadržinu, način izdavanja i trajanje plovidbene dozvole, propisuje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

v) Isprave o sposobnosti stranih čamaca za plovidbu

Član 132

Isprave o sposobnosti čamaca za plovidbu koje izdaju strane države priznaju se u Saveznoj Republici Jugoslaviji pod uslovom uzajamnosti.

Ako čamac koji nije evidentiran na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije pripada stranom državljaninu koji nema boravište u Saveznoj Republici Jugoslaviji, a čamac nema isprave o sposobnosti za plovidbu, lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa zabraniće plovidbu čamcu, dok se pregledom čamca ne utvrdi njegova sposobnost za plovidbu.

Odredba stava 2. ovog člana odnosi se i na čamce čije stanje ne odgovara važećoj ispravi o njihovoj sposobnosti za plovidbu.

Posle izvršenog pregleda čamca po odredbi stava 2. ovog člana, čamcu se izdaje isprava o sposobnosti za plovidbu.

Glava 7

POSADA BRODA

1. Zajedničke odredbe

Član 133

Posadu broda sačinjavaju lica ukrcana za izvršenje poslova na brodu i upisana u popis posade.

Član 134

Za vršenje poslova kojima se obezbeđuje plovidba, brod mora da ima odgovarajući broj članova posade sa propisanom stručnom spremom.

Stručnu spremu, sastav i broj članova posada plovnih objekata unutrašnje plovidbe i način određivanja plovećih postrojenja koja moraju imati posadu, propisuje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 135

Član posade broda jugoslovenske trgovačke mornarice koji vrši poslove kojima se obezbeđuje plovidba, može da bude lice koje je steklo odgovarajuće zvanje i koje za vršenje poslova tog zvanja na brodu ima odgovarajuće ovlašćenje, kao i pripravnik za sticanje zvanja.

Zvanje članova posade brodova jugoslovenske trgovačke mornarice stiče se položenim odgovarajućim ispitom za određeno zvanje.

Program stručnog ispita i način polaganja za sticanje zvanja članova posade brodova jugoslovenske trgovačke mornarice utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Pored ovlašćenja za vršenje poslova odgovarajućeg zvanja iz stava 2. ovog člana, članovi posade mogu sticati posebna ovlašćenja u skladu sa Međunarodnom konvencijom o standardima za obuku, izdavanje uverenja i vršenju brodske straže pomoraca.

Posebna ovlašćenja iz stava 4. ovog člana stiču se položenim odgovarajućim ispitom.

Ovlašćenje za vršenje poslova na brodu može se dati samo licu koje je telesno i duševno sposobno da obavlja posao na brodu, što se utvrđuje lekarskim pregledom i kontroliše periodičnim pregledom.

Zvanje, uslove za sticanje zvanja i ovlašćenja članova posade pomorskih brodova i brodova unutrašnje plovidbe trgovačke mornarice i saveznih inspektora bezbednosti plovidbe, kao i

najmanji broj članova posade za bezbednu plovidbu koji moraju imati brodovi trgovačke mornarice propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 136

Član posade mora da vrši poslove na brodu u skladu sa pravilima navigacije, na način koji omogućava bezbednost saobraćaja, koji ne oštećuje brod ili teret na njemu, i ne ugrožava bezbednost putnika na brodu ili ostalih članova posade i životnu sredinu od zagađivanja opasnim i štetnim materijama (uljem, otpacima tekućih goriva i njihovim mešavinama, otpadnim vodama i drugim otpadnim materijama, kao i radioaktivnim ili slučajnim otpacima) od strane broda.

Član 137

Sastav brodske straže mora biti u svako vreme dovoljan i mora da odgovara posebnim okolnostima i uslovima u kojima se vrši straža (vreme, vidljivost, vodostaj, gustina saobraćaja i sl.).

Član 138

Član posade za vreme vršenja straže ne sme da napusti mesto i prostoriju u kojoj se vrši straža bez odobrenja dežurnog oficira.

Oficiri straže za vreme trajanja straže ne smeju napuštati svoje mesto na straži.

Za vreme boravka pomorskog broda na sidrištu, stalna straža u smenama mora da se vrši na mostu i u mašinskom prostoru.

Kad je brod u luci, odnosno pristaništu na njemu se mora nalaziti najmanje jedna trećina članova posade svake službe.

Na brodu iz stava 4. ovog člana, među članovima posade moraju se nalaziti po jedan oficir palube i stroja, a noću i brodska straža.

Član 139

Brod unutrašnje plovidbe koji stoji na plovnom putu mora neprekidno imati stražu.

Brod unutrašnje plovidbe koji stoji van plovnog puta ili koji je vezan uz obalu ne mora imati stražu, osim ako to zahtevaju lokalne okolnosti ili ako to odredi kapetanija pristaništa.

Član 140

U predelima vrlo gustog saobraćaja, u uslovima ograničene vidljivosti i u svim ostalim opasnim plovidbenim situacijama kad se upotrebljava uređaj za automatsko kormilarenje treba da postoji mogućnost preuzimanja kormilarenja brodom od strane dežurnog oficira i kormilara.

Prebacivanje sa automatskog na ručno kormilarenje i obrnuto treba da izvrši dežurni oficir straže na mostu.

Član 141

Kao član posade na pomorski brod može da se ukrca samo lice koje ima pomorsku knjižicu ili dozvolu za ukrcanje, a na brod unutrašnje plovidbe - samo lice koje ima brodarsku knjižicu ili dozvolu za ukrcanje.

Pomorska, odnosno brodarska knjižica je isprava kojom se dokazuje stručna sprema člana posade, zdravstveno stanje, svojstvo u kome je član posade ukrcan na brod, kao i trajanje zaposlenja na brodu. Pomorska knjižica, brodarska knjižica i dozvola za ukrcanje su lične isprave lica kome su izdate.

Pomorska knjižica, odnosno brodarska knjižica snabdevena vizom za putovanje u inostranstvo, izdata od lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa službi i kao putna isprava (pasoš) i ovlašćuje lice da bude član posade broda koji plovi u inostranstvo, kao i da putuje u inostranstvo radi ukrcanja na brod ili da se posle iskrcanja sa broda u inostranstvu vrati u Saveznu Republiku Jugoslaviju.

Obrascе pomorske knjižice, brodarske knjižice i dozvole za ukrcavanje propisuje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 142

Ako član posade pomorskog broda za vreme trajanja, odnosno prestanka radnog odnosa bude iskrcan sa broda van njegove luke ukrcanja, odnosno ako brodar iskrcava člana posade broda unutrašnje plovidbe van pristaništa u kome je sedište brodara, brodar je dužan da mu obezbedi povratak u luku njegovog ukrcanja, odnosno u pristanište u kome je sedište brodara, a ako je to predviđeno da mu se obezbedi povratak u mesto prebavišća, odnosno boravišća (u daljem tekstu: povratno putovanje).

Ako brodar ne obezbedi povratno putovanje člana posade broda, iz stava 1. ovog člana to putovanje će, na teret brodara, obezbediti, i to: iz inostranstva - diplomatsko ili konzularno predstavništvo Savezne Republike Jugoslavije, a u Saveznoj Republici Jugoslaviji - lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa.

Odredba stava 1. ovog člana odnosi se i na članove porodice iskrcanog člana posade broda unutrašnje plovidbe.

Član 143

Troškove povratnog putovanja člana posade pomorskog broda snosi brodar.

Brodar ima pravo regresa za naplatu svih troškova povratnog putovanja od člana posade pomorskog broda koji se bez dozvole iskrcao sa broda i time svojom krivicom doveo do prestanka radnog odnosa, ili koji se iskrcao sa pomorskog broda zbog povrede ili oboljenja koje je sebi prouzrokovao namerno ili usled grube nepažnje.

Troškovi povratnog putovanja člana posade pomorskog broda obuhvataju troškove za stan, hranu i prevoz člana posade od momenta njegovog iskrcanja sa broda do momenta njegovog povratka u luku ukrcanja, odnosno u mesto njegovog prebavišća.

Član posade broda unutrašnje plovidbe ima pravo na dnevnice i naknadu za lični prevoz od momenta iskrcanja sa broda do momenta povratka u pristanište u kome je sedište broдача, odnosno u njegovo prebivalište ili boravište, a prema ugovoru o radu.

Odredba stava 4. ovog člana odnosi se i na članove porodice iskrcanog člana posade broda unutrašnje plovidbe.

Član 144

Povratno putovanje smatra se obezbeđenim i ako je članu posade pomorskog broda obezbeđen odgovarajući posao na brodu koji plove u luku njegovog ukrcanja, odnosno ako je članu posade broda unutrašnje plovidbe obezbeđen posao na brodu koji plove u pristanište u kome je sedište broдача.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, članu posade pripada naknada za posao koji je obavljao na pomorskom brodu, odnosno brodu unutrašnje plovidbe.

Član 145

Odredbe čl. 142, 143. i 144. ovog zakona odnose se i na strance koji su članovi posade jugoslovenskog pomorskog broda.

Odredbe čl. 142, 143. i 144. ovog zakona odnose se i na strance koji su članovi posade broda unutrašnje plovidbe, pod uslovom da država čiji su oni državljani postupa na isti način sa državljanina Savezne Republike Jugoslavije ukrcanim na brodove njihove državne pripadnosti.

Član 146

U stranim lukama, odnosno pristaništima član posade pomorskog broda, odnosno broda unutrašnje plovidbe koji je državljanin Savezne Republike Jugoslavije može se, radi zaštite svojih prava iz radnog odnosa, obračati samo diplomatskim ili konzularnim predstavništvima Savezne Republike Jugoslavije.

Član 147

Član posade broda dužan je da odmah obavesti svog neposrednog rukovodioca ili zapovednika broda:

- 1) o svakom vanrednom događaju koji bi mogao da ugrozi bezbednost broda, putnika, drugih lica ili tereta na brodu, kao i da zagadi životnu sredinu opasnim i štetnim materijama od strane broda;**
- 2) kad u plovidbi plovnim putevima u obalnom moru i na unutrašnjim plovnim putevima ustanovi da pojedini svetionici i svetla ne rade, odnosno oznake ili plutače nisu na svom mestu.**

U slučaju opasnosti, brodoloma ili druge havarije, članovi posade broda dužni su da se zalažu za spasavanje broda, putnika, drugih lica i tereta na brodu, kao i za zaštitu životne sredine, dok zapovednik broda ne naredi da se brod napusti.

Član 148

Brodar je dužan da članu posade naknadi štetu prouzrokovanu na stvarima namenjenim za njegovu ličnu upotrebu na brodu i ličnu upotrebu članova njegove porodice ukrcajnih na brod unutrašnje plovidbe, određenim ugovorom o radu, koje su uništene ili oštećene prilikom brodoloma ili druge havarije broda.

Član posade broda koji je u radnom odnosu, u slučaju brodoloma ima pravo na zaradu najmanje za dva meseca od dana brodoloma, prema proseku zarade za poslednja tri meseca, ako mu po ugovoru o radu zarada ne pripada za duže vreme.

U slučaju iz stava 2. ovog člana članu posade, stranom državljaninu ili licu bez državljanstva, pripada naknada u iznosu određenom ugovorom o radu - za svaki dan nezaposlenosti koja je nastupila kao posledica brodoloma, ali najduže za dva meseca od dana brodoloma.

Član posade i članovi njegove porodice nemaju pravo na naknadu iz st. 1, 2. i 3. ovog člana ako brodar dokaže da su oni prouzrokovali štetu namerno ili krajnjom nepažnjom.

Na povratno putovanje člana posade pomorskog broda, odnosno broda unutrašnje plovidbe koji je pretrpeo brodolom odnose se odredbe čl. 142. do 144. ovog zakona.

Član 149

Za štetu nastalu usled telesne povrede ili smrti člana posade broda odgovara brodar ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice ili krivice lica za koje brodar odgovara.

2. Zapovednik broda

Član 150

Zapovednik broda mora da bude državljanin Savezne Republike Jugoslavije.

Zapovednika broda imenuje i razrešava od dužnosti brodar.

U slučaju smrti, sprečenosti ili odsutnosti, zapovednika broda zamenjuje, sa svim njegovim ovlašćenjima, najstariji oficir palube koji je državljanin Savezne Republike Jugoslavije.

Odredba stava 1. ovog člana ne odnosi se na jahtu stranog vlasnika upisanu u jugoslovenski upisnik brodova.

Član 151

Zapovednik broda odgovoran je za bezbednost broda i red na brodu u skladu sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

Ako je zapovednik strane jahte upisane u jugoslovenski upisnik brodova stranac, dužnost zapovednika iz stava 1. ovog člana vrši najstariji oficir palube koji je državljanin Savezne Republike Jugoslavije.

Ako brod unutrašnje plovidbe sa sopstvenim pogonom tegli ili potiskuje druge brodove, zapovednik tog broda je rukovodilac celog konvoja.

Zapovednik čelnog broda unutrašnje plovidbe sa sopstvenim pogonom koji tegli ili potiskuje druge brodove, rukovodilac je celog konvoja.

Član 152

Zapovednik broda dužan je da se brine o snabdevanju broda, o brodskoj administraciji, o njegovom održavanju, o održavanju u ispravnom stanju trupa broda, mašina, uređaja i opreme, o sigurnosti brodskih uređaja, za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, opasnog i ostalog tereta, o pravilnom krcanju, slaganju, prevozu i iskrcanju tereta, o pravilnom ukrcanju, smeštaju i iskrcavanju putnika i o izvršavanju svih zadataka vezanih za proces rada.

Zapovednik broda dužan je da u propisanim rokovima vrši vežbe sa članovima i ostalim sredstvima za spasavanje, kao i uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara.

Zapovednik broda dužan je da za vreme plovidbe bude na brodu.

Zapovednik broda dužan je da pre polaska na put proveri ispravnost broda koji mu omogućava da izvrši određeno putovanje i da obezbedi da se sve propisane isprave i knjige, kao i članovi posade nalaze na brodu, a pri prevozu putnika - naročito da utvrdi da li su preduzete sve mere za bezbednost putnika.

Zapovednik broda unutrašnje plovidbe koji tegli dužan je da pre polaska na put koji tegli, odnosno potiskuje druge brodove proveri ispravnost i sposobnost svih brodova za izvršenje određenog putovanja.

Član 153

Zapovednik pomorskog broda i broda unutrašnje plovidbe sa sopstvenim pogonom, odnosno oficir palube u smeni koji upravlja vođenjem broda dužan je da preduzima sve mere potrebne za bezbednost broda i plovidbe.

Zapovednik broda unutrašnje plovidbe i lice koje ga u smeni zamenjuje, odgovorni su, svaki za vreme svoje smene, za bezbednost broda i plovidbe.

Zapovednik broda dužan je da lično rukovodi brodom kad god to zahteva bezbednost broda, a zapovednik pomorskog broda naročito kad brod ulazi u luku, kanal ili reku ili kad izlazi iz njih, kao i za vreme slabe vidljivosti ili magle, odnosno zapovednik broda unutrašnje plovidbe koje tegli, odnosno potiskuje druge brodove i kad to zahteva bezbednost brodova u tegljenju ili potiskivanju.

Prisutnost pilota na pomorskom brodu i brodu unutrašnje plovidbe kad tegli, odnosno potiskuje druge brodove ne oslobađa zapovednika broda od odgovornosti za upravljanje brodom.

Član 154

Ako nastupe događaji koji pomorski brod ili brod unutrašnje plovidbe ili broda u tegljenju ili potiskivanju ili lica na njima dovedu u opasnost, zapovednik pomorskog broda, odnosno unutrašnje plovidbe sa sopstvenim pogonom dužan je da preduzme sve mere za spasavanje lica i otklanjanje opasnosti za brod i stvari na brodu, kao i za zaštitu životne sredine.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zapovednik pomorskog broda, odnosno broda unutrašnje plovidbe koji tegli, odnosno potiskuje druge brodove, dužan je da žrtvuje ili ošteti teret, druge stvari ili brodske uređaje ili opremu koji nisu neophodni za plovidbu, ili delove broda, odnosno broda unutrašnje plovidbe čije je žrtvovanje ili oštećenje manje štetno za brodara i lica zainteresovana za teret na brodu ili brodu unutrašnje plovidbe, a ako je to neophodno - i brod unutrašnje plovidbe.

Član 155

Ako su u slučaju opasnosti za pomorski brod, odnosno brod unutrašnje plovidbe sve mere preduzete za spasavanje broda ili broda unutrašnje plovidbe ostale bez uspeha, i ako je propast broda neizbežna, zapovednik broda, dužan je da prvenstveno preduzme mere potrebne za spasavanje putnika i drugih lica na brodu, da ukloni brod sa plovnog puta na unutrašnjim vodama, ako je to moguće, kao i da naredi da se brod napusti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zapovednik broda je dužan da preduzme i sve mere potrebne za spasavanje brodskog dnevnika, ako okolnosti slučaja dopuštaju - i mere za spasavanje drugih brodskih knjiga, brodskih isprava pomorskih karata odnosno putovanja i gotovog novca brodske blagajne.

Ovlašćenja zapovednika broda iz st. 1. i 2. ovog člana ima i zapovednik broda unutrašnje plovidbe.

Zapovednik broda sme da napusti brod tek pošto je, u granicama stvarne mogućnosti, preuzeo sve mere iz st. 1. i 2. ovog člana.

Član 156

Ako na brodu nastupi događaj koji ugrožava bezbednost broda, ili plovidbe, ili ako nastupi vanredni događaj brodu, putnicima, drugim licima ili stvarima na brodu, ili ako se primeti zagađivanje opasnim i štetnim materijama na plovnom putu, zapovednik broda dužan je da opis tog događaja, odnosno belešku o primenom zagađivanju na plovnom putu odmah unese u brodski dnevnik, a najdocije u roku od 24 časa.

Zapovednik broda iz stava 1. ovog člana dužan je da o događaju iz toga stava, odmah po dolasku, a najdocije za 24 časa, podnese izveštaj, zajedno sa izvodom iz brodskog dnevnika, lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa.

Ako je događaj iz stava 1. ovog člana nastupio za vreme plovidbe, zapovednik broda je dužan da izveštaj o događaju, zajedno sa izvodom iz brodskog dnevnika, podnese, u roku iz stava 2. ovog člana, lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa u luci, odnosno pristaništu u koje brod najpre uplovi, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Savezne Republike Jugoslavije ako se brod nalazi u inostranstvu.

Zapovednik broda iz stava 1. ovog člana mora uneti u brodski dnevnik rođenje i smrt lica na brodu, naznačujući mesto ili geografsku poziciju broda i vreme rođenja, odnosno smrti, kao i primiti izjavu poslednje volje i to primanje uneti u brodski dnevnik, navodeći vreme kad je poslednju izjavu volje primio.

Zapovednik broda dužan je da o činjenici rođenja i smrti i o primanju izjave poslednje volje sa čini zapisnik na propisani način i dostavi ga lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa, odnosno pristaništu u koje stigne, a u inostranstvu - najbližem diplomatskom, odnosno konzularnom predstavništvu Savezne Republike Jugoslavije.

Član 157

Zapovednik pomorskog broda dužan je putem radio-telekomunikacija poslati obaveštenje o bilo kojoj neposrednoj opasnosti za bezbednost plovidbe na koju naiđe, a naročito ako primeti promene na plovnom putu iz člana 147. stav 1. tačka 2) ovog zakona, naiđe na zagađivanje opasnim i štetnim materijama, opasan led, opasnu oluju ili na bilo koju drugu neposrednu opasnost za plovidbu ili na tropsku oluju, ili na temperaturu vazduha ispod tačke smrzavanja praćenu vetrovima olujne snage koji prouzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima, ili na vetar snage 10 ili više bofora skali, a za koji nije bilo primljeno upozorenje o oluji.

Zapovednik pomorskog broda dužan je da najbržim putem obavesti lučku kapetaniju o zagađenju mora koje je nastalo sa broda kojim zapoveda.

Zapovednik pomorskog broda dužan je da belešku o datom obaveštenju iz stava 1. ovog člana unese u brodski dnevnik.

Član 158

U slučaju neposredne opasnosti od rata, zapovednik broda je dužan da preduzme sve mere opreznosti da bi se sačuvao brod, posada, putnici, teret i ostala imovina, kao i brodske isprave i knjige.

Ako nastupi ratno stanje između Savezne Republike Jugoslavije i druge države, zapovednik broda je dužan da preduzme potrebne mere da bi od neprijatelja sačuvao brod, ljude, teret i ostalu imovinu, kao i brodske isprave i knjige.

Ako se brod u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država, u kome je Savezna Republika Jugoslavija neutralna, nađe u luci, odnosno pristaništu jedne od zaraćenih država, ili je na putu za luku, odnosno pristanište zaraćene države, ili mora proći kroz obalno more ili unutrašnje vode zaraćene države, zapovednik broda je dužan da zatraži uputstvo od brodarara, a ako to nije moguće - od nadležnog saveznog organa, odnosno lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa.

Član 159

Zapovednik pomorskog broda, kao zastupnik brodarara, ovlašćen je da u njegovo ime i za njegov račun u mestu van sedišta brodarara zaključuje ugovore o spasavanju i pravne poslove potrebne za izvršenje putovanja, i da u mestu van sedišta brodarara u kome nema ovlašćenog predstavnika brodarara zaključuje ugovore o pomorskim plovidbenim poslovima, osim brodarskog ugovora na vreme za ceo brod.

Zapovednik pomorskog broda ovlašćen je da kao zastupnik brodarara pokreće pred stranim sudskim i upravnim organima postupak radi zaštite brodarevih prava i interesa u poslovima iz stava 1. ovog člana i da u tom postupku preduzima procesne radnje.

Ako brodar ograniči ovlašćenje zapovednika, to ograničenje nema pravno dejstvo prema trećim licima koja za njega nisu znala, niti su prema okolnostima mogla znati.

Član 160

Zapovednik broda, ovlašćen je i dužan da svim licima na brodu izdaje naređenja kojima se obezbeđuje brod, i plovidba i održavanje reda na brodu, kao i da nadzire izvršenje izdatih naređenja.

Radi održavanja reda i bezbednosti na brodu zapovednik broda može da drži na brodu vatreno oružje, dok članovi posade broda ne smeju na brodu da imaju oružje.

Član 161

Zapovednik broda ima pravo da za vreme plovidbe ograniči slobodu kretanja na brodu svakom licu koje teže ugrozi bezbednost broda, članova posade, putnika i drugih lica, stvari na brodu i životne sredine zagađivanjem opasnim ili štetnim materijama. Sloboda kretanja može da se ograniči samo ako je to neophodno radi bezbednosti putnika i drugih lica i stvari na brodu ili radi zaštite broda, ili zaštite životne sredine, i može za stranca da traje najduže do dolaska broda u prvu luku, odnosno pristanište u koje brod uplovi, a za državljanina Savezne Republike Jugoslavije - najdocije do dolaska broda u prvu jugoslovensku luku, odnosno pristanište.

Mere iz stava 1. ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

Član 162

Zapovednik broda ima pravo da člana posada broda koji narušava bezbednost plovidbe udalji sa radnog mesta, a po potrebi, da ga iskrca sa broda i vrati u luku ukrcavanja, odnosno pristanište u kome je sedište broдача.

Član 163

Zapovednik broda ima pravo, u slučaju nužde i dok ona traje, da članovima posade broda smanji obrok hrane i vode radi racionalnog korišćenja postojećih zaliha hrane i vode na brodu.

Mere iz stava 1. ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

Član 164

Ako za vreme putovanja član posade broda, putnik ili drugo lice na brodu izvrši krivično delo, zapovednik broda je dužan da preduzme, prema okolnostima, mere potrebne da se spreči ili ublaži nastupanje štetnih posledica tog dela i da se izvršilac pozove na odgovornost.

Ako postoji opasnost da izvršilac delo ponovi ili da pobegne, zapovednik broda, naredi će: da se izvršiocu krivičnog dela ograniči sloboda kretanja na brodu, ili da se liši slobode, da se ispitivanjem izvršioca, svedoka, očevidaca i oštećenika utvrde sve okolnosti pod kojima je delo izvršeno i posledice koje su nastupile, da se o svakom saslušanju sastavi zapisnik, da se kao dokazi uzmu na čuvanje predmeti na kojima ili pomoću kojih je krivično delo izvršeno, odnosno na kojima su tragovi izvršenog dela vidljivi, kao i da se preduzmu druge mere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je krivično delo izvršeno.

Ako se brod nalazi u inostranstvu, zapovednik broda je dužan da o izvršenom krivičnom delu podnese izveštaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Savezne Republike Jugoslavije u državi u čiju luku, odnosno pristanište brod uplovi. Zapovednik broda je dužan da sa izvršiocem krivičnog dela postupi prema uputstvima diplomatskog ili konzularnog predstavništva Savezne Republike Jugoslavije.

Po dolasku u jugoslovensku luku, odnosno pristanište u koje brod najpre uplovi, zapovednik broda je dužan da izvršioca krivičnog dela preda organu unutrašnjih poslova u toj luci, odnosno pristaništu, s pismenim izveštajem o izvršenom krivičnom delu i zapisnicima i predmetima iz stava 2. ovog člana.

Mere iz st. 2. i 4. ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

Član 165

Ako član posade broda koji je državljanin Savezne Republike Jugoslavije samovoljno napusti brod u stranoj luci, odnosno pristaništu, zapovednik broda je dužan da ovo napuštanje broda prijavi diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Savezne Republike Jugoslavije u odnosnoj državi, a ako ovog nema - diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države ovlašćene da zastupa interese državljanina Savezne Republike Jugoslavije, a ako ni ovog nema - kapetaniji te luke, odnosno pristaništa.

Zapovednik broda dužan je da sastavi zapisnik i utvrdi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu.

Zapisnik se sastavlja u prisustvu dvojice svedoka, a potpisuju ga zapovednik broda i svedoci.

Belešku o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom jugoslovenskom organu, zapovednik pomorskog broda, odnosno broda unutrašnje plovidbe sa sopstvenim pogonom dužan je da unese u brodski dnevnik.

Organ koji u luci, odnosno pristaništu primi lične stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod, predaće ih njegovoj užjoj porodici ili roditeljima, a ako njih nema - licu koje odredi nadležni organ starateljstva.

Član 166

Smatra se da je član posade samovoljno napustio brod ako se nije vratio na brod do odlaska broda iz luke, odnosno pristaništa.

Ako je član posade bio sprečen da se vrati na brod do odlaska broda iz luke, odnosno pristaništa, smatra se da je samovoljno napustio brod ako se u roku od tri dana, od dana kad je smetnja bila otklonjena, nije prijavio organu iz člana 165. stav 1. ovog zakona.

Član 167

Zapovednik broda koji na bilo koji način dozna da se lice, uključujući i neprijatelje u slučaju oružanog sukoba, nalaze u životnoj opasnosti na moru ili unutrašnjim vodama, dužan je da im odmah krene u pomoć najvećom mogućom brzinom, obaveštavajući ih o tome ako je to moguće, i da preduzme njihovo spasavanje.

Zapovednik broda u opasnosti ima pravo, posle savetovanja sa zapovednicima brodova koji su odgovorili na njegov poziv za pomoć, **ako je savetovanje moguće sprovesti, da izabere jedan od tih brodova ili više njih za koje smatra da su najprikladniji da mu pruže pomoć.**

Zapovednik ili zapovednici brodova izabrani da pruže pomoć brodu u opasnosti dužni su da prihvate izbor i da odmah, najvećom mogućom brzinom, krenu u pomoć licima koja su u životnoj opasnosti.

Zapovednik broda je dužan da spasava lica koja su u životnoj opasnosti iako se ona tome protive, ili ako se spasavanju lica protivi zapovednik broda na kome se ta lica nalaze.

Član 168

Izuzetno od odredaba člana 167. ovog zakona, zapovednik broda nije dužan da krene u pomoć i da preduzme spasavanje lica u životnoj opasnosti:

- 1) ako bi preduzimanje tog spasavanja predstavljalo ozbiljnu opasnost za brod kojim on zapoveda i za lica **na tom brodu, ili ako on opravdano smatra da, prema posebnim okolnostima slučaja,** preduzimanje spasavanja lica u opasnosti ne bi bilo uspešno;
- 2) ako dozna da je drugi brod izabran da ide u pomoć i da je izabrani brod taj izbor prihvatio;
- 3) ako od zapovednika broda u opasnosti, ili neposredno od lica koja su bila u životnoj opasnosti, **ili od zapovednika drugog broda koji je stigao do tih lica bude obavešten da pomoć više nije potrebna.**

Član 169

U slučaju sudara brodova zapovednik broda je dužan da, ako je u mogućnosti da to učini bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapoveda i za lica na njemu, pored prvenstvenog spasavanja lica, preduzme i spasavanje drugog broda s kojim se sudario brod kojim on zapoveda, a u slučaju sudara brodova na unutrašnjim vodama - dužan je da brod kome pretila opasnost da potone bez odlaganja ukloni s plovnog puta.

Na unutrašnjim vodama zapovednik broda je dužan, da kad se brod kojim on zapoveda nađe u blizini broda koji daje poziv za pomoć, i kad nije bilo sudara, da odmah preduzme spasavanje tog broda, ako je u mogućnosti da to učini bez ozbiljne opasnosti za brod kojim zapoveda i za lica na njemu.

Član 170

Zapovednik jugoslovenskog broda koji dozna da je drugi jugoslovenski brod u opasnosti na moru **dužan je da, pored prvenstvenog spasavanja lica, preduzme i spasavanje broda i stvari sa tog broda koje su svojina jugoslovenskih preduzeća, i drugih pravnih lica ili svojina državljana Savezne Republike Jugoslavije, ako se spasavanju broda i stvari na njemu izričito ne protivi zapovednik broda, odnosno vlasnik broda ili brodar broda u opasnosti.**

Zapovednik broda nije dužan da preduzme spasavanje broda prema odredbi stava 1. ovog člana ako to ne može da učini bez ozbiljne opasnosti za lica na brodu ili za brod kojim zapoveda, ili ako opravdano smatra da spasavanje broda ne bi bilo celishodno niti razumno s obzirom na

moгу ćnosti spasavanja, vrednost broda u opasnosti i stvari na tom brodu, kao i na rizike i troškove kojima bi preduzetim spasavanjem izložio i brod kojim zapoveda.

Član 171

Zapovednik broda mora u brodski dnevnik da unese razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spasavanje (član 168), kao i razloge zbog kojih nije preduzeo spasavanje broda i stvari na njemu (čl. 169. i 170).

Član 172

Vlasnik broda ili brodar ne odgovara za štetu koja nastane zbog toga što je zapovednik broda povredio dužnosti određene u čl. 167, 169. i 170. ovog zakona.

Član 173

Spasavanje jugoslovenskog ratnog broda neće se preduzeti u slučaju izričite zabrane komandanta broda.

Član 174

Odredbe čl. 167, 169. i 170. ovog zakona odnose se i na ratne brodove.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, savezni ministar nadležan za poslove odbrane propisaće u kojim slučajevima komandant jugoslovenskog ratnog broda nije dužan da vrši spasavanje u slučajevima određenim u čl. 167, 169. i 170. ovog zakona.

Glava 8

TRAGANJE I SPASAVANJE

Član 175

Traganje i spasavanje na moru je obaveza pružanja svih vidova pomoći i spasavanje ugroženih lica, brodova i stvari u obalnom moru Savezne Republike Jugoslavije.

Član 176

Traganje predstavljaju radnje na ustanovljenju mesta, prirode i obima nezgode na moru, kao i hidrometeoroloških uslova radi pružanja pomoći, prvenstveno radi zaštite i spasavanja ugroženih lica.

Član 177

Spasavanje predstavljaju radnje u cilju pružanja pomoći, odnosno otklanjanja opasnosti u slučaju nezgode na moru.

Član 178

U okviru traganja i spasavanja na moru obavlja se osmatranje i javljanje o zapaženim pojavama i događajima.

Član 179

Traganje i spasavanje ugroženih lica na moru je obavezno.

Član 180

Traganje i spasavanje ugroženih stvari domaćih pravnih i fizičkih lica je obavezno, pod uslovom da se time ne ugrožava bezbednost lica, bezbednost broda, čamca ili drugog plovnog objekta ili drugih sredstava koja obavljaju traganje, odnosno spasavanje.

Traganje i spasavanje ugroženih stvari u stranom vlasništvu je obavezno ako se tim sprečava ili otklanja šteta koja može nastati ili se time otklanjaju opasnosti za bezbednost plovidbe.

Član 181

Traganje i spasavanje ugroženih lica i stvari na moru obavljaju lučke kapetanije.

Član 182

U traganje i spasavanje ugroženih lica i stvari na moru dužni su da se po nalogu lučke kapetanije, uključe:

- a) preduzeća i druga pravna lica koja obavljaju delatnost na moru ili u vezi sa korišćenjem mora i koja raspolažu brodovima i drugim sredstvima pogodnim za obavljanje traganja i spasavanja;**
- b) građani - vlasnici plovnih objekata koji su osposobljeni za traganje i spasavanje na moru;**
- v) organi službe osmatranja i obaveštavanja, organi za kontrolu prelaznja državne granice, organi carinske službe, organi kontrole letenja, organizacije civilnog vazdušnog saobraćaja, organizacije hidrometeorološke službe, preduzeća ili druga pravna lica koja se staraju o uređivanju i održavanju pomorskih plovnih puteva i ostali organi i organizacije pogodni za izvršenje određenih zadataka u traganju i spasavanju na moru.**

Izuzetno od odredbe stava 1. ovog člana, traganje i spasavanje ugroženih lica i stvari na moru obavlja se bez naloga kada to hitnost i druge okolnosti nezgode zahtevaju.

Član 183

Koordinaciju traganja i spasavanja ugroženih lica i stvari na moru na području više lučkih kapetanija vrši savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 184

Koordinacija traganja i spasavanja na moru vrši se na osnovu planova i uputstava saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja.

Član 185

Odredbe čl. 175. do 184. koje se odnose na traganje i spasavanje na moru odnose se i na unutrašnje plovne puteve.

Glava 9

NADZOR

Član 186

Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona kojima se uređuje bezbednost pomorske i unutrašnje plovidbe vrši savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 187

Poslove nadzora iz člana 186. ovog zakona vrši savezni inspektor.

Član 188

U vršenju nadzora savezni inspektor izdaje naredjenja i izričite zabrane pismenim rešenjem.

Član 189

Protiv rešenja saveznog inspektora može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Žalba iz stava 2. ovog člana ne odlaže izvršenje rešenja ako bi takvo odlaganje prouzrokovalo ili moglo prouzrokovati opasnost za bezbednost plovidbe, ugroziti ljudske živote ili prouzrokovati značajnu materijalnu štetu.

Član 190

Savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja rešava u drugom stepenu po žalbi protiv rešenja lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa ili saveznog inspektora.

Član 191

Savezni inspektor izvršice nadzor koji se odnosi na međunarodni ili međunarodni režim plovidbe, a koji ne izvršilučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa ili izvrši uz značajne propuste za bezbednost plovidbe.

Član 192

Savezni inspektor ima službenu legitimaciju.

Član 193

Poslovi nadzora nad sprovođenjem odredaba ovog dela zakona o bezbednosti plovidbe u međunarodnom saobraćaju na moru i unutrašnjim plovnim putevima, obuhvataju vršenje nadzora nad:

1) stranim brodovima u jugoslovenskim lukama, odnosno pristaništima u pogledu zaštite lica na brodu i zaštite životne sredine;

2) brodovima koji vrše međunarodni saobraćaj u pogledu njihove sposobnosti za plovidbu;

3) sprovođenje međunarodnog reži ma luka i pristaništa u skladu sa međunarodnim obavezama Savezne Republike Jugoslavije i stanjem luka i pristaništa otvorenih za međunarodni saobraćaj, kao i zimovnika i prevodnica na plovnim putevima na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe o ispunjavanju uslova za bezbednost plovidbe;

4) uređivanje i održavanje plovnih puteva na kojima važi međunarodni ili međudržavni režim plovidbe u obalnom moru i na unutrašnjim vodama i objektima za bezbednost plovidbe na tim plovnim putevima;

5) vršenjem radio-službe koja služi bezbednosti plovidbe u međunarodnom saobraćaju i zaštiti ljudskog života na moru i unutrašnjim plovnim putevima i održavanjem i radom te službe.

Odredba tačke 4) stav 1. ovog člana u pogledu sprovođenja međunarodnog reži ma luka i pristaništa ne odnosi se na vojne luke i pristaništa.

Član 194

U vršenju nadzora nad stranim brodom po odredbi člana 193. stav 1. tačka 1) ovog zakona, savezni inspektor proverava:

1) da li pomorski brod ima važeće svedočanstva u skladu sa odredbama Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskog života na moru, Međunarodne konvencije o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova i Međunarodne konvencije o teretnim linijama, a ako se ne primenjuju odredbe ovih konvencija - da li brod ima važeće svedočanstvo o sposobnosti za plovidbu i potvrdu o sprečavanju zagađivanja uljem, svedočanstvo o teretnoj liniji u skladu sa propisima države čiju državnu pripadnost brod ima;

2) da li brod unutrašnje plovidbe ima važeće brodsko svedočanstvo.

Ako strani brod ima važeće isprave iz stava 1. ovog člana, nadzor se ograničava na proveravanje:

1) da li položaj teretne linije, odnosno slobodnog boka odgovara podacima iz odnosnih isprava;

2) da li je brod krcan u skladu sa dobijenom teretnom linijom, odnosno linijom slobodnog boka, i da li je teret pravilno raspoređen prema uslovima navedenim u odnosnim ispravama.

Osим proveravanja isprava iz stava 1. ovog člana, proverava se da li strani brod koji vrši ukrcavanje ili iskrcavanje tereta ima važeću ispravu kojom se dokazuje ispravnost brodskih uređaja za ukrcavanje ili iskrcavanje tereta, kao i da li je stanje tih uređaja u skladu sa podacima iz te isprave.

Član 195

Ako se u vršenju nadzora utvrdi da strani pomorski brod nema važeće isprave iz člana 194. stav 1. tačka 1) ovog zakona, odnosno brod unutrašnje plovidbe - isprave iz člana 194. stav 1. tačka 2) ovog zakona, ili da položaj teretne linije, odnosno slobodnog boka ne odgovara podacima iz odnosnih isprava, ili da brod nije krcan u skladu sa dobijenom teretnom linijom, odnosno linijom slobodnog boka, ili da teret nije pravilno raspoređen, zabraniće se brodu da isplovi iz luke, odnosno pristaništa sve dok ne bude mogao nastaviti plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu.

Ako se u vršenju nadzora utvrdi da strani brod zbog svojih nedostataka zagađuje životnu sredinu uljem ili drugim štetnim i opasnim materijama, zabraniće se brodu da isplovi iz luke, odnosno pristaništa dok se ti nedostaci na brodu ne otklone.

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 194. stav 3. ovog zakona utvrdi da strani brod nema važeću ispravu kojom se dokazuje ispravnost brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta, ili ako se utvrdi da stanje tih uređaja nije u skladu sa podacima iz te isprave, zabraniće se ukrcavanje i iskrcavanje tereta uređajima broda.

Član 196

Ako se iz opravdanih razloga posumnja da stanje stranog broda bitno ne odgovara podacima navedenim u ispravama iz člana 194. stav 1. ovog zakona, ili da je strani brod ukrcao veći broj putnika od dozvoljenog, ili da nema minimalni broj stručno osposobljenih članova posade, i da očigledno brod u takvom stanju, odnosno sa tolikim brojem putnika ili takvim stanjem posade ne bi bio sposoban da nastavi plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu, zabraniće se brodu da isplovi iz luke, odnosno pristaništa dok ne bude mogao da nastavi plovidbu bez opasnosti za ljudske živote na brodu.

Član 197

U vršenju nadzora nad sposobnošću brodova za plovidbu po odredbi člana 193. stav 1. tač. 2) i 3) ovog zakona, proverava se:

- 1) da li brod ima važeće propisane brodske isprave i knjige;**
- 2) da li su na brodu od dana izdavanja, odnosno potvrđivanja brodskih isprava izdatih na osnovu tehničkog nadzora broda nastale takve bitne promene zbog kojih je očigledno da brod u takvom stanju nije sposoban da plovi bez opasnosti za lica, teret na njemu i životnu sredinu;**
- 3) da li brod ispunjava uslove određene u članu 55. tač. 2, 3) i 4) ovog zakona;**
- 4) da li je na bokovima broda obeležena propisana oznaka teretne linije, odnosno linija slobodnog boka;**
- 5) uvežbanost posade u rukovanju čamcima i ostalim sredstvima za spasavanje i uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara.**

Nadzor iz stava 1. ovog člana obuhvata i proveravanje da li brod ima važeći registar teretnog uređaja, kao i da li stanje uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta odgovara podacima iz registra teretnog uređaja.

Član 198

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 197. stav 1. ovog zakona utvrde nedostaci broda u pogledu njegove sposobnosti za plovidbu, naredić e se zapovedniku broda da u određenom roku otkloni utvrđ ene nedostatke.

Ako se utvrđ eni nedostaci ne otklone u određenom roku, ili ako su utvrđ eni nedostaci takve prirode da ugrožavaju bezbednost broda, lica i tereta na njemu, kao i životne sredine, zabranić e se brodu dalja plovidba dok se navedeni nedostaci ne otklone i oduzeć e mu se isprava o sposobnosti za plovidbu.

Ako se u vršenju nadzora saveznog inspektora utvrdi da po odredbi člana 197. stav 2. ovog zakona brod nema važeć i registar teretnog uređ aja ili ako stanje tih uređ aja nije u skladu sa registrom teretnog uređ aja, zabranić e se brodu da vrši ukrcanje, iskrcavanje ili prekrcaje tereta sopstvenim uređ ajima za obavljanje tih radnji.

Član 199

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 193. stav 1. tačka 3) ovog zakona utvrdi da se u lukama, odnosno pristaništima otvorenim za međ unarodni saobrać aj ne sprovodi rež im koji je u saglasnosti sa preuzetim međ unarodnim obavezama Savezne Republike Jugoslavije, ili da je stanje luka, pristaništa, zimovnika i prevodnica takvo da predstavlja opasnost za bezbednost brodova, naredić e se preduzeć u, ili drugom pravnom licu koje upravlja lukom, odnosno pristaništem da radi otklanjanja utvrđ enih nedostataka, u određenom roku, preduzme odgovarajuć e mere ili izvrši potrebne radove.

Ako mere i radovi naređ eni po stavu 1. ovog člana ne budu izvršeni u određenom roku, savezni inspektor preduzeć e sledeć e mere:

- 1) zabraniti pristajanje brodova određ ene velič ine uz deo operative ili druge obale za koju je utvrđ en nedostatak dok ne bude omogućeno bezbedno pristajanje takvih brodova;
- 2) zabraniti upotrebu operative ili druge obale ili njenog dela, kao i sidrišta koji neposredno ugrožava bezbednost brodova, lica i stvari prilikom ukrcavanja, iskrcavanja ili prekrcavanja;
- 3) zabraniti saobrać aj u luci, odnosno pristaništu i sidrištu dok je bezbednost brodova neposredno ugrožena zbog neodržavanja lučkih, odnosno pristanišnih objekata u ispravnom stanju ili potrebnih dubina.

Član 200

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 193. stav 1. tačka 4) ovog zakona utvrdi da je stanje plovnog puta ili objekta za bezbednost plovidbe na plovnom putu takvo da ugrožava bezbednost plovidbe, savezni inspektor naredić e:

- 1) ovlašćenom pravnom licu koje se stara o uređ ivanju i održ avanju plovnih puteva da privremeno obeleži smetnju na plovnom putu, odnosno da je ukloni i da postavi ili aktivira signalne oznake i svetla ako su uklonjena ili neispravna;
- 2) privremenu zabranu plovidbe ako na plovnom putu nisu preduzete mere za bezbednu plovidbu.

Ako se u vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana utvrde i drugi nedostaci na plovnom putu koji mogu ugroziti bezbednost plovidbe, nalazi o tome sa predlozima mera dostaviće se saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja i ovlašćenom pravnom licu koje se stara o uređivanju i održavanju plovnih puteva radi preduzimanja odgovarajućih mera.

Član 201

Ako se u vršenju nadzora po odredbi člana 193. stav 1. tačka 5) ovog zakona utvrdi da održavanje radio-stanica i vršenje radio-službe na brodu nije u skladu sa propisima, narediće se da se utvrđeni nedostaci otklone u određenom roku, odnosno da se preduzmu odgovarajuće mere.

Ako se u vršenju nadzora saveznog inspektora iz stava 1. ovog člana utvrde takvi nedostaci koji mogu da ugroze bezbednost plovidbe, izveštaj o utvrđenim nedostacima sa predlozima za njihovo otklanjanje dostaviće se saveznom ministarstvu nadležnom za poslove saobraćaja.

Treći deo

DRŽAVNA PRIPADNOST, IDENTIFIKACIJA I UPIS BRODA

Glava 1

DRŽAVNA PRIPADNOST I IDENTIFIKACIJA BRODA

Član 202

Jugoslovensku državnu pripadnost brod stiće upisom u odgovarajućim upisnik brodova, odnosno izdavanjem privremenog plovidbenog lista.

Član 203

Brod koji je stekao jugoslovensku državnu pripadnost ima pravo i dužnost da vije zastavu trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije.

Pravo i dužnost da vije zastavu iz stava 1. ovog člana nema brod bez posade.

Čamci upisani u evidenciju čamaca na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije dužni su da van granica Savezne Republike Jugoslavije viju zastavu trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije.

Vijanje zastave na brodovima i drugim plovnim objektima Savezne Republike Jugoslavije, propisuje savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Član 204

Zastava trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije je znak jugoslovenske državne pripadnosti broda.

Član 205

Zastava trgovačke mornarice Savezne Republike Jugoslavije istovetna je sa zastavom Savezne Republike Jugoslavije, a odnos njene širine prema dužini je 1:1,5.

Član 206

Brod koji je upisan u jugoslovenski upisnik brodova, osim pomorskog tehničkog plovnog objekta, broda unutrašnje plovidbe koji nema svoj pogonski mašinski uređaj i tehnički plovnog objekta, kao i broda kome je izdat privremeni plovidbeni list, mora imati ime.

Pomorski tehnički plovni objekt, brod unutrašnje plovidbe koji nema svoj pogonski mašinski uređaj i tehnički plovni objekt upisani u jugoslovenski upisnik brodova ili kojima je izdat privremeni plovidbeni list, moraju da imaju oznaku, a pored oznake mogu da imaju i ime.

Dva broda ne mogu da imaju isto ime, a dva tehnička plovna objekta, dve plove će naprave i dva broda unutrašnje plovidbe koji nemaju svoj pogonski mašinski uređaj - istu oznaku.

Pored imena i oznaka iz st. 1. i 2. ovog člana, brod unutrašnje plovidbe mora da nosi i druge oznake za identifikaciju, određene tehničkim pravilima ovlašćenog pravnog lica.

Rešenje o određivanju imena, odnosno oznake broda kao i pozivnog znaka broda donosi savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Ime, odnosno oznaka broda i pozivni znak broda, kao i vođenje evidencije o imenima, oznakama i pozivnim znacima brodova, utvrđuju se propisima saveznog ministra nadležnog za poslove saobraćaja.

Član 207

Pomorski brod mora da nosi ime luke upisa, a brod unutrašnje plovidbe - ime pristaništa upisa.

Luka upisa, odnosno pristanište upisa, je luka, odnosno pristanište na čijem području je sedište lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa koja vodi upisnik u koji je brod upisan.

Član 208

Pomorski brod i pomorski čamac koji imaju radiotelegrafski ili radio-telefonski uređaj moraju da imaju pozivni znak po propisima o međunarodnom radio-saobraćaju.

Glava 2

UPIS BRODOVA

Član 209

U pogledu primene odredaba ove glave zakona sa brodom unutrašnje plovidbe izjednačeni su: hidroliser, skela, bager, dizalica i druge plove će naprave.

Član 210

U upisnik brodova mora da se upiše brod koji je u celini u svojini preduzeća ili drugog pravnog lica, ili u svojini državljanina Savezne Republike Jugoslavije sa prebivalištem u Saveznoj Republici Jugoslaviji ili pravnog lica sa sedištem u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Član 211

U upisnik brodova može da bude upisan:

- 1) brod koji je u celini ili delom u svojini stranog lica ili državljanina Savezne Republike Jugoslavije sa prebivalištem u inostranstvu;
- 2) brod koji je u celini ili delom u svojini stranog lica ili državljanina Savezne Republike Jugoslavije sa prebivalištem u inostranstvu, a brodar tog broda je jugoslovensko preduzeće ili drugo pravno lice sa sedištem u Saveznoj Republici Jugoslaviji ili državljanin Savezne Republike Jugoslavije koji ima prebivalište u Saveznoj Republici Jugoslaviji, pod uslovom da se sa zahtevom jugoslovenskog broдача za upis tog broda u upisnik brodova saglasi njegov vlasnik;
- 3) jahta koja je u celini ili delom u svojini stranog lica ili državljanina Savezne Republike Jugoslavije sa prebivalištem u inostranstvu;
- 4) brod koji je u celini ili delom u svojini stranih lica pod uslovom da Savezna Republika Jugoslavija vrši kontrolu nad brodom i ako taj upis dozvoli savezno ministarstvo nadležno za poslove saobraćaja.

Za izdavanje dozvole za upis stranog broda u jugoslovenski upisnik brodova vlasnik, odnosno brodar je dužan da podnese rešenje o odobrenju privremenog uvoza broda po osnovu zakupa i jedinstvenu carinsku ispravu za privremeni, odnosno redovan uvoz broda.

Rešenje kojim se odbija upis broda, odnosno jahte ne mora da sadrži razloge zbog kojih je upis odbijen.

Član 212

U upisnik brodova u gradnji, može se, na zahtev vlasnika broda, upisati brod koji se gradi u jugoslovenskom brodogradilištu.

Član 213

U slučaju upisa jahte u upisnik brodova prema članu 211. stav 1. tačka 3) ovog zakona i upisa broda unutrašnje plovidbe prema članu 211. stav 1. tačka 4) ovog zakona vlasnik jahte, odnosno broda unutrašnje plovidbe dužan je da ovlasti preduzeće ili drugo pravno lice ili državljanina Savezne Republike Jugoslavije sa prebivalištem u Saveznoj Republici Jugoslaviji da ga za vreme odsutnosti iz Savezne Republike Jugoslavije zastupa pred nadležnim jugoslovenskim organima.

Član 214

Ne može se upisati u upisnik brodova u Saveznoj Republici Jugoslaviji brod koji je upisan u strani upisnik brodova.

Član 215

Brod se briše iz upisnika brodova:

- 1) ako je propao ili se pretpostavlja da je propao;
- 2) ako više ne ispunjava uslove iz čl. 210. i 211. ovog zakona;**
- 3) ako se trajno povuče iz plovidbe;**
- 4) ako se upiše u drugi upisnik brodova koji se vodi u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Pretpostavlja se da je pomorski brod propao ako su od prijema poslednje vesti o brodu protekla tri meseca. **U tom slučaju se pretpostavlja da je brod propao onog dana kad su primljene poslednje vesti o njemu.**

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana shodno se primenjuju i na brisanje broda u gradnji iz upisnika brodova u gradnji.

Član 216

Upisnici brodova su javne knjige.

Svako ima pravo da pregleda i prepisuje glavnu knjigu upisnika, zbirku isprava, imenik vlasnika broda i imenik brodova.

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova dužna je, uz naplatu određene naknade, da licu koje to zahteva, izda uverenje o stanju upisa u upisnik brodova ili upisnik brodova u gradnji, kao i prepis isprava koje se čuvaju u zbirci isprava, ako upisi u upisniku upućuju na te isprave.

Uverenja i prepisi isprava iz stava 3. ovog člana jesu javne isprave.

Ko se u pravnom prometu, postupajući i savesno, pouzda u podatke upisane u upisnik brodova, ne snosi pravne posledice koje iz toga nastanu.

Član 217

Za upis brodova postoje sledeći upisnici brodova:

- 1) za upis pomorskih brodova:
 - **upisnik pomorskih trgovačkih brodova;**
 - upisnik pomorskih ribarskih brodova;
 - upisnik pomorskih javnih brodova;
- 2) za upis brodova unutrašnje plovidbe:
 - upisnik brodova unutrašnje plovidbe;

- upisnik javnih brodova unutrašnje plovidbe.

Za upis broda u gradnji postoji upisnik pomorskih brodova u gradnji i upisnik brodova unutrašnje plovidbe u gradnji.

Član 218

Upisnici pomorskih brodova i upisnici brodova unutrašnje plovidbe (u daljem tekstu: upisnici brodova), upisnici pomorskih brodova u gradnji i upisnici brodova unutrašnje plovidbe u gradnji (u daljem tekstu: upisnici brodova u gradnji), sastoje se iz glavne knjige i zbirke isprava.

Član 219

Glavna knjiga upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji sastoji se od uložaka.

Uložak ima list A, list B i list C.

Izuzetno od odredbe stava 2. ovog člana, uložak glavne knjige upisnika pomorskih javnih brodova i uložak glavne knjige upisnika javnih brodova unutrašnje plovidbe imaju samo list A i list B.

Svaki brod upisuje se u poseban uložak.

Član 220

U list A glavne knjige uložka upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji upisuju se podaci o **identitetu broda, odnosno broda u gradnji i njihove osnovne tehničke karakteristike.**

Član 221

U list B uložka glavne knjige upisnika brodova i upisnika brodova u gradnji, za brod u svojini **preduzeća ili drugog pravnog lica** upisuju se firma, odnosno naziv i sedište vlasnika broda ili **broda u gradnji, odnosno ime i prebivalište fizičkog lica, odnosno firma, odnosno naziv i sedište pravnog lica koje je vlasnik broda i ograničenja vlasnika u pogledu raspolaganja brodom ili brodom u gradnji.**

U list B iz stava 1. ovog člana upisuju se i firma, odnosno naziv i sedište, odnosno ime i prebivalište brodarka, ako je brod u potpuno ili delimično u svojini stranca, a upis je izvršen na osnovu člana 211. stav 1. tač. 1) i 2) ovog zakona. U ostalim slučajevima, ti podaci o brodarku mogu da se upišu radi evidentiranja postojanja brodarka koji nije vlasnik broda.

U list B upisnika brodova u gradnji mogu, radi evidentiranja, da se upišu i firma, odnosno naziv i sedište, **odnosno lično ime i prebivalište brodarka i naručioća.**

Član 222

U list C uložka glavne knjige upisnika brodova za brod u svojini preduzeća ili drugog pravnog lica upisuje se **ugovorno založno pravo, zakup broda i brodarki ugovor na vreme za ceo brod.**

U list C uložka glavne knjige upisnika brodova za brod koji je u svojini fizičkog lica ili pravnog lica upisuju se stvarna prava kojima je brod ili deo broda opterećen, kao i prava stečena na tim pravima, zakup broda, brodarski ugovor na vreme za ceo brod, pravo prečepne kupovine, kao i druga ograničenja raspolaganja brodom kojima je podvrgnut vlasnik opterećenog broda, zabrane opterećenja i otuđivanja, kao i sve zabeleške za koje nije izričito određeno da se upisuju u drugi list uložka.

U list C uložka glavne knjige upisnika brodova u gradnji upisuju se za brod u gradnji podaci iz st. 1. i 2. ovog člana.

Upis brodova u određene upisnike, podaci koji se unose u list A glavne knjige upisnika brodova, zbirke isprava, pomoćne knjige koje se vode uz upisnike brodova i obrasci tih isprava i knjiga, propisuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Četvrti deo

OSNOVI SVOJINSKO-PRAVNIH ODNOSA

Glava 1

SVOJINA NA BRODU

Član 223

Brod može biti u svojini domaćeg ili stranog lica, u granicama i pod uslovima određenim saveznim zakonom.

Brod koji je u svojini stranog lica može imati jugoslovensku državnu pripadnost, pod uslovima određenim u članu 211. ovog zakona.

Član 224

Vlasnik broda ili drugo pravno lice može:

- 1) da prenese pravo svojine na domaća ili strana fizička ili pravna lica;
- 2) da osnuje ugovorno založno pravo na brodu;
- 3) da prenese ili otuđi napuštanjem broda u korist osiguravača;
- 4) da zaključi ugovore o plovidbenim poslovima i o zakupu.

Član 225

Brod i brod u gradnji su pokretne stvari.

Član 226

Pravo svojine i ugovorno založno pravo na brodu upisuju se u upisnik brodova.

Pravni posao iz stava 1. ovog člana koji nije zaključen u pismenom obliku ne proizvodi pravno dejstvo.

Ugovorno založno pravo po odredbama ovog zakona proizvodi pravna dejstva prema trećim licima od trenutka upisa u upisnik brodova.

Član 227

Odredbe člana 226. stav 1. ovog zakona ne odnose se na:

- 1) prelaz prava svojine na osiguravača a prihvatanjem izjave o napuštanju ili isplatom naknade iz osiguranja u smislu člana 753. stav 3. ovog zakona;
- 2) sticanje prava iz člana 226. ovog zakona nasleđivanjem i javnom prodajom;
- 3) sticanje i prestanak prava iz člana 226. ovog zakona na potonulim brodovima, ako su ta prava stečena, odnosno prestala usled propusta da se brod izvadi u vreme određeno ovim zakonom (član 828).

Član 228

Pripadak broda su sve stvari koje po svojoj nameni trajno služe njegovoj upotrebi i kad su privremeno od njega odvojene.

Pripadak su i sve stvari koje su upisane u brodski inventar.

Član 229

Odredbe čl. 226. i 227. ovog zakona odnose se i na brodove u gradnji koji se grade u jugoslovenskim brodogradilištima, i to od momenta njihovog upisa u upisnik brodova u gradnji.

Član 230

Pravno dejstvo upisa prava iz člana 226. stav 3. ovog zakona u odnosu prema drugim upisima zavisi od reda prvenstva koji taj upis ima u smislu člana 287. ovog zakona.

Član 231

Brisanje broda iz jugoslovenskog upisnika brodova ne može se izvršiti ako se tome protivi poverilac koji ima zakonsko založno pravo na brodu.

Ako je osnovano ugovorno založno pravo na brodu, za brisanje broda iz upisnika brodova potreban je pristanak ugovornih založnih poverilaca.

U slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana nadležni redovni sud može dozvoliti brisanje broda iz upisnika brodova i bez pristanka poverilaca ugovornog založnog prava, odnosno uprkos protivljenju poverilaca zakonskog založnog prava, ako u sud bude položen iznos u novcu u

visini potraživanja pomenutih poverilaca, odnosno ako bude dato obezbeđenje za koje sud posle saslušanja poverilaca nađe da je dovoljno.

Odredbe ovog člana odnose se i na brodove u gradnji.

Odredbe ovog člana ne odnose se na brisanje iz upisnika brodova broda iz člana 215. stav 1. tač. 1) i 4) ovog zakona.

Član 232

Odredbe člana 231. ovog zakona ne odnose se na prenos prava svojine brodova, odnosno otuđenje broda ili broda u gradnji napuštanjem u korist osiguravača.

Član 233

Prenos ili otuđenje broda obuhvata i pripadak broda.

Prenos ili otuđenje broda ne obuhvata one stvari pripatka u pogledu kojih je, uz pristanak vlasnika broda, upisano zabeležbom u upisnik brodova da spadaju u sredstva preduzeća ili drugog pravnog lica.

Član 234

Pravo svojine na brodu u gradnji obuhvata stvari koje su u brod u gradnji ugrađene.

Ako u upisnik broda u gradnji nije nešto drugo upisano, pravo svojine na brodu u gradnji obuhvata i stvari koje se nalaze u brodogradilištu a nisu ugrađene u brod u gradnji, ako su po svojoj izradi određene isključivo za ugrađivanje u određeni brod ili za njegov pripadak, ili ako su na vidljiv način obeležene ili izdvojene za ugrađivanje u taj brod.

Član 235

Na brodu i brodu u gradnji mogu postojati pravo svojine, ugovorno založno pravo i zakonska založna prava.

Brod i brod u gradnji mogu biti u suvlasništvu.

Veličina broda i broda u gradnji koji mogu biti u suvlasništvu, visina udela svakog pojedinog suvlasnika i njihovi međusobni odnosi uređuju se saveznim zakonom.

Član 236

Na sticanje, prenos, ograničenje i prestanak prava iz člana 235. ovog zakona odnose se odredbe čl. 226. do 234. ovog zakona.

Glava 2

ZALOŽNA PRAVA

1. Ugovorno založno pravo na brodu

Član 237

Ugovorno založno pravo na brodu je pravo poverioca da se namiri iz prodajne cene broda ostvarene sudskom prodajom.

Ugovorno založno pravo na brodu može da sadrži i ovlašćenje poverioca da u slučaju neisplate duga namiri svoje potraživanje iskorišćavanjem broda, ako je to ugovorom predviđeno.

Ugovorno založno pravo na brodu u svojini preduzeća ili drugog pravnog lica može se ugovorom osnovati samo u korist preduzeća i drugog pravnog lica, kao i u korist stranog lica.

Ugovorno založno pravo na brodu namiruje se posle namirenja zakonskog založnog prava na brodu.

Ugovorno založno pravo na brodu ne prestaje promenom vlasnika broda, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 238

Na ugovornom založnom pravu na brodu može se, na osnovu ugovora, zasnovati podzaložno pravo u korist trećeg lica, pod uslovima iz člana 237. stav 3. ovog zakona.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ugovorni založnik može da podmiri svoj dug ugovornom založnom poveriocu samo ako to dozvoli ugovorni podzaložnik poverilac ili ako dužni iznos položi u sud. Ako ugovorni založnik tako ne postupi, ugovorno založno pravo ostaje na snazi za potraživanje ugovornog podzaložnog poverioca.

Član 239

Ugovorno založno pravo na brodu proteže se i na pripadak broda.

Odredba člana 233. stav 2. ovog zakona shodno se primenjuje i na ugovorno založno pravo na pripatku broda.

Član 240

Ugovorno založno pravo na brodu proteže se i na potraživanja:

- 1) po osnovu naknade štete za nepopravljena oštećenja broda;
- 2) po osnovu zajedničke havarije, ako se ona odnosi na neopravljena oštećenja broda.

Član 241

Ugovorno založno pravo na brodu ne proteže se na vozarinu, prevozninu, tegljarinu i zakupninu, ni na nagrade za izvršeno spasavanje, ako nije drukčije ugovoreno.

Ugovorno založno pravo na brodu ne proteže se na iskorišćavanje i upotrebu broda, ako drukčije nije ugovoreno.

Član 242

Ugovorno založno pravo na brodu proteže se i na naknadu iz osiguranja broda koja pripada vlasniku broda, ako nije drukčije ugovoreno.

Ugovorno založno pravo na naknadu iz osiguranja prestaje ako osiguravač isplati naknadu pre nego što ga ugovorni založni poverilac obavesti o postojanju ugovornog založnog prava.

Ako je osiguravač bio obavešten o ugovornom založnom pravu na naknadu iz osiguranja ne sme da je isplati osiguraniku bez pristanka ugovornog založnog poverioca.

Član 243

Ugovorno založno pravo u korist glavnice postoji za troškove upisa ugovornog založnog prava, pamičnog i izvršnog postupka.

Trogodišnji zaostaci kamata koji poveriocu pripadaju na osnovu ugovora ili zakona imaju isti red prvenstva kao i glavnica.

Član 244

Kad brod pretrpi takva oštećenja ili je njegovo stanje takvo da ugovorno založno pravo ne daje dovoljno sigurnosti za izmirenje potraživanja, ugovorni založni poverilac može zahtevati isplatu potraživanja i pre dospelosti, ako mu dužnik za razliku nastalu tim smanjenjem sigurnosti ne ponudi obezbeđenje na drugi način.

Član 245

Brod opterećen ugovornim založnim pravom može da bude trajno povučeno iz plovidbe samo uz prethodni pristanak ugovornih založnih poverilaca.

Ako nema pristanka iz stava 1. ovog člana ugovorni založni dužnik ima pravo da zahteva od suda da se brod proda na javnoj prodaji.

Član 246

Odredbe ovog zakona o ugovornom založnom pravu na brodu odnose se i na ugovorno založno pravo na brodu u gradnji koji je upisan u upisnik brodova u gradnji.

Član 247

Ugovorno založno pravo na brodu prestaje:

- 1) brisanjem;
- 2) prodajom broda u izvršnom ili stečajnom postupku;
- 3) proglašenjem broda pomorskim plenom, odnosno ratnim plenom na moru.

Ako u slučaju iz tačke 3) stav 1. ovog člana brod bude oslobođen ugovorno založno pravo se ponovo uspostavlja.

Član 248

Prava i njihov red prvenstva stečena upisom ugovornog založnog prava ne prestaju brisanjem broda iz upisnika brodova i zbog toga što je brod propao ili se pretpostavlja da je propao, ili je trajno povučeno iz plovidbe.

Član 249

Ugovorno založno pravo može se za isto potraživanje upisati nepodeljeno na dva broda ili više brodova ili brodova u gradnji ili na dva ili više ugovornih založnih potraživanja (zajedničko ugovorno založno pravo).

U slučaju iz stava 1. ovog člana, poverilac je ovlašćen da traži namirenje celog potraživanja iz svakog pojedinog broda na kome postoji ugovorno založno pravo.

Član 250

Ako je na brodu upisano ugovorno založno pravo u korist stranog ili lica za potraživanje u stranoj valuti, to lice ima pravo da slobodno raspolože sredstvima dobijenim iz cene postignute sudskom javnom prodajom broda.

Član 251

Ugovorno založno pravo upisano u strani javni upisnik na brodu koji stekne jugoslovensku državnu pripadnost, koja je navedena u ispravi o brisanju broda iz stranog upisnika, upisaće se u jugoslovenski upisnik brodova kao predbeležba ugovornog založnog prava, s tim što će se tom pravu priznati red prvenstva prema času koji je bio merodavan za utvrđivanje njegovog reda prvenstva u stranom upisniku.

Ugovorni založni poverilac u čiju je korist upisana takva predbeležba dužan je da predbeležbu opravda u roku od 60 dana od dana dostavljanja obaveštenja o upisu.

2. Zakonska založna prava na brodu

Član 252

Zakonska založna prava na pomorskom brodu postoje za:

1) sudske troškove učinjene u zajedničkom interesu svih poverilaca u postupku izvršenja ili obezbeđenja u svrhu da se sačuva brod ili da se sprovede prodaja, kao i troškove čuvanja i nadzora od ulaska broda u poslednju luku, lučke naknade i naknade za usluge lučke kapetanije, troškove pilotaže, potraživanja iz osnova doprinosa za socijalno osiguranje, potraživanja lučke kapetanije za naredeno i izvršeno vađenje ili uklanjanje olupine;

2) potraživanje zapovednika i ostalih članova posade iz radnog odnosa na brodu;

3) potraživanja po osnovu nagrade za spasavanje na moru, kao i doprinosa broda u zajedničku havariju;

4) potraživanja po osnovu naknade štete zbog sudara brodova ili drugih nezgoda plovidbe, kao i naknade štete objektima luka i plovnih puteva, po osnovu naknade štete zbog telesnih povreda putnika i članova posade, po osnovu naknade štete zbog gubitka ili oštećenja tereta i prtljaga;

5) potraživanja iz ugovora ili poslova koje je zapovednik, na osnovu svog zakonskog ovlašćenja, sklopio, odnosno obavio za stvarne potrebe da se brod očuva ili da se nastavi putovanje, bez obzira na to da li je zapovednik istovremeno i vlasnik broda, odnosno brodar i da li ima potraživanja on sam ili nabavljač, popravljivač, zajmodavac ili neki drugi ugovarač.

Zakonsko založno pravo na brodu u korist glavnice postoji i za kamate.

Član 253

Zakonska založna prava na pomorskom brodu protežu se i na pripadak brodu.

Član 254

Zakonska založna prava na pomorskom brodu protežu se i na vozarinu, odnosno prevozninu i na tegljarinu onog putovanja u toku koga je nastalo potraživanje osigurano zakonskim založnim pravom, na potraživanja iz člana 240. ovog zakona i vozarinu, odnosno prevoznine i tegljarinu stečene od početka putovanja.

Član 255

Zakonska založna prava na brodu unutrašnje plovidbe postoje za:

- 1) sudske troškove prouzrokovane zaustavljanjem i čuvanjem broda od momenta zaustavljanja u postupku izvršenja ili obezbeđenja, uključujući i troškove neophodne za održavanje broda;**
- 2) potraživanje zapovednika i ostalih članova posade broda iz radnog odnosa na brodu za poslednjih šest meseci trajanja radnog odnosa;**
- 3) potraživanja po osnovu nagrade za spasavanje, kao i doprinosa broda u zajedničku havariju.**

Zakonsko založno pravo u korist glavnice postoji i za kamate i za troškove sticanja izvršne isprave.

U slučaju prodaje u izvršnom postupku broda unutrašnje plovidbe koji je nasukan, onesposobljen ili potopljen, a koji je u opštem interesu uklonjen po naredbi kapetanije pristaništa, troškovi uklanjanja namiruju se pre prodaje broda i pre potraživanja ugovornih i zakonskih založnih poverilaca.

Član 256

Zakonska založna prava na brodu unutrašnje plovidbe protežu se na sve stvari koje su po svojoj nameni stalno pričvršćene uz brod i koje pripadaju vlasniku broda.

Član 257

Potraživanjima zapovednika i ostalih članova posada iz radnog odnosa, u smislu člana 252. stav 1. tačka 2) i člana 255. stav 1. tačka 2) ovog zakona, smatraju se potraživanja zapovednika i ostalih članova posade po osnovu zarada iz radnog odnosa kada su u pitanju odnosi između pravnih lica, kao i potraživanja i državljana Savezne Republike Jugoslavije na koje se odnosi isključivo jugoslovensko pravo.

Član 258

Odredbe o zakonskim založnim pravima na brodu ne odnose se na potraživanje po osnovu naknade nuklearne štete.

Član 259

Zakonska založna prava ne prestaju promenom vlasnika broda, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 260

Zakonska založna prava na pomorskom brodu protežu se i na potraživanja:

- 1) po osnovu naknade štete za još nepopravljena oštećenja koja je brod pretrpeo ili za gubitak vozarine, odnosno prevoznine i tegljarine;
- 2) po osnovu zajedničke havarije, ako se odnose na još nepopravljena oštećenja broda ili na gubitak vozarine, odnosno prevoznine i tegljarine;
- 3) po osnovu nagrada za izvršeno spasavanje, po odbitku iznosa koji pripadaju zapovedniku i drugim članovima posade broda.

Član 261

Zakonska založna prava na brodu unutrašnje plovidbe protežu se i na potraživanja:

- 1) po osnovu naknade štete zbog gubitka broda ili za još nepopravljena oštećenja koja je brod pretrpeo;
- 2) po osnovu zajedničke havarije, ako se odnose na još nepopravljena oštećenja broda;
- 3) po osnovu nagrade za izvršeno spasavanje za još nepopravljena oštećenja broda.

Član 262

Zakonska založna prava na brodu ne odnose se na potraživanja koja se vlasniku broda duguju po osnovu ugovora o osiguranju, kao ni na premije i subvencije.

Član 263

Vozarinom, odnosno prevozninom pomorskog broda smatraju se ona vozarina, odnosno prevoznina koju naruči lac prevoza, odnosno putnik duguje brodaru.

Zakonska založna prava u korist lica iz člana 252. stav 1. tačka 2) ovog zakona terete iznose vozarine, odnosno prevoznine i tegljarine koji se duguju za sva putovanja izvršena za vreme trajanja istog radnog odnosa na istom brodu.

Zakonska založna prava za potraživanje iz člana 252. stav 1. tač. 3) i 5) ovog zakona, kao i za potraživanja zbog sudara i drugih nezgoda plovidbe, i naknade štete objektima luka i plovnih puteva iz člana 252. stav 1. tačka 4) ovog zakona, protežu se samo na potraživanje broda iz člana 260. ovog zakona i vozarine, odnosno prevoznine i tegljarine koje su nastale posle nastajanja ovih potraživanja iz stava 1. tač. 3) do 5) člana 252. ovog zakona.

Član 264

Potraživanja obezbeđena zakonskim založnim pravom koja se odnose na isto putovanje pomorskog broda namiruju se po prvenstvenom redu navedenom u članu 252. stav 1. ovog zakona, a potraživanja iz člana 252. stav 1. tačka 2. ovog zakona imaju isti red prvenstva kao i potraživanja iz poslednjeg putovanja.

Ako se potraživanja koja su navedena u pojedinim tačkama člana 252. stav 1. ovog zakona ne mogu u potpunosti da namire namiruju se srazmerno svojim iznosima. Potraživanje iz člana 252. stav 1. tač. 3) i 5) ovog zakona, koje je, kasnije nastalo ima prednost pred ranijim.

Smatra se da su potraživanja vezana za isti događaj nastala istovremeno.

Član 265

Potraživanja obezbeđena zakonskim založnim pravom poslednjeg putovanja pomorskog broda imaju prednost pred potraživanjima ranijeg putovanja.

Zakonska založna prava u korist lica navedenih u članu 252. stav 1. tačka 2) ovog zakona iz istog radnog odnosa nastala na više putovanja imaju isti red prvenstva kao i potraživanja iz poslednjeg putovanja.

Član 266

Potraživanja obezbeđena zakonskim založnim pravom na brodovima unutrašnje plovidbe, namiruju se po redu prvenstva navedenom u članu 255. stav 1. ovog zakona.

Ako se potraživanja koja imaju isti red prvenstva ne mogu u potpunosti da namire, namiruju se srazmerno iznosima, a potraživanja iz člana 255. stav 1. tačka 3) ovog zakona namiruju se tako da docnije nastalo potraživanje ima prednost pred ranijim.

Smatra se da su potraživanja vezana za isti događaj nastala istovremeno.

Član 267

Zakonsko založno pravo na vozarini, odnosno prevoznini i tegljarini može se ostvarivati sve dok se vozarina, odnosno prevoznina i tegljarina duguju ili dok se njihov iznos nalazi kod zapovednika ili kod agenta broda.

Zakonsko založno pravo iz člana 260. ovog zakona može se ostvarivati sve dok se to potraživanje duguje ili dok se iznos isplaćen za to potraživanje nalazi kod zapovednika ili kod agenta broda.

Član 268

Zakonska založna prava na brodu prestaju:

1) prestankom potraživanja obezbeđenog zakonskim založnim pravom;

2) istekom jedne godine, a kod zakonskog založnog prava iz člana 252. stav 1. tačka 5) ovog zakona - istekom šest meseci;

3) prodajom broda u izvršnom ili stečajnom postupku;

4) prodajom broda pod uslovom:

- da je izvršen upis prenosa prava svojine broda u upisniku brodova;

- da je upis prenosa svojine broda u upisniku brodova objavljen u službenom glasilu u kome se objavljuju upisi u registar preduzeća ili drugih pravnih lica, i to u mestu gde se vodi upisnik u kome je brod upisan;

- da zakonski založni poverilac u roku od dva meseca od dana objavljivanja upisa u službenom glasilu ili pre isteka roka iz tačke 2) ovog stava ne pokrene postupak za namirenje ovog potraživanja;

5) osnivanjem fonda ograničene odgovornosti za potraživanja obezbeđena zakonskim založnim pravom koja su podvrgnuta ograničenju odgovornosti.

Zakonska založna prava na pomorskom brodu prestaju proglašenjem broda pomorskim plenom, odnosno ratnim plenom na moru. Ako brod bude oslobođen, zakonska založna prava koja po odredbi tačke 2) stava 1. ovog člana nisu prestala pre nego što je brod zaplenjen ponovo se uspostavljaju.

Član 269

Rok iz člana 268. stav 1. tačka 2) ovog zakona računa se:

- kod zakonskih založnih prava za potraživanja iz spasavanja - od dana kad su radovi na spasavanju završeni;

- kod zakonskog založnog prava za sudar brodova ili druge plovidbene nezgode, kao i za potraživanja zbog telesnih povreda - od dana kad je šteta naneta;

- kod zakonskog založnog prava zbog gubitka ili oštećenja tereta ili prtljaga - od dana kad je teret ili prtljag predat ili je trebalo da bude predat;

- kod zakonskog založnog prava za popravke i nabavke i druga potraživanja predviđena u članu 252. stav 1. tačka 5) ovog zakona - od dana kad je potraživanje nastalo;

- u svim ostalim slučajevima - od dana dospelosti potraživanja.

Rok iz člana 268. stav 1. tačka 2) ovog zakona prestaje da teče podnošenjem tužbe za ostvarivanje potraživanja obezbeđenog zakonskim založnim pravom. Ako se radi o zakonskom založnom pravu na pomorskom brodu taj rok prestaje da teče podnošenjem tužbe samo ako se izvrši zaustavljanje broda ili ako se zabeležba podnesene tužbe upiše u upisnik brodova u koji je brod upisan.

Kad presuda na osnovu podnesene tužbe koja je bila predmet zabeležbe postane izvršna, zakonsko založno pravo prestaje u roku od 60 dana od dana izvršnosti presude, ako poverilac u tom roku ne zatraži prodaju broda ili ako sud, na njegov zahtev, ne sprovede zaustavljanje broda. Poverilac ima pravo da u tom roku traži od suda da se njegovo zakonsko založno pravo upiše u upisnik brodova sa redom prvenstva prema momentu upisivanja u upisnik brodova zabeležbe tužbe za ostvarivanje zakonskog založnog prava.

Član 270

Odredbe ovog zakona o zakonskim založnim pravima na brodu odnose se i na brod koji iskorišćava lice koje nije vlasnik broda, osim ako je brod oduzet vlasniku nedopuštenom radnjom, a zakonski založni poverilac nije savestan.

Član 271

Prestankom zakonskog založnog prava na brodu, ne prestaje i potraživanje koje je bilo obezbeđeno zakonskim založnim pravom.

Ustupanjem potraživanja obezbeđenog zakonskim založnim pravom prenosi se i zakonsko založno pravo na brodu.

Član 272

Zakonsko založno pravo na brodu ne prestaje brisanjem broda iz upisnika brodova.

Član 273

Odredbe čl. 252. do 272. ovog zakona ne odnose se na brodove upisane u upisnik javnih brodova.

Član 274

Odredbe ovog zakona o zakonskim založnim pravima na brodu odnose se i na čamce i brodove u gradnji koji se nalaze u plutajućem stanju.

POSTUPAK ZA UPISIVANJE BRODOVA

1. Zajedničke odredbe

Član 275

Odredbe ovog zakona o postupku za upisivanje brodova u upisnike brodova odnose se i na **brodove u gradnji, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.**

Član 276

Upisivanje brodova vrši se na osnovu rešenja suda, lučke kapetanije i kapetanije pristaništa.

Rešenje o upisu u list A uložka glavne knjige **upisnika brodova donosi lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa** koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan.

Rešenje o prvom upisu broda, rešenja o upisu u list B i list C uložka glavne knjige upisnika brodova i rešenja o brisanju, broda **donosi stvarno nadležni redovni sud na čijem se području nalazi sedište lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa** koja vodi upisnik brodova.

Rešenje o prenosu upisa broda u drugi upisnik brodova koji se vodi u Saveznoj Republici Jugoslaviji donosi **stvarno nadležni redovni sud na čijem se području nalazi sedište lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa** koja vodi upisnik brodova u koji se upis prenosi.

Postupak za upisivanje iz stava 2. ovog člana sprovodi se po odredbama Zakona o opštem upravnom postupku.

Član 277

U upisnik brodova mogu se upisati: stvarna prava, ugovorno založno pravo na brodu, pravo zakupa broda, brodarski ugovor na vreme za ceo brod i pravo preče kupovine.

Član 278

O upisu brodova u upisnik donosi se rešenje.

Ako se rešenje o **upisu ne može sprovesti, upis se može sprovesti samo na osnovu novog rešenja kojim se ranije rešenje ispravlja ili preinačuje.**

Upisi na osnovu ovog zakona jesu:

1) prvi upis u upisnik brodova - kojim se u jugoslovenski upisnik brodova upisuje brod koji do tada nije bio upisan u upisnik brodova koji se vodi u Saveznoj Republici Jugoslaviji;

2) upis u list A - kojim se u list A uložka glavne knjige upisnika brodova upisuju podaci o **identifikaciji broda i njegovim tehničkim karakteristikama;**

3) **uknjižba** - kojom se **upisivanje, prenos, ograničenje ili prestanak prava upisuje bez posebnog opravdanja (bezuslovno upisivanje prava ili bezuslovno brisanje);**

4) predbeležba - kojom se upisivanje, prenos, ograničenje ili prestanak prava upisuje pod uslovom naknadnog opravdanja (uslovno upisivanje prava ili uslovno brisanje);

5) zabeležba - kojom se evidentiraju lični odnosi od važnosti za vlasništvo imovine ili druge činjenice čijom zabeležbom nastaju određena pravna dejstva;

6) prenos upisa broda - kojim se brod upisuje u drugi upisnik brodova koji se vodi u Saveznoj Republici Jugoslaviji;

7) brisanje broda - kojim se brod briše iz upisnika brodova koji se vodi u Saveznoj Republici Jugoslaviji.

Član 279

Pravo svojine, ugovorno založno pravo i ostala stvarna prava na brodu, mogu se upisati na brod u celini ili na udeo u brodu određen s obzirom na celinu, a ne na pojedine sastavne delove broda.

Ugovorno založno pravo ne može se upisati na udeo u brodu, ako je pravo svojine na brodu upisano u korist jednog lica, kao ni na deo udela u brodu za koji je u upisniku brodova upisan jedan suvlasnik.

Upis prenosa potraživanja obezbeđenog ugovornim založnim pravom i sticanja podzaložnog prava dopušteni su u pogledu celog potraživanja, kao i njegovog dela određenog srazmerno ili brojčano.

Član 280

Za određene stvari koje su pripadak broda može se uz pristanak vlasnika broda zabeležiti u upisnik broda da spadaju u sredstva drugog preduzeća ili drugog pravnog, odnosno fizičkog lica.

Član 281

Upis ugovornog založnog prava mora da sadrži najmanje:

- 1) novčani iznos potraživanja koje se obezbeđuje ugovornim založnim pravom;
- 2) visinu kamate, ako se uz potraživanje mora da plati i kamata;
- 3) firmu i sedište, odnosno lično ime i prebivalište ugovornog založnog poverioca;
- 4) odredbe o dospelosti koje su u ispravi određene.

Član 282

Ako se ugovornim založnim pravom obezbeđuju potraživanja koja bi mogla nastati usled odobrenog kredita ili usled jemčenja ili naknade štete, u ispravi na osnovu koje se vrše upisi, mora se navesti najviši iznos koji kredit ili odgovornost sme da dostigne.

Član 283

Upisi su dozvoljeni samo protiv lica u čiju je korist u vreme podnošenja predloga u upisniku brodova upisano ili se istovremeno upisuje pravo svojine na brodu, odnosno ono pravo u pogledu koga se vrši upis.

Član 284

Ako je više lica uzastopno steklo pravo na upis nekog prava na brodu ili na pravu upisanom na brodu, a to svoje pravo nisu upisali, poslednji sticalac može, ako dokaže ko su mu prethodnici, zahtevati izvršenje upisa odnosnog prava neposredno u svoju korist.

Ako je na neko lice preneto potraživanje obezbeđeno ugovornim založnim pravom koje je upisano u upisnik brodova, a potraživanje bude podmireno, dužnik može, ako dokaže prenos, zahtevati brisanje upisa bez prethodnog upisa izvršenog prenosa.

Član 285

Ako poverilac koji ima pravo da zatraži upis ugovornog založnog prava na brodu ili podzaložnog prava na upisanom založnom pravu svog dužnika taj upis ne zatraži, može i jemac da zatraži upis tih prava u korist poverioca.

Svaki poverilac može za sebe i u ime ostalih poverilaca zatražiti upis zajedničkih prava koja se ne mogu podeliti u srazmeri prema celini.

Član 286

Nasledstvo i legat, upisuju se u upisnik brodova na osnovu pravosnažnog rešenja nadležnog ostavinskog suda.

2. Red prvenstva

Član 287

Za red prvenstva upisa merodavan je trenutak kad je predlog upisa stigao lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova u koji se vrši upis.

Upisi izvršeni na osnovu predloga koji su stigli u isto vreme imaju isti red prvenstva.

Član 288

Uknjižbom ili predbeležbom ustupanja prvenstva može se promeniti red prvenstva prava koja su knjižena na brodu. Za tu promenu potreban je pristanak nosioca prava koji ustupa svoj red prvenstva i čije pravo stupa docnije, kao i nosioca prava koje stupa ranije. Ako je pravo koje stupa docnije ugovorno založno pravo, potreban je i pristanak vlasnika broda, a ako je to pravo opterećeno pravom trećeg lica, potreban je i pristanak tog lica. Ta promena ne utiče na obim i red prvenstva ostalih upisanih prava.

Član 289

Pravo koje stupa ranije sti će bez ograničenja red prvenstva prava koje stupa docnije, ako su ta prava u upisniku brodova upisana neposredno jedno iza drugog, ili ako mu prvenstvo daju i svi nosioci prava čija su prava upisana između njih.

Član 290

Ako se ustupanje prvenstva vrši između prava koja nisu upisana neposredno jedno iza drugog bez pristanka nosioca prava čija su prava upisana između njih pravo koje stupa ranije sti će red prvenstva prava koje stupa docnije samo u obimu i sadržaju tog prava.

Ako je pravo koje stupa docnije uslovno ili sa određenim rokom, pravo koje stupa ranije u postupku izvršenja sprovedenom pre nastupanja tog uslova ili roka može da se namiri samo u onom iznosu koji tom pravu pripada prema njegovom prvobitnom redu prvenstva.

Ako kupac na javnoj prodaji mora pravo koje stupa docnije da preuzme prema njegovom pređašnjem redu prvenstva bez uračunavanja u kupovnu cenu pri utvrđivanju te cene, pravo koje stupa ranije uzeće se u obzir po svom prvobitnom redu prvenstva.

Član 291

Pravo koje stupa ranije ima i na svom prvobitnom mestu prednost pred pravom koje stupa docnije, ako nije drukčije ugovoreno.

Član 292

Ako ustupanjem prvenstva više prava stupaju na mesto drugog i ustupanje bude uknjiženo istovremeno, pravo koje je pre ustupanja imalo prvenstvo u redu prvenstva ima prvenstvo i na novom mestu, ako nije drukčije ugovoreno.

Član 293

Naknadne promene koje se tiču postojanja ili obima prava koje ustupanjem prvenstva stupa docnije, ne utiču na red prvenstva prava koje stupa ranije, ako nije drukčije ugovoreno.

3. Prijave i predlozi

Član 294

Rešenje o upisu broda u upisnik brodova donosi se na osnovu prijave ili predloga ovlašćene stranke, odnosno zahteva nadležne lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Prijave i predlozi, odnosno zahtevi iz stava 1. ovog člana podnose se lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan ili treba da bude upisan.

Član 295

Prijave i predlozi za upis broda u upisnik brodova podnose se lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova, i to jedan primerak za kapetaniju, jedan za sud

koji donosi rešenje o upisu (član 276. stav 3) i po jedan primerak za stranke kojima se rešenje o upisu broda mora dostaviti.

Ako prijava ili predlog nije podnesen u dovoljnom broju primeraka, organ iz stava 1. ovog člana pozva će podnosioca da to učini u određenom roku. Ako podnosilac ne postupi po ovom nalogu, taj organ će odrediti da se podnesak prepíše na trošak podnosioca.

Član 296

Kad je podnesak vezan za rok, određen u odredbama ovog zakona o postupku za upisivanje u upisnike brodova, podnesak je predat u roku samo ako pre isteka roka stigne lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje se vodi upisnik brodova.

Rokovi određeni u odredbama ovog zakona o postupku upisivanja u upisnik brodova, osim rokova za opravdanje predbele žbe (čl. 353. i 355) i roka za podnošenje izvorne isprave (član 317) ili prevoda (član 318) ne mogu se produžiti.

Zbog propuštanja rokova određenih ovim zakonom u postupku upisivanja u upisnik brodova ne može se izvršiti povraćaj u pređašnje stanje.

Član 297

Za prvi upis broda čiji je upis u upisnik brodova obavezan (član 210), za upis promena koje se upisuju u list A uložka glavne knjige upisnika brodova i za upis promena usled kojih se brod briše iz upisnika brodova podnosi se pismena prijava.

Za ostale upise podnosi se pismeni predlog.

Član 298

U prijavi ili predlogu za upis broda u upisnik brodova treba navesti lučku kapetaniju, odnosno kapetaniju pristaništa kojoj se predlog, odnosno prijava podnosi, lično ime i prebivalište, odnosno naziv i sedište podnosioca predloga, odnosno prijave i onih lica kojima treba da se dostavi rešenje o upisu, kao i ime, odnosno oznaka broda na koji se upis odnosi.

U predlogu, odnosno prijavi treba navesti sve što se mora upisati u upisnik.

Predlog za uknjižbu sadrži prećutno i predlog za predbeležbu, ako predlagač predbeležbe to nije izričito isključio.

Jednim predlogom može se tražiti više upisa na osnovu jedne isprave, kao i upis jednog istog prava u više uložaka ili upis više prava u jedan uložak.

Član 299

Prijava za upis brodova u upisnik brodova mora da sadrži sve podatke koji se upisuju u upisnik brodova. Uz prijavu moraju se priložiti isprave kojima se dokazuju podaci koji se upisuju u upisnik brodova.

Član 300

Predlogu koji podnosi zakonski zastupnik nekog lica za upis sticanja, prenošenja, ograničavanja ili prestanka upisanih prava na brodovima mora se priložiti odobrenje nadležnog organa starateljstva, kad je takvo odobrenje potrebno.

Član 301

Upis u list A uložka glavne knjige upisnika brodova, uknjižbe i predbeležbe mogu se dozvoliti samo na osnovu isprava sastavljenih u obliku propisanom za njihovu valjanost.

Nazivi, odnosno lična imena lica koja učestvuju u pravnom poslu navedenom u ispravi na osnovu koje se vrši upis moraju biti tačno navedena. U toj ispravi mora biti navedeno i mesto gde je isprava sastavljena i datum kad je sastavljena.

U ispravama o sticanju, prenošenju, ograničavanju i prestanku prava iz člana 226. ovog zakona mora biti naveden i valjan pravni osnov.

Isprave na osnovu kojih se vrši upis u upisnik brodova ne smeju imati takvih vidljivih nedostataka koji slabe njihovu verodostojnost, a ako se sastoje iz više listova, oni moraju biti ušiveni tako da se nijedan list ne može umetnuti.

Član 302

Isprave na osnovu kojih se vrše upisi u list B i list C uložka glavne knjige upisnika brodova moraju se priložiti u originalu, a ostale isprave mogu se priložiti i u overenom prepisu.

Od svake isprave iz stava 1. ovog člana prilaže se i po jedan neovereni prepis ili fotokopija za zbirku isprava. Voditelj upisnika brodova potvrđuje da se ovaj prepis ili fotokopija slaže sa originalom.

Ako se original isprave nalazi u službenim spisima ili na čuvanju kod lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa koja vodi upisnik brodova ili ako je priložen uz već podneseni predlog, odnosno prijavu dovoljno je podneti prepis ili fotokopiju u dva primerka i navesti gde se original nalazi.

Ako se original isprave ne može odmah podneti zbog toga što se nalazi kod nekog drugog organa ili suda to treba u predlogu, odnosno prijavi navesti i priložiti prepis ili fotokopiju, snabdevenu potvrdom nadležnog organa da se prepis, odnosno fotokopija slaže sa originalom, kao i jedan neovereni prepis ili fotokopiju isprave.

Član 303

Uz isprave sastavljene na stranom jeziku mora se priložiti overeni prevod na srpskom jeziku.

4. Sprovođenje upisa

a) Zajedničke odredbe

Član 304

U vanparnič nom postupku upisivanja u upisnik brodova koji se sprovodi pred sudom, shodno se primenjuju odredbe Zakona o parnič nom postupku, ako ovim zakonom nije druk čije odre đeno.

Postupak iz stava 1. ovog člana sprovodi sudija pojedinac.

Član 305

U postupku upisivanja u upisnik brodova **stranke su lica koja tra že upis i sva druga lica čija su prava u upisnik brodova upisana.**

Član 306

Sporazum stranaka o nadležnosti suda nema pravno dejstvo.

Član 307

U postupku upisivanja u upisnik brodova sud donosi odluke u obliku rešenja.

Član 308

Saslušanje stranaka i ostalih u česnika u postupku upisivanja u upisnik brodova mo že se vršiti usmeno ili putem pismene izjave. Ako se moraju saslušati više lica pojedina od njih mogu se saslušati i u odsustvu ostalih.

Član 309

O usmenim radnjama preduzetim u toku postupka upisivanja u upisnik brodova sastavlja se zapisnik.

O manje važ nim izjavama ili obaveštenjima mo že se umesto zapisnika sastaviti samo službena beleška na spisu.

Član 310

U postupku upisivanja u upisnik brodova svaka stranka snosi svoje troškove.

Član 311

Za odlučivanje suda o prijavi ili predlogu merodavan je trenutak kad je prijava ili predlog stigao lu čkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova.

Član 312

Prijavu ili predlog kojim se tra ži upis u upisnik brodova lu čkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova upisuje u dnevnik upisnika brodova, nazna čuju ći na njemu dan, čas i minut kad mu je prijava ili predlog stigao. Lu čka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa je du žna da u ulošku upisnika brodova u koji je brod upisan, ako je uložak već otvoren, evidentira da je podnesena prijava ili predlog za upis, nazna čuju ći brod pod kojim je podnesak upisan u dnevnik upisnika brodova.

Ako uložak još nije otvoren, čim stigne prijava ili predlog za prvi upis broda u upisnik, otvara se uložak u koji se naznačuju broj pod kojim je podnesak upisan u dnevnik upisnika brodova, ime, odnosno oznaka broda, kao i brojevi svih daljih prijava ili predloga koji stignu dok se ne izvrši upis broda ili dok rešenje o odbijanju upisa broda u upisnik ne postane konačno.

Uložak za prvi upis broda u upisnik brodova neće se otvoriti ako je prijava ili predlog potpuno nerazumljiv ili neodređen.

Član 313

Kad stigne predlog kojim se traži uknjižba, predbeležba ili zabeležba na brodu koji je već upisan u upisnik brodova lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova utvrđuje da li prema stanju upisa u upisniku brodova u koji je taj brod upisan ima smetnju za sprovođenje traženog upisa. Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa naznačiće na samom predlogu da li ima ili nema smetnji, a predlog sa prilozima dostaviće nadležnom sudu.

Izveštaj lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa o stanju upisa u upisniku brodova, ne obavezuje sud, već je sud ovlašćen da sam utvrdi stanje u upisniku brodova.

Član 314

Predlog za prenos upisa broda u upisnik brodova koji vodi druga lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa podnosi se lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje je brod upisan.

Uz predlog iz stava 1. ovog člana moraju se priložiti isprave kojima se dokazuje da postoje pretpostavke za prenos upisa broda.

Kad lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa u čiji je upisnik brodova brod upisan primi prijavu ili predlog za prenos upisa broda zabeležiće traženje prenosa u upisnik brodova u kome je brod upisan, a prijavu, odnosno predlog sa izvodom uloška glavne knjige upisnika brodova uputiće stvarno nadležnom sudu na čijem se području nalazi sedište lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa u čiji se upisnik brodova upis prenosi.

Kad sud donese rešenje o upisu broda sa svim podacima iz primljenog izvoda iz upisnika brodova u novi upisnik brodova, rešenje o tome dostaviće lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa u čiji upisnik brodova je brod do tada bio upisan i lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa u čiji se upisnik brodova upis prenosi.

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa iz čijeg se upisnika brodova brod briše sprovede upis brisanje broda iz upisnika brodova i lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa u čiji se upisnik brodova upisuje poslaće zbirku isprava koja se odnosi na brod koji je brisan iz njegovog upisnika brodova.

Ako je podnesen predlog za prenos broda iz jednog upisnika u drugi koji se vode kod iste lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa postupiće se shodno odredbama stava 3. ovog člana.

Član 315

Sud će na osnovu predloga ili prijave i njenih priloga dozvoliti upis u upisnik brodova:

1) kad iz upisnika brodova u pogledu broda ili prava na brodu ne proizilazi nikakva smetnja **traženom upisu, odnosno kod prijave ili predloga za prvi upis broda u upisnik brodova - ako su ispunjeni uslovi iz čl. 210. i 211. ovog zakona.**

2) kad nema osnovane sumnje o tome **da je predlagač ovlašćen da podnese predlog i da su u česnici na čija se prava upis odnosi sposobni da raspolažu tim pravima;**

3) kad je traženje prema sadržaju podnesenih isprava osnovano;

4) kad isprave imaju onaj oblik koji se zahteva za dozvolu uknjižbe, predbeležbe ili zabeležbe.

Kod upisa u upisnik brodova koje dozvoljava neki drugi sud a ne sud iz člana 276. ovog zakona, sud iz člana 276. ovog zakona ograničiće se na odlučivanje o tome da li je upis dopušten s obzirom na stanje upisnika, a u pogledu ostalih pretpostavki za upis - odlučivanje pripada sudu koji upis dozvoljava.

Član 316

Osim slučajeva predviđenih u čl. 337, 357. i 381. ovog zakona, sud će na svaku prijavu ili predlog odlučiti o samoj stvari, bez saslušanja stranaka i, po pravilu, bez donošenja prethodne odluke (čl. 317, 318. i 401). Sud je dužan da u rešenju izričito navede da li se predlog usvaja ili se odbija.

Ako se predlog usvaja samo delimično, narediće se upis u delu u kome je predlog usvojen, a odbiće se onaj deo predloga koji se ne uvažava.

Ako se predlog u celini ili delimično odbija, u rešenju će se navesti razlozi zbog kojih se predlog odbija.

Član 317

Sud donosi rešenje o upisu u upisnik brodova na osnovu izvornih isprava.

Ako iz prijave ili predloga i priloženih prepisa isprava proizilazi da bi se traženju moglo udovoljiti da je izvorna isprava bila podnesena, sud će, radi očuvanja reda prvenstva, odrediti zabeležbu prijave ili predloga u upisnik brodova uz napomenu "dok stigne izvornik".

Istovremeno, sud će predlagaču odrediti primeren rok u kome mora da podnese izvornu ispravu, ako sud kod koga se ona nalazi po službenoj dužnosti nije dužan da je pošalje. Ako sud izvornu ispravu naknadno dostavi ili isprava bude u određenom roku podnesena rešavaće se o predlogu u samoj stvari.

Ako izvorna isprava u određenom ili produženom roku ne bude podnesena, odbiće se predlog i po službenoj dužnosti odrediće se brisanje zabeležbe.

Ako iz predloga i priloženih isprava proizilazi da se traženju ne bi moglo udovoljiti i kad bi izvorna isprava bila priložena sud će predlog odbiti.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i na prijave za prvi upis broda ili broda u gradnji.

Član 318

Ako prijavi ili predlogu nije priložen prevod isprave koja je sastavljena na stranom jeziku, a iz podneska ne proizilazi da traženje treba odbiti, sud će radi očuvanja reda prvenstva odnosno prava odrediti zabeležbu predloga, odnosno prijave u upisniku uz napomenu "dok stigne prevod". Sud će istovremeno odrediti predlagaču primeren rok u kome mora da podnese prevod. Ako prevod bude podnesen u određenom ili u produženom roku, rešavaće se o predlogu u samoj stvari, u protivnom - prijava ili predlog odbaciće se i po službenoj dužnosti odredit će se brisanje zabeležbe.

Član 319

Sud ne može dozvoliti da se u upisnik brodova upiše više ili nešto drugo što stranka nije tražila, iako bi prema podnesenim ispravama bila ovlašćena da traži više ili nešto drugo.

Ako je predložena samo predbeležba ne može se odrediti uknjižba iako postoje pretpostavke za uknjižbu.

Član 320

Ako iz isprava proizilazi da je licu koje stiče knjižno pravo data dozvola za uknjižbu, ali da su mu istovremeno nametnuta ograničenja u pogledu raspolaganja stečenim pravom ili da su mu nametnute obaveze u pogledu kojih je ugovorena istovremena uknjižba u korist određenih ovlašćenika, traženi upis se neće dozvoliti ako istovremeno ne bude predložena i uknjižba ili - prema tome kakva je isprava - predbeležba ugovorenih ograničenja ili obaveza.

Predlog za istovremeni upis međusobnih prava i obaveza može da podnese svaka stranka.

Član 321

Rešenje kojim se dozvoljava upis u upisnik brodova mora da sadrži:

- 1) naznačenje uložka u kome se upis mora izvršiti i ime broda na koji se upis odnosi;**
- 2) naziv i sedište, odnosno ime i prebivalište lica u čiju korist će se upis izvršiti, brod ili pravo na brodu na kome će se upis izvršiti, naznačenje isprava na osnovu kojih se upis dozvoljava, vrstu upisa koji će se izvršiti i bitni sadržaj prava koje se upisuje, i to reči ma koje treba da budu upisane u upisnik brodova.**

Ako se sadržina prava koje se upisuje ne može ukratko izraziti može se izvršiti pozivanje na tačno označena mesta u ispravama na osnovu kojih je određen upis, i to s dejstvom kao da su ta mesta upisana u glavnu knjigu.

Rešenje suda kojim se određuje upis broda u upisnik brodova mora da sadrži sve podatke koji moraju da se upišu u list A, i to reči ma kojima su ti podaci navedeni u prethodnom rešenju lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa koja vodi upisnik brodova.

Član 322

Kad rešenje o upisu u upisnik brodova donese drugi sud, a ne sud nadležan po odredbi člana 276. ovog zakona, dostaviće svoje rešenje lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, radi sprovođenja postupka po čl. 312. i 313. ovog zakona. Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa će dostaviti spise sudu nadležnom po članu 276. ovog zakona. Taj sud će postupiti po odredbama člana 313. stav 2. i člana 315. stav 2. ovog zakona i doneće odgovarajuće rešenje. To rešenje dostaviće sudu koji je doneo rešenje kojim se upis dozvoljava i lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, sa svim predmetnim spisima, radi izvršenja upisa i radi dostavljanja rešenja licima navedenim u rešenju.

Član 323

Ako sud iz člana 276. ovog zakona odbije predlog za uknjižbu ili predbeležbu ili za prvi upis broda u upisnik brodova ili predlog za zabeležbu prvenstvenog reda ili izvršenja dozvoljenog upisa, rešenjem će odrediti upis zabeležbe odbijanja tih zahteva. Na isti način postupiće i ako odbije predlog za dozvolu prodaje radi naplate potraživanja za koje založno pravo nije uknjiženo.

Zabeležba se neće upisati:

- 1) ako se iz predloga i iz njegovih priloga ne može utvrditi o kome se brodu ili pravu za koje se zahteva upis radi ili ako brod ili pravo nisu upisani u naznačenom upisniku brodova, ili ako povodom prijave ili predloga za prvi upis nije otvoren uložak za upis;
- 2) ako pravo svojine, odnosno neko drugo pravo na brodu nisu upisani u korist lica protiv koga se prema sadržaju isprave može sprovesti uknjižba ili predbeležba.

Upis zabeležbe naznačuje se na rešenju.

Član 324

Ako koji od predloga navedenih u članu 323. ovog zakona odbije neki drugi sud, a ne sud iz člana 276. ovog zakona, taj sud će po službenoj dužnosti zamoliti sud iz člana 276. ovog zakona da odredi upis zabeležbe odbijanja predloga.

Član 325

Kad sud iz člana 276. ovog zakona utvrdi da je rešenje kojim se odbija upis iz čl. 323. i 324. ovog zakona postalo pravosnažno zbog toga što žalba nije podnesena, doneće, po službenoj dužnosti, rešenje o brisanju zabeležbe odbijanja upisa i o tome će obavestiti stranke.

Član 326

Rešenje o upisu, zajedno sa svim ispravama koje su priložene prijavi ili predlogu za upis, sud dostavlja lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova radi izvršenja upisa i postupanja po odredbama čl. 336. i 339. ovog zakona i dostavljanja rešenja licima navedenim u tom rešenju.

Član 327

Rešenje o upisu sprovodi lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik u koji je brod upisan, a ako se radi o prvom upisu - lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik u koji brod treba da se upiše.

Član 328

Svaki upis, osim upisa u list A o tehničkim podacima, mora da sadrži:

- 1) datum kad je predlog primljen i broj dnevnika upisnika brodova;
- 2) naziv isprave koja je osnova za upis, mesto gde je isprava sastavljena i datum kad je sastavljena;
- 3) naziv suda i broj i datum njegovog rešenja kojim je dozvolio upis;
- 4) vrstu upisa i bitni sadržaj prava, odnosno činjenice koja se upisuje;
- 5) naziv i sedište, odnosno ime i prebivalište lica u čiju se korist vrši upis.

Ako lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa istovremeno stigne više predloga koji se odnose na isti brod, kod svakog upisa izvršenog po tim predlozima zabeležiće se brojevi ostalih predloga sa oznakom da su stigli istovremeno.

Član 329

Kad lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova primi rešenje suda kojim se određuje upis broda u upisnik brodova, izvršiće istovremeno upis broda u list A i list B upisnika brodova. Po izvršenom upisu, postupiće po odredbama čl. 336. i 339. ovog zakona.

Kad lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa primi rešenje suda kojim se odbija zahtev za upis brodova u upisnik brodova i odredi upis zabeležbe odbijanja zahteva, izvršiće upis zabeležbe u list A uložka otvorenog u smislu člana 312. stav 2. ovog zakona.

Član 330

Rešenje o odbijanju prijave ili predloga za upis broda u upisnik brodova zabeležiće se u list A uložka otvorenog povodom podnesene prijave ili predloga.

Zabeležba iz stava 1. ovog člana neće se upisati ako povodom prijave ili predloga nije otvoren novi uložak.

Član 331

U svakom rešenju naznačiće se kome se rešenje ima dostaviti i kome će lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa dostaviti koju od isprava.

Član 332

Rešenje o predlozima i prijavama za upis u upisnik brodova dostaviće se podnosiocu prijave, odnosno predloga i licu na čijoj se svojini stiče koje pravo ili čija se prava prenose, ograničavaju, opterećuju ili ukidaju, kao i licu protiv koga je izvršen upis zabeležbe u upisnik brodova.

Rešenje kojim se dozvoljava potpuno ili delimično brisanje nekog upisa dostaviće se i svim licima u čiju korist na upisanom pravu postoje dalje uknjižbe ili predbeležbe.

Rešenje o uknjižbi ili predbeležbi, kojima se na upisanim pravima trećih lica upisuje založno pravo ili ustupanje prava, dostaviće se i vlasniku broda.

Rešenje kojim se dozvoljava upis na predlog punomoćnika protiv stranke koja je punomoć izdala dostaviće se stranci lično, ako punomoć ne odgovara odredbi člana 342. stav 2. ovog zakona.

Član 333

Dostavljanje iz člana 332. ovog zakona vrši se po odredbama Zakona o parničnom postupku o dostavljanju lično strankama.

Ako se stranci moraju vratiti originali isprava koji su priloženi oni se vraćaju stranci koja ih je priložila.

Član 334

Valjanost upisa ne može se pobijati zbog toga što dostavljanje nije izvršeno uredno ili nije uopšte izvršeno.

Lice koje iz izvršenog upisa izvodi za sebe neko pravo ili oslobođenje od obaveze nije dužno da dokazuje da je dostavljanje izvršeno.

Član 335

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja je izvršila upis brisanja broda iz upisnika brodova izdat će stranci, na njen zahtev, potvrdu o brisanju. U potvrdi o brisanju navešće razlog brisanja i rešenje na osnovu koga je brisanje sprovedeno.

Član 336

Na originalu isprave na osnovu koje je upis izvršen lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova stavlja potvrdu o izvršenom upisu.

U potvrdi iz stava 1. ovog člana navodi se rešenje suda kojim je upis bio određen i uložak u koji je upis izvršen.

Ako je upis bio izvršen na osnovu više isprava koje su među sobom u vezi potvrda se stavlja na onu ispravu iz koje pravo upisa neposredno proizilazi.

Član 337

U upisniku se ne sme ništa brisati, dodavati ili menjati ili na drugi način učiniti nečitljivim.

Ako se za vreme upisivanja uoči greška, ispraviće se bez naloga nadležne lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa. Greška učinjena pri upisivanju mora se precrtati tako da ostane čitljiva.

Greška koja se uoči po izvršenom upisu može se ispraviti samo po nalogu nadležnog organa iz člana 276. ovog zakona koji će, ako bi greška imala kakvu pravnu posledicu, saslušati učesnike. Pokretanje tog postupka zabeležiće se na listu na kome je izvršen pogrešan upis. Ova zabeležba ne sprečava ispravljanje greške prilikom kasnijih upisa. Kad rešenje u vezi sa ispravkom greške postane pravosnažno zabeležba se briše po službenoj dužnosti.

Ispravke pogrešnih upisa moraju imati datum, potpis voditelja upisnika brodova i pečat lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa kod koje se odnosni upisnici brodova vode.

Član 338

Rešenje o brisanju broda iz upisnika brodova, kao i zabeležba odbijanja zahteva za brisanje broda iz upisnika brodova, upisuju se u list A upisnika brodova.

Kad rešenje o brisanju broda iz upisnika brodova postane konačno, odnosno pravosnažno, lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova preko svake stranice uloška glavne knjige upisnika brodova povlači dve unakrsne linije i jednu vodoravnu liniju na svakoj stranici ispod svih upisa, s tim što se pojedini upisi ne precrtavaju.

Član 339

Po izvršenom upisu, lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova vratiće stranci originale isprava, odnosno overene prepise isprava, ako je uz prijavu ili predlog priložen neoveren prepis tih isprava. U protivnom, originali isprava, odnosno njihovi overeni prepisi zadržaće se u zbirci isprava, a lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa obavestiće stranku da u određenom roku može te isprave uzeti, ako podnese overene prepise. Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa može i sama napraviti te prepise na trošak stranke.

Ako lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa iz stava 1. ovog člana upis vrši na osnovu rešenja suda, postupiće sa ispravama prema tom rešenju.

U pogledu prepisa potrebnih za zbirku isprava postupiće se po odredbi stava 1. ovog člana.

b) Posebne odredbe

Prvi upis brodova

Član 340

Prvi upis brodova u gradnji dozvoliće sud ako su uz prijavu, odnosno predlog za prvi upis priložene sledeće isprave:

1) isprava kojom, se dokazuje pravo svojine na brodu u gradnji;

2) potvrda brodogradilišta o tehničkim podacima koji se upisuju u list A upisnika brodova u gradnji, mesta i po četku gradnje;

3) izjava vlasnika broda u gradnji o imenu broda u gradnji, a ako brod nema ime - izjava brodogradilišta o oznaci broda u gradnji.

Član 341

Prvi upis broda u upisnik brodova dozvoli će sud ako su uz prijavu za prvi upis broda priložene sledeće isprave:

1) isprava kojom se dokazuje pravo svojine na brodu;

2) izvod iz sudskog registra, odnosno druga isprava kojom se dokazuje ko je vlasnik broda, a za **brod u svojini građana - isprava kojom se dokazuje da je vlasnik jugoslovenski građanin ili jugoslovensko pravno lice**, odnosno da su ispunjeni uslovi za upis broda u upisnik brodova;

3) rešenje o određivanju imena, odnosno oznake broda i luke upisa za pomorski brod, odnosno pristaništa upisa za brod unutrašnje plovidbe;

4) svedočanstvo o baždarenju;

5) uverenje o sposobnosti broda za plovidbu;

6) isprava kojom se određuje pozivni znak pomorskog broda po Međunarodnom signalnom kodeksu, ako takav znak brod mora da ima;

7) isprave kojima se dokazuju drugi podaci koji se nose u list A uložka glavne knjige upisnika brodova;

8) potvrda organa koji vodi strani upisnik brodova da je brod brisan u tom upisniku, ako se taj brod prenosi iz stranog upisnika u jugoslovenski upisnik brodova.

Prvi upis broda unutrašnje plovidbe koji je bio upisan u strani upisnik brodova sprovede se kao uslovni upis u jugoslovenski upisnik brodova unutrašnje plovidbe, s tim što će upis postati bezuslovan kad podnosilac prijave za prvi upis tog broda podnese dokaz da je brod brisan u stranom upisniku brodova unutrašnje plovidbe. Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja sprovodi upis može se, pri izvršavanju odredbe ovog stava, neposredno obratiti stranom organu koji vodi upisnik brodova unutrašnje plovidbe u koji je brod upisan.

Ako je vlasnik broda strano lice, uz prijavu se moraju priložiti isprave kojima se dokazuje pravo da brod bude upisan u jugoslovenski upisnik brodova, kao i podaci navedeni u ispravama iz stava 1. ovog člana.

Uknjižba

Član 342

Uknjižba se može dozvoliti samo na osnovu javnih isprava ili privatnih isprava na kojima je potpise lica čije pravo treba ograničiti, opteretiti, ukinuti ili preneti na drugo lice, overio organ nadležan za overavanje potpisa.

Na osnovu privatne isprave koju je izdao punomoćnik, uknjižba protiv vlastodavca može se dozvoliti samo ako punomoćnik koju je on izdao glasi na određeni posao ili na određenu vrstu poslova, a od dana izdavanja punomoćja do dana traženja uknjižbe nije proteklo više od jedne godine.

Član 343

Privatna isprava na osnovu koje se može dozvoliti uknjižba mora da sadrži pored podataka iz člana 301. ovog zakona i:

- 1) tačnu oznaku broda ili prava u pogledu koga se uknjižba sprovodi;**
- 2) izričitu izjavu lica čije se pravo ograničava, opterećuje, ukida ili prenosi na drugo lice da dozvoljava uknjižbu.**

Odredba tačke 2) stava 1. ovog člana ne odnosi se na isprave o sticanju prava svojine na stranom brodu ako se traži prvi upis broda u jugoslovenski upisnik brodova.

Član 344

Javne isprave na osnovu kojih se dozvoljava uknjižba su:

- 1) isprave o pravnim poslovima koje je sastavio sud u granicama svojih ovlašćenja, ako sadrže podatke propisane u članu 301. ovog zakona;**
- 2) isprave koje su u propisanom obliku izdali sudovi ili organi uprave, u granicama svojih nadležnosti, kojima zakon priznaje svojstvo sudske izvršne isprave ili na osnovu kojih se po posebnim propisima može izvršiti upis u javne knjige.**

Uknjižba na osnovu odluke stranog suda može se izvršiti, pod uslovom da je ta odluka priznata u posebnom postupku.

Predbeležba

Član 345

Kad podnesena isprava ispunjava opšte uslove za upis, ali ne ispunjava sve posebne uslove za uknjižbu propisanu u čl. 342. do 344. ovog zakona, sud će dozvoliti predbeležbu.

Član 346

Predbeležba ugovornog založnog prava dopuštena je samo ako su potraživanja i pravna osnova ugovornog založnog prava u činjeni verovatnim.

Član 347

Kad se u jugoslovenski upisnik brodova upisuje brod koji je bio upisan u strani upisnik brodova, a iz isprave o brisanju broda iz stranog upisnika brodova se vidi da je brod opterećen ugovornim založnim pravom, upisaće se, po službenoj dužnosti, predbeležba ugovornog založnog prava s redom prvenstva koji ima prema času koji je bio merodavan za utvrđivanje reda prvenstva u stranom upisniku brodova, ako u času upisa nisu ispunjeni uslovi za uknjižbu ugovornog založnog prava određeni ovim zakonom.

Član 348

Predbeležba prava zakupa broderskog ugovora na vreme za ceo brod i prava preče kupovine dopuštena je samo ako su postojanje prava i pristanka na upis učinjeni verovatnim.

Član 349

Predbeležba se dozvoljava i na osnovu sledećih isprava:

- 1) nepravosnažnih sudskih odluka kojima se zahtev za utvrđivanje, sticanje, ograničenje ili prestanak upisanog prava usvaja ili odbija;
- 2) sudskih odluka kojima se predbeležba dozvoljava u postupku obezbeđenja po propisima izvršnog postupka;
- 3) zahtev suda ili drugog nadležnog organa kome su saveznim zakonom poverena određena javna ovlašćenja, kad su oni po zakonu ovlašćeni da po službenoj dužnosti odrede da se određena potraživanja obezbede ugovornim založnim pravom.

Član 350

Ako kod suda bude položen iznos duga obezbeđenog ugovornim založnim pravom za koji postoji opravdan razlog da se poveriocu dug ne može vratiti, predbeležba će se dozvoliti na osnovu potvrde suda da je taj iznos položen, i to:

- 1) ako je iznos duga kod suda položio dužnik ili lice koje za dug odgovara, dozvoliće se predbeležba brisanja ugovorenog založnog prava;
- 2) ako je iznos duga kod suda položilo treće lice kome je poverilac dužan da ustupi svoje potraživanje, dozvoliće se predbeležba ustupanja potraživanja obezbeđenog ugovornim založnim pravom.

Član 351

Predbeležbom se stiču, prenose, ograničavaju ili ukidaju upisana prava, pod uslovom da predbeležba bude naknadno opravdana, i to u obimu u kome bude opravdana.

Član 352

Predbeležba može da se opravda na osnovu:

- 1) isprave kojom se može dozvoliti uknjižba, a koju je izdalo lice protiv koga je predbeležba upisana;

2) potvrde da je sudska odluka iz člana 349. tačka 1) ovog zakona postala pravosnažna i izvršna;

3) konačne odluke subjekata o postojanju potraživanja iz člana 349. tačka 3) ovog zakona, radi čijeg je obezbeđenja predbeležba upisana;

4) pravosnažne odluke suda u parnici protiv lica protiv koga je predbeležba upisana.

Član 353

Ako se predbeležba opravdava podnošenjem isprave za uknjižbu, opravdanje treba da se izvrši u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja o predbeležbi.

Ako se predbeležba opravdava na osnovu pravosnažne i izvršne odluke suda, parnica se mora pokrenuti u roku od 15 dana od dana dostave rešenja o predbeležbi.

Rok u kome se predbeležba mora opravdati navodi se u odluci o predbeležbi.

Sud može na predlog stranke, produžiti rok za opravdanje predbeležbe, ako za to postoje opravdani razlozi.

Predlog se podnosi lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova.

Član 354

Ako se opravdanje predbeležbe vrši podnošenjem isprava navedenih u članu 352. tačka 1) do 3) ovog zakona, predlog za opravdanje predbeležbe podnosi se lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova.

Ako se predbeležba opravdava odlukom suda u parnici, tražilac predbeležbe dužan je da pokrene parnicu kod nadležnog suda i da o tome obavesti organ koji vodi upisnik brodova.

Član 355

Rok u kome se mora pokrenuti parnica za opravdanje predbeležbe navest će se u odluci o predbeležbi.

Rok za pokretanje parnice sud može, na predlog stranke, produžiti ako za to postoje razlozi.

Član 356

Ako u vreme podnošenja predloga za predbeležbu već teče parnica za postojanje prava čija se predbeležba traži, pokretanje posebne parnice za opravdanje predbeležbe nije potrebno, ako se prema odredbama Zakona o parničnom postupku, u postojećoj parnici još može istaći i zahtev za opravdanje predbeležbe.

Član 357

Ako opravdanje predbeležbe izostane, lice protiv koga je predbeležba bila dozvoljena može predložiti da se ona briše.

Ako iz spisa ne proizilazi da je tužba za opravdanje predbeležbe na vreme podnesena ili da rok za opravdanje još teče onog dana kad je predlog za brisanje podnesen, sud će hitno odrediti ročište na kome predlagač predbeležbe mora dokazati da rok za opravdanje još teče ili da je tužba podnesena na vreme.

Ako sud utvrdi da je rok protekao, odnosno da parnica nije pokrenuta na vreme dozvoliće brisanje predbeležbe.

Smatraće se da je tužba za opravdanje predbeležbe podnesena na vreme iako je protekao rok određen za njeno podnošenje ako bude podnesena pre podnošenja predloga za brisanje predbeležbe ili istog dana kad je taj predlog podnesen.

Član 358

Ako tužiočev zahtev za opravdanje predbeležbe bude usvojen u parnici kojom se predbeležba opravdava, na predlog bilo koje od stranaka zabeležiće se opravdanje predbeležbe u upisnik brodova prema sadržaju pravnosnažne presude.

Ako u parnici iz stava 1. ovog člana zahtev za opravdanje predbeležbe bude odbijen, na predlog bilo koje od stranaka, predbeležba će se brisati.

Član 359

Ako je predbeležba brisana zato što tužba za opravdanje predbeležbe nije na vreme podnesena može se predložiti nova predbeležba, ali ona ima pravno dejstvo od trenutka podnošenja novog predloga.

Vlasnik broda ili ovlašćenik upisanog prava može tužbom zahtevati da se utvrdi nepostojanje predbeležnog prava. Presuda kojom se taj zahtev usvaja zabeležiće se na predlog stranke u upisnik brodova i time se sprečava ponovna dozvola predbeležbe.

Član 360

Ako predbeležba bude brisana iz razloga koji nisu navedeni u članu 359. ovog zakona sud će po službenoj dužnosti odbiti svaki novi predlog za predbeležbu istog prava na osnovu iste isprave. Ako sud propusti da to učini i nova predbeležba bude upisana, ta predbeležba će se brisati čim protivnik prijavi da je predbeležba već jednom bila brisana.

Član 361

Ako je upisana predbeležba prava svojine, dalji upisi mogu se dozvoliti ne samo protiv uknjiženog nego i protiv predbeležnog vlasnika broda, ali pravno dejstvo tih upisa zavisi od toga da li će predbeležba biti opravdana ili neopravdana.

Ako predbeležba bude opravdana, istovremeno s upisom opravdanja predbeležbe brisaće se, po službenoj dužnosti, svi oni upisi koji su protiv uknjiženog prava vlasnika broda bili izvršeni posle trenutka podnošenja predloga na osnovu koga je predbeležba prava svojine bila upisana.

Ako predbeležba prava svojine bude brisana, brisaće se istovremeno po službenoj dužnosti, i svi upisi koji su bili izvršeni s obzirom na tu predbeležbu.

Odredbe ovog člana primeniće se i kad je protiv ugovornog založnog poverioca izvršena predbeležba prenosa njegovog potraživanja na drugo lice.

Član 362

Ako je upisana predbeležba brisanja nekog prava, u pogledu tog prava mogu se dozvoliti dalji upisi (npr. podzaložna prava ili ustupa), ali pravno dejstvo tih upisa zavisi od toga da li će predbeležba brisanja biti opravdana ili neopravdana.

Ako predbeležba brisanja bude opravdana, istovremeno s upisom opravdanja brišeće se po službenoj dužnosti i svi upisi koji su u pogledu brisanog prava u međuvremenu bili dozvoljeni.

Član 363

Ako na potraživanju obezbeđenom ugovornim založnim pravom, u vreme kad se zahteva njegovo brisanje, još postoje podzaložna prava, brisanje tog potraživanja može se dozvoliti samo uz napomenu da će pravno dejstvo brisanja u pogledu podzaložnih prava nastupiti tek kad ona budu brisana.

Čim bude upisano brisanje potraživanja obezbeđenog ugovornim založnim pravom, dalji upisi na ugovorno založno pravo ne mogu se dozvoliti, a ako brisanje ugovornog založnog prava bude samo predbeleženo, dalji upisi na to pravo mogu se dozvoliti, ali samo s pravnim dejstvom iz člana 351. ovog zakona.

Zabeležba

Član 364

Zabeležba ličnih prava, naročito u pogledu ograničenja prava raspolaganja imovinom, ima za pravnu posledicu da se niko u čiju je korist upisano neko pravo u upisnik brodova ne može pozivati na to da mu ti odnosi nisu bili poznati (npr. maloletnost, produženje roditeljskog prava ili starateljstva, otvaranja stečaja itd.).

Zabeležbu ličnih prava i brisanja takve zabeležbe određuje sud na osnovu isprava kojima se dokazuju ta prava, a po predlogu stranaka, njihovih zakonskih zastupnika ili nadležnih organa.

Član 365

Zabeležba činjenica, osim onih koje su navedene u članu 364. ovog zakona, može se dozvoliti samo kad je zabeležba zakonom dopuštena i ima dejstvo koje je saveznim zakonom određeno (npr. red prvenstva, zajedničko ugovorno založno pravo, otkaz potraživanja obezbeđenog ugovornim založnim pravom, tužba za ostvarivanje zakonskog založnog prava, zabeležba spora itd.).

Član 366

Vlasnik broda može zahtevati upis zabeležbe reda prvenstva za nameravano otuđenje broda ili opterećenje ugovornim založnim pravom. Pravno dejstvo zabeležbe je da se red prvenstva prava stečenih tim otuđenjem ili opterećenjem računa od časa podnošenja predloga za upis zabeležbe, ako se upis navedenih prava zatraži za važenje zabeležbe.

Ugovorni založni poverilac može s pravnim dejstvom navedenim u stavu 1. ovog člana zahtevati upis zabeležbe reda prvenstva za nameravano ustupanje ili nameravano brisanje svog potraživanja.

Zabeležbe iz ovog člana mogu se dozvoliti samo ako bi prema stanju upisa u upisnik brodova bila dopuštena uknjižba prava koje se mora upisati, odnosno brisanje upisanog prava, i ako je potpis predlagača na predlogu overio organ nadležan za overavanje potpisa.

Član 367

Rešenje kojim se usvaja predlog za upis zabeležbe iz člana 366. ovog zakona izdaje se samo u jednom primerku (otpravku). Kad izvrši upis zabeležbe u upisnik brodova, lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova, mora na tom primerku da potvrdi da je zabeležba izvršena.

Član 368

Ako je zabeležba reda prvenstva dozvoljena za nameravano opterećenje broda ugovornim založnim pravom ona gubi dejstvo istekom roka od jedne godine, a u ostalim slučajevima navedenim u članu 366. ovog zakona - istekom roka od 60 dana od dana kad je bila dozvoljena.

U rešenju kojim se dozvoljava zabeležba navešće se datum kad prestaje njeno dejstvo.

Član 369

Predlog za upis prava ili upis brisanja s redom prvenstva koji je zabeležbom obezbeđen, mora se podneti u rokovima određenim u članu 353. ovog zakona i uz predlog priložiti primerak rešenja kojim je zabeležba dozvoljena.

Isprava na osnovu koje se upisuje ili briše pravo za koje je upisana zabeležbe reda prvenstva može biti sastavljena i posle podnošenja predloga za upis zabeležbe.

U rešenju kojim se, na predlog podnesen u smislu stava 1. ovog člana dozvoljava uknjiženje ili predbežba, sud će naznačiti da dozvoljeni upis ima onaj red prvenstva koji je stečen zabeležbom. Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja izvrši upis dozvoljene uknjižbe, odnosno predbežbe potvrdiće na primerku rešenja kojim je zabeležba reda prvenstva dozvoljena da je upis izvršen.

Upis sa zabeleženim redom prvenstva dozvoliće se i ako su brod ili potraživanje obezbeđeno ugovornim založnim pravom preneseni na treće lice ili su opterećeni, pošto je predlog za zabeležbu reda prvenstva bio podnesen.

Ako vlasnik broda, ili ugovorni založni poverilac padnu pod stečaj pre nego što bude podnesen predlog za upis, upisće se dozvoliti samo ako je isprava o pravnom poslu bila već sastavljena pre dana otvaranja stečaja i ako je dan sastavljanja isprave dokazan overom organa nadležnog za overavanje potpisa. Ako isprava ne odgovara ovim uslovima, ceniće se, prema propisima o stečaju, da li je upis dopušten.

Član 370

Ako se dozvoli uknjižba prenosa prava svojine, ili otuđenja broda, odnosno ustupanja ili brisanja potraživanja sa redom prvenstva stečenim zabeležbom, sud će, na predlog stranke u čiju je korist uknjižba upisana, narediti brisanje onih upisa koji su u pogledu tog broda ili potraživanja izvršeni posle podnošenja predloga za zabeležbu. Predlog za brisanje tih upisa mora se podneti u roku od 15 dana od dana kad je uknjižba sa zabeležbom redom prvenstva postala pravosnažna.

Član 371

Ako predlog za upis ne bude podnesen pre isteka roka posle koga prestaje dejstvo zabeležbe, ili ako iznos potraživanja u pogledu koga je zabeležba reda prvenstva izvršena, do kraja tog roka ne bude iscrpljen, sud će po službenoj dužnosti, narediti brisanje zabeležbe reda prvenstva.

Pre isteka roka iz člana 368. ovog zakona, brisanje zabeležbe može se dozvoliti samo ako je uz predlog za brisanje zabeležbe podnesen primerak rešenja kojim je dozvoljena zabeležba. Kad izvrši upis brisanja, lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi upisnik brodova potvrdi će na tom primerku rešenja da je brisanje izvršeno.

Član 372

Stvarno nadležni redovni sud dozvoli će, na zahtev poverioca, zabeležbu sudskog otkaza ugovornog založnog potraživanja i zabeležbu založnopravne tužbe, ako je lice protiv koga je otkaz ili tužba podnesena upisan kao vlasnik broda, i ako se dokaže da je založnopravna tužba podnesena.

Zabeležbu založnopravne tužbe može da dozvoli i sud koji vodi parnicu.

Zabeležba iz stava 1. ovog člana ima za posledicu da otkaz ili tužba deluje protiv kasnijeg vlasnika broda, a naročito da se, na osnovu pravosnažne presude donesene u parnici o zabeležbenoj tužbi ili izvršenog sudskog poravnjanja zaključenog u toj parnici, može da vodi izvršenje na založenom brodu neposredno protiv svakog kasnijeg vlasnika broda.

Član 373

Zabeležba tužbe za ostvarivanje zakonskog založnog prava briše se po službenoj dužnosti ako u roku od 60 dana od dana pravosnažnosti presude donesene na osnovu tužbe koja je bila predmet zabeležbe, poverilac potraživanja obezbeđenog zakonskim založnim pravom ne zatraži prodaju broda ili upis ugovornog založnog prava, ili ako se, na njegov zahtev, u tom roku ne sprovede zaustavljanje broda (član 269. stav 2).

Ako iz spisa ne proizilazi da je u zakonskom roku zatražena prodaja broda ili upis ugovornog založnog prava ili da je sprovedeno zaustavljanje broda, sud će da postupi po članu 357. st. 2. i 3. ovog zakona.

Član 374

Lice koje je pokrenulo parnicu da bi osporilo uknjižbu za koju utvrdi da su njome povređena njegova upisana prava i traži povraćaj u pređašnje stanje u upisniku, može kod suda koji vodi parnicu ili kod stvarno nadležnog redovnog suda da zahteva zabeležbu tog spora u upisniku brodova istovremeno s podnošenjem tužbe ili docnije.

Zabeleška spora iz stava 1. ovog člana ima za posledicu da presuda donesena u tom sporu deluje i protiv onih lica koja su stekla upisana prava posle trenutka kad je predlog za zabeležbu spora stigao lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova.

Član 375

U parnici pokrenutoj tužbom za brisanje uknjižbe protiv lica koja su neposredno uknjižbom, čije se brisanje traži tužbom, stekla prava ili su oslobođena tereta, ili kad se tužba zasniva na odnosima koji postoje neposredno između tužioca i tuženog, o zastarelosti tužbenog zahteva prosuđivaće se prema propisanim rokovima o zastarelosti potraživanja.

Član 376

Lice koje želi da ospori uknjižbu protiv trećih lica, o čijoj je dozvoli bilo propisno obavešteno, dužno je da u roku u kome se može uložiti žalba protiv dozvole te uknjižbe, predloži stvarno nadležnom redovnom sudu upis zabeleške da je uknjižba sporna, a najdocije u roku od 60 dana od dana isteka roka za žalbu da podnese tužbu za brisanje uknjižbe protiv svih lica koja su osporavanom uknjižbom stekla neko upisano pravo ili su na nekom upisanom pravu postigla dalje uknjižbe ili predbeležbe.

Posle isteka roka iz stava 1. ovog člana, protiv trećih lica koja su pre zabeležbe spora na upisanom pravu stekla dalje upisana prava, može se tužbom za brisanje osporavati uknjižba samo ako ta lica nisu bila savesna u pogledu valjanosti osporavane uknjižbe.

Član 377

Ako tužilac nije bio propisno obavešten o dozvoli uknjižbe koju osporava, pravo na podnošenje tužbe za njeno brisanje protiv trećih savesnih lica koja su na upisanom pravu stekla dalja upisana prava, prestaje u roku od tri godine od trenutka kad je predlog za pobijanje uknjižbe stigao lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik brodova.

Član 378

Ako tužilac povuče tužbu ili se po zakonu smatra da je tužba povučena, ili ako tužba bude pravosnažnom odlukom odbacena ili tužbeni zahtev odbijen ili ako u slučaju iz člana 376. ovog zakona tužba ne bude podnesena u propisanom roku, sud će na predlog protivne strane, narediti brisanje zabeležbe spora.

Ako pravosnažnom presudom bude potpuno ili delimično usvojen zahtev za brisanje osporene uknjižbe ili ako stranke o brisanju uknjižbe zaključe sudsko poravnanje sud će, na predlog stranke, dozvoliti upis brisanja osporene uknjižbe prema sadržaju presude, odnosno sudskog poravnanja i istovremeno narediti brisanje zabeležbe spora, kao i svih uknjižbi i predbeležbi za koje je, u pogledu brisanja prava, predlog za upis i predlog za zabeležbu spora stigao lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa.

Član 379

Lice koje tvrdi da je do uknjižbe došlo usled krivičnog dela može, radi postizanja pravnog dejstva iz člana 374. ovog zakona u odnosu na kasnije upise, zatražiti od stvarno nadležnog

redovnog suda da dozvoli zabele žbu da je uknji žba sporna. Ovo lice je duž no da uz predlog podnese dokaz nadležnog organa o pokretanju krivi čnog postupka.

Ako se zabele žba spora predla že radi postizanja dejstva i protiv tre ćih lica koja su savesno stekla upisana prava pre zabele žbe spora, predlog za zabele žbu mora se podneti stvarno nadležnom redovnom sudu u roku u kome je stranka ovlaš ć ena na podnošenje žalbe protiv dozvoljene uknji žbe.

Član 380

Ako sud u krivi čnom postupku odlu či da se briše uknji žba zajedno sa upisanim pravima koja su ste ćena pre zabele žbe iz člana 379. ovog zakona, stvarno nadležni redovni sud naredi će brisanje uknji žbe prema odredbama člana 378. stav 2. ovog zakona, ako stranka, protiv koje je osporena uknji žba izvršena uz predlog za brisanje uknji žbe, prilo ži pravosna žnu odluku suda donesenu o tom krivi čnom postupku.

Ako sud u krivi čnom postupku utvrdi krivi čnu odgovornost optu ženog, a ošte ćenog s njegovim zahtevima za brisanje uknji žbe uputi na parnicu, ošte ćeni ima pravo da podnese tu žbu za brisanje uknji žbe i upisanih prava iz stava 1. ovog člana, u roku od 60 dana od dana kad je odluka suda o upu ćivanju na parnicu postala pravosna žna.

Ako sud u krivi čnom postupku ne donese odluku o tome da je optu ženi krivi čno odgovoran i ako ovlaš ćeno lice u roku iz stava 2. ovog člana ne podnese tu žbu stvarno nadležni redovni sud dozvoli će brisanje zabele žbe spora na predlog lica koje ima pravni interes da se osporena uknji žba održi na snazi.

Član 381

Kad se tra ži brisanje zabele žbe spora zbog toga što tu žba za brisanje nije podignuta u rokovima odre đenim u čl. 376. i 380. ovog zakona, stvarno nadležni redovni sud postupi će shodno odredbama člana 357. st. 2. i 3. ovog zakona.

Član 382

Ako vlasnik broda ili poverilac na čijem je brodu, odnosno potraživanju uknji ženo takvo pravo podnese tu žbu da se to pravo u celini ili delimi čno briše zbog toga što je zastarelo, stvarno nadležni redovni sud dozvoli će, na predlog tu žioca, zabele žbu spora u upisniku brodova.

Član 383

Ako se pokrene parnica kojom se tra ži da se utvrdi da je održ ajem ste ćeno odre đeno stvarno pravo, stvarno nadležni redovni sud dozvoli će na predlog tu žioca, zabele žbu spora u upisniku brodova.

Član 384

Zabele žba spora u slu čaju tu žbe za brisanje zbog zastarelosti ili u slu čaju tu žbe za utvrđivanje sticanja stvarnog prava usled održ aja, nema dejstva protiv tre ćih lica koja su pouzdaju ći se u upisnik brodova, postigla odre đeno uknji ženje pre trenutka kad je predlog za zabele žbu spora stigao lu čkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik

brodova. Ako je pravosnažno presudom utvrđeno da je tužilac stekao određeno stvarno pravo, pravo stečeno održajem ima red prvenstva pre svih upisa koji su sprovedeni posle zabeležbe spora, a sva prava upisana posle zabeležbe spora koja su s tim u protivurečnosti, brisaće se na predlog stranke.

U postupku brisanja shodno se primenjuju odredbe člana 378. stav 2. ovog zakona.

Član 385

Sud koji je sproveo prodaju broda narediće, po službenoj dužnosti, da se rešenje o dosuđenju prodatog broda zabeleži u upisnik brodova.

Zabeležba iz stava 1. ovog člana ima dejstvo da se upisana prava protiv dotadašnjeg vlasnika broda mogu steći daljim upisima samo ako rešenje o dosuđenju bude pravosnažno ukinuto.

Ako rešenje o dosuđenju nije pobijeno ili ako je pobijanje pravosnažno odbijeno, na predlog zainteresovanog lica brisaće se svi upisi izvršeni posle zabeležbe tog rešenja protiv dotadašnjeg vlasnika broda, kao i svi dalji upisi koji su izvršeni u odnosu na njihova prava.

Član 386

Predlozi za upis ili brisanje zabeležbi o kojima odlučuje stvarno nadležni redovni sud moraju se podneti luč koj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi upisnik.

Upisivanje zajedničkih ugovornih založnih prava

Član 387

Kod zajedničkih ugovornih založnih prava (član 249) koja se zasnivaju upisom u više uložaka, jedan od uložaka označuje se kao glavni, a ostali kao sporedni. U predlogu za upis mora se navesti koji se uložak označuje kao glavni, a koji kao sporedni, a ako u predlogu to nije navedeno smatraće se da se kao glavni uložak mora označiti onaj koji je u predlogu za upis naveden na prvom mestu.

Ako se zatraži da se ugovorno založno pravo koje već postoji proširi za isto potraživanje i na druge uloške, s prvobitno opterećenim uloškom postupiće se kao s glavnim uloškom.

U glavnom ulošku zabeležbom se upućuje na sporedne uloške, a u svakom sporednom ulošku - na glavni uložak.

Član 388

Ako poverilac radi osiguranja svog potraživanja zatraži upis ugovornog založnog prava u određeni uložak upisnika brodova, dužan je da prijavi postojanje ugovornog založnog prava koje je za to potraživanje već upisano u neki drugi uložak da bi se moglo zabeležiti zajedničko ugovorno založno pravo.

Poverilac je odgovoran za štetu prouzrokovanu time što je propustio da prijavi postojanje ugovornog založnog prava.

Ako zabeležba zajedničkog ugovornog založnog prava ne bude upisana, ugovorni založnik može predložiti da se ova zabeležba izvrši i zatraži da mu poverilac naknadi troškove, ako je zabeležba izostala njegovom krivicom.

Ako sud iz člana 276. ovog zakona, dozvoljavajući uknjižbu ili predbeležbu ugovornog založnog prava, utvrdi da je za isto potraživanje ugovorno založno pravo već upisano, u njegovom ili nekom drugom upisniku brodova, odrediće, po službenoj dužnosti, da je uložak u koji je ugovorno založno pravo već upisano glavni uložak. Sud je dužan da o tome obavesti lučku kapetaniju, odnosno kapetaniju pristaništa kod koje se vodi upisnik brodova u koji je ugovorno založno pravo već upisano.

Član 389

Predlog za upis zajedničkog ugovornog založnog prava u više upisnika brodova koji se ne vode kod lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa, može se podneti ili istovremeno svim lučkim kapetanijama, odnosno kapetanijama pristaništa koje vode te upisnike brodova ili samo jednoj lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa.

Ako se predlog za upis ugovornog založnog prava podnosi istovremeno svim lučkim kapetanijama, odnosno kapetanijama pristaništa u čije upisnike brodova mora da se upiše, u predlogu mora da se navede koji uložak se označuje kao glavni, a koji uložak kao sporedni.

Ako se predlog za upis ugovornog založnog prava podnosi samo jednoj lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa, predlog se podnosi onoj lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje predlagač upisuje da se vodi glavni uložak i naznačuje red po kome predlog mora da se uputi ostalim organima.

Član 390

Ako kod prvobitnog ili kasnijeg upisa zajedničkog ugovornog založnog prava učestvuje više sudova iz člana 276. ovog zakona, svaki od njih će samostano odlučiti o predlogu za uknjiženje ili predbeležbu ugovornog založnog prava u upisnik brodova za koji je on nadležan. Svaki od sudova svoje rešenje o tome dostaviće i lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje se vodi glavni uložak.

Žalba protiv rešenja iz stava 1. ovog člana podnosi se sudu koji je to rešenje doneo.

Ako uknjižba ili predbeležba koja je upisana u neki sporedni uložak bude po žalbi brisana o brisanju se radi zabeležbe obavestava lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa koja vodi glavni uložak.

Član 391

Red prvenstva kod zajedničkog ugovornog založnog prava određuje se samostalno za svaki uložak, a merodavan je trenutak kad je predlog za dozvolu upisa zajedničkog ugovornog založnog prava stigao lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa u čiji se upisnik ugovorno založno pravo upisuje.

Član 392

Svi predlozi u pogledu promene založnog prava za potraživanje za koja je upisano zajedničko ugovorno založno pravo u više uložaka, podnose se onoj lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi glavni uložak. O tim predlozima odlučuje se prema stanju upisa u glavnom ulošku.

Predlog podnesen drugoj lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa a ne lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa iz stava 1. ovog člana vratiće se podnosiocu s uputstvom da predlog mora da se podnese lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi glavni uložak.

Član 393

Sve promene koje se na zajedničkom ugovornom založnom pravu moraju da učine prenosom, ograničenjem, opterećenjem, brisanjem ili na drugi način, upisuju se samo u glavni uložak.

Upis promena u glavnom ulošku ima pravno dejstvo kao da je izvršen u svim već postojećim ili budućim sporednim ulošcima.

Delimično ili potpuno brisanje zajedničkog ugovornog založnog prava koje se odnosi na sve brodove ili na sva potraživanja (podzalog) koji su predmet zajedničkog ugovornog založnog prava, zabeležava se u sve sporedne uloške, a brisanje zajedničkog ugovornog založnog prava koje se odnosi na određeni brod ili određeno potraživanje, zabeležava se samo u sporedni uložak u kome je taj brod, odnosno potraživanje upisano.

Član 394

Ako založno pravo na brodu, odnosno na potraživanju obezbeđenom ugovornim založnim pravom upisanom u glavnom ulošku bude brisano, u tom ulošku brišu se i svi dalji, na zajedničkom ugovornom založnom pravu izvršeni upisi i prenosi u jedan od sporednih uložaka koji se vode kod iste lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa. Ako zajedničko ugovorno založno pravo još postoji, s tim uloškom postupa se kao sa glavnim uloškom.

Ako u upisnicima brodova iste lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa nema sporednog uloška nadležan sud odrediće, ako to nije odredio ugovorni založnopravni poverilac, sa kojim sporednim uloškom će ubuduće da se postupa kao sa glavnim uloškom, pa će, po službenoj dužnosti, poslati lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa koja vodi novi glavni uložak, overene prepise postojećih upisa u glavnoj knjizi, kao i overene prepise isprava koje se na te upise odnose.

Pretvaranje sporednog uloška u glavni uložak saopštava se organima kod kojih se vode svi sporedni ulošci i, po službenoj dužnosti, to zabeležava u svaki postojeć i sporedni uložak.

Član 395

Organu na koji pređe vođenje glavnog uloška dostavljaju se oni predlozi o kojima ne može da rešava dotadašnji organ zbog toga što je zajedničko ugovorno založno pravo u njegovom upisniku brodova već brisano i o tome se obaveštavaju stranke koje su podnele predloge.

Međusobni red prvenstva predloga iz stava 1. ovog člana određuje se prema trenutku kad su oni stigli organu koji je vodio dotadašnji glavni uložak.

Član 396

Za opravdanje predbeležbe kojom je zajedničko ugovorno založno pravo za isto potraživanje predbeležbe no kod raznih organa potrebna je samo jedna tužba za opravdanje.

Za tužbu za opravdanje predbeležbe nadležan je, pored mesno nadležnog suda založnogopravnog dužnika i stvarno nadležni redovan sud u pogledu jednog od upisnika u kome je predbeležba dozvoljena.

Član 397

U izvodima iz uložaka koji se, s obzirom na zajedničko ugovorno založno pravo, vode kao sporedni ulošci, upućuje se na glavni uložak, uz napomenu da su promene koje su učinjene na zajednički upisanom založnom pravu upisane samo u glavnom ulošku.

Prenos broda iz jednog upisnika brodova u drugi upisnik brodova

Član 398

Sud će rešenjem dozvoliti prenos upisa broda iz jednog upisnika brodova u drugi upisnik brodova na osnovu isprave kojom se dokazuje da će brod promeniti luku upisa i da će se upisati u luci koja se nalazi na području lučke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan.

BRISANJE BRODA IZ UPISNIKA BRODOVA

Član 399

Sud će doneti rešenje o brisanju broda iz upisnika brodova:

- 1) ako utvrdi da je brod propao ili se pretpostavlja da je propao;
- 2) zbog otuđenja broda u korist stranog lica;
- 3) zbog saglasne izjave vlasnika broda i broдача kojom se opoziva saglasnost vlasnika za upis u jugoslovenski upisnik brodova, odnosno presude suda da je takva izjava vlasnika broda pravno valjana;
- 4) zbog izjave vlasnika broda da brod trajno povlači iz pomorske, odnosno unutrašnje plovidbe;
- 5) zbog prestanka postojanja uslova za upis u upisnik brodova po odredbi člana 211. stav 1. tačka 2) ovog zakona;
- 6) zbog rešenja saveznog ministarstva nadležnog za poslove saobraćaja, kojim se brodu upisanom u upisnik na osnovu člana 211. stav 1. tačka 2) ovog zakona oduzima pravo na upis u upisnik brodova.

Član 400

Rešenje o brisanju broda unutrašnje plovidbe upisanog u upisnik brodova unutrašnje plovidbe radi **prenosa u upisnik druge države, donosi se na osnovu potvrde da je brod već uslovno upisan u strani upisnik brodova unutrašnje plovidbe.**

Član 401

U rešenju o brisanju broda iz upisnika brodova **mora se, u smislu člana 231. ovog zakona, utvrditi da se tom brisanju ne protive poverioci zakonskih založnih prava, odnosno da poverioci ugovornog založnog prava pristaju na brisanje, osim ako se brisanje vrši na osnovu odredaba člana 215. stav 1. tač. 1) i 4) ovog zakona.**

Podnesak kojim se poverioci koji imaju zakonsko založno pravo na brodu protive upisu brisanja broda iz upisnika brodova, podnosi se lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa kod koje je brod upisan u upisnik brodova. Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa dostaviće podnesak o protivljenju nadležnom sudu radi donošenja odluke.

U slučaju iz stava 2. ovog člana, brisanje broda iz upisnika brodova može se odrediti tek pošto postane pravosnažno rešenje suda kojim se protivljenje odbija.

Član 402

Ako se brod koji je bio brisan iz upisnika brodova zbog toga što je propao ili se pretpostavljalo da **je propao ili zbog toga što je trajno povučen iz plovidbe ili zbog toga što je bio proglašen pomorskim plenom, odnosno ratnim plenom na moru ponovo upisuje u upisnik brodova, sud će doneti rešenje o ponovnom upisu broda sa svim onim podacima i upisanim pravima iz upisnika sa kojima je ranije bio upisan, a koji su važili u času brisanja broda i o tome obavestiti vlasnika broda i sva ostala lica u čiju korist je bilo upisano neko pravo na brodu.**

5. Pravni lekovi

Član 403

Protiv rešenja suda o predlogu za upis u upisnik brodova dopuštena je žalba.

Stranke mogu u žalbi izneti nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako se oni odnose na bitne povrede pravila postupka.

Žalba se podnosi sudu koji je doneo prvostepeno rešenje, i to jedan primerak za sud i po jedan za stranke koje učestvuju u postupku.

Član 404

Rok za podnošenje žalbe kad je rešenje dostavljeno u Saveznoj Republici Jugoslaviji iznosi 30 dana, a kad je dostavljeno u inostranstvu - 60 dana.

Član 405

Neblagovremenu, nepotpunu i nedopuštenu žalbu sud će odbaciti.

Ako prvostepeni sud ne odbaci žalbu primerak žalbe dostavi će strankama kojima je dostavljeno rešenje koje se pobija.

Prvostepeni sud ne može svoje rešenje ni preinačiti ni ukinuti.

Žalbu podnesenu neposredno drugostepenom sudu taj sud uputi će nadležnom prvostepenom sudu i smatraće se da je žalba podnesena na dan kad je stigla nadležnom prvostepenom sudu.

Član 406

Ako je žalba podnesena protiv rešenja kojim se dozvoljava uknjižba ili predbeležba ili prvi upis broda u upisnik brodova, sud će odrediti zabeležbu žalbe u upisnik brodova.

Ako žalba bude odbijena sud će odrediti brisanje zabeležbe.

Zabeležbu i brisanje zabeležbe iz st. 1. i 2. ovog člana sud će odrediti po službenoj dužnosti.

Ako je žalba podnesena protiv rešenja suda o zahtevu za prvi upis u upisnik brodova sud je dužan da o uloženoj žalbi obavesti lučku kapetaniju, odnosno kapetaniju pristaništa koja vodi upisnik brodova, radi postupanja po odredbama člana 312. stav 2. ovog zakona.

Član 407

Ako drugostepeni sud odbija žalbu protiv rešenja kojim je predlog za upis odbijen prvostepeni sud će po službenoj dužnosti odrediti da se briše zabeležba tog rešenja u upisniku brodova i o tome će obavestiti stranke.

Član 408

Ako drugostepeni sud preinači rešenje prvostepenog suda i usvoji jedan od predloga iz člana 323. ovog zakona koji je prvostepeni sud odbio dozvoljeni upis izvršiće se u upisnik brodova. U tom slučaju smatra se da je upis izvršen u trenutku kad je predlog za upis bio podnesen.

Član 409

Ako drugostepeni sud preinači rešenje prvostepenog suda kojim se dozvoljava brisanje upisa i predlog za brisanje upisa odbije uspostaviće se brisana uknjižba, odnosno predbeležba.

Ako drugostepeni sud preinači rešenje prvostepenog suda kojim je usvojen neki od predloga iz člana 323. ovog zakona, pa taj predlog odbije, izvršena uknjižba ili predbeležba, brišaće se.

Član 410

Rešenje drugostepenog suda kojim se određuje upis u upisnik brodova prvostepeni sud dostaviće radi izvršenja upisa nadležnoj lučkoj kapetaniji, odnosno kapetaniji pristaništa, u skladu sa odredbama člana 326. ovog zakona.

Član 411

U postupku upisivanja u upisnik brodova revizija nije dopuštena.

Član 412

U pogledu primena odredaba ovog dela zakona (čl. 223. do 411) sa brodom unutrašnje plovidbe izjedna čeni su: hidroglicer, skela, bager, dizalica i sl.

6. Postupak za upisivanje u upisnike čamaca i plove čih postrojenja

Član 413

U upisnik se upisuju čamci i ploveć a postrojenja doma ćih i stranih pravnih i fizi ćkih lica koja imaju sedište odnosno prebivalište na području lućke kapetanije, odnosno kapetanije pristaništa koja vodi upisnik.

U upisnik se moraju upisati čamci i ploveća postrojenja koji se stalno ili pretežno zadržavaju ili plove u obalnom moru ili na unutrašnjim vodama Savezne Republike Jugoslavije bez obzira na sedište, odnosno prebivalište njihovog vlasnika.

Ako se promeni vlasnik čamca ili plovećeg postrojenja vrši se ponovni upis čamca i plovećeg postrojenja.

Vlasnik čamca i plovećeg postrojenja dužan je da prijavi svaku promenu podatka koji se unosi u upisnik, u roku od 30 dana od dana nastanka promene.

Lućka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa doneće rešenje o upisu čamca i plovećih postrojenja u upisnik.

Član 414

U upisnik se ne mogu upisati čamci i ploveća postrojenja upisani u registar strane države.

Upisnik je javna knjiga, a izvod iz tog upisnika ima snagu javne isprave.

Obrazac i sadržinu upisnika i knjiga i načina vođenja registra, utvrđuje savezni ministar nadležan za poslove saobraćaja.

Član 415

Čamci i ploveća postrojenja upisani u upisnik moraju imati oznaku, a mogu imati i ime.

7. Postupak za brisanje čamaca i plovećih postrojenja iz upisnika

Član 416

Lućka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništaće doneti rešenje o brisanju čamca ili plovećeg postrojenja iz upisnika:

- 1) ako čamac, odnosno ploveće postrojenje propadne, nestane ili bude uništen;
- 2) ako se čamac ili ploveće postrojenje trajno povuće iz plovidbe;

- 3) ako se na čamac ili ploveće postrojenje više ne odnose odredbe ovog zakona;
- 4) ako protekne više od 30 dana od dana isteka registracije čamca ili plovećeg postrojenja.

Smatra se da su čamac ili ploveće postrojenje propali ili nestali ako je od prijema poslednje vesti o njima proteklo više od tri meseca. U tom slučaju smatra se da su čamac ili ploveće postrojenje propali ili nestali narednog dana od dana prijema poslednje vesti.

Lučka kapetanija, odnosno kapetanija pristaništa izdaje rešenje o izvršenom brisanju iz upisnika.

Peti deo

BRODAR

1. Odgovornost broдача

Član 417

Za obaveze koje nastaju u vezi sa plovidbom i iskorišćavanjem broда odgovara broдар, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 418

Obavezama koje nastaju u vezi sa plovidbom i iskorišćavanjem broда smatraju se:

- 1) potraživanje iz telesnih šteta - potraživanje koje nastaje smrću ili telesnim povredama lica;
- 2) potraživanje iz materijalnih šteta - potraživanje koje nastaje iz bilo kog razloga, osim onog koje nastaje iz telesnih šteta.

Broдар pomorskog broда može da ograniči svoju odgovornost do iznosa navedenih u članu 419. ovog zakona, a broдар broда unutrašnje plovidbe - do iznosa navedenih u članu 420. ovog zakona, i to za potraživanje:

1) iz telesnih šteta koje su pretrpela lica koja se radi prevoza nalaze na brodu i iz materijalnih šteta na stvarima koje se nalaze na brodu;

2) iz telesnih šteta koje su pretrpela lica na kopnu ili na vodi, odnosno iz materijalnih šteta na stvarima koje se nalaze van broда, ako su te štete prouzrokovane skrivljenim ili neskrivljenim delom ili propustom lica na brodu za koje je broдар odgovoran, a od lica za koja je broдар odgovoran a koja se nalaze na brodu - samo ako se skrivljeno ili neskrivljeno delo ili propust tih lica tiče plovidbe, rukovanja brodom, krcanja, prevoza ili iskrcanja tereta ili ukrcavanja, prevoza ili iskrcavanja putnika;

3) nastalo u vezi sa naredenim pomicanjem, dizanjem ili uništenjem potonulog, nasukanog ili napuštenog broда i stvari koje se nalaze na tom brodu, kao i za naknadu štete prouzrokovane od strane broда luci, odnosno pristaništu, lučkim, odnosno pristanišnim objektima i plovim putevima.

2. Ograničenje odgovornosti broдача

Član 419

Brodar pomorskog broda može da ograniči svoju odgovornost za obaveze ili člana 418. ovog zakona, i to:

- 1) na 650 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po toni tonaže odnosnog broda, ako je jednim događajem nastalo samo potraživanje iz materijalnih šteta;
- 2) na 2000 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po toni tonaže odnosnog broda, ako je jednim događajem nastalo samo potraživanje iz telesnih šteta;
- 3) na 2000 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po toni tonaže odnosnog broda, ako su nastali iz jednog događaja potraživanja iz telesnih šteta i potraživanja iz materijalnih šteta. Od ovog iznosa, iznos od 1350 US dolara po toni namenjen je isključivo namirenju potraživanja iz telesnih šteta, a iznos od 650 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po toni - isključivo namirenju potraživanja iz materijalnih šteta. Ako iznos namenjen isključivo za namirenje potraživanja iz telesnih šteta nije dovoljan za njegovo potpuno podmirenje neisplaćeni ostatak ovog potraživanja, zajedno sa potraživanjem iz materijalnih šteta, naplaćuje se iz iznosa koji je namenjen namirenju potraživanja iz materijalnih šteta.

U smislu stava 1. ovog člana tonaža za brodove sa sopstvenim pogonom je neto registarska tonaža broda povećana za mašinski prostor koji je bio odbijen od bruto registarske tonaže broda radi određivanja njegove neto registarske tonaže, a za druge brodove - neto registarska tonaža.

Član 420

Brodar broda unutrašnje plovidbe može da ograniči svoju odgovornost za obaveze iz člana 418. ovog zakona u pogledu potraživanja iz materijalnih šteta, na sledeće iznose:

- 1) za brod namenjen za prevoz tereta:
 - a) na 40 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po toni najviše nosivosti broda bez sopstvenog pogona;
 - b) na 40 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po toni najviše nosivosti broda sa sopstvenim pogonom povećan za 60 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po svakom kilovatu mašinskog uređaja za pogon broda;
- 2) za brod koji nije namenjen za prevoz tereta na 60 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po kubnom metru istisnine na najvećem dozvoljenom gazu broda;
- 3) za tegljač i potiskivač na 60 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora po svakom kilovatu mašinskog uređaja za pogon broda;
- 4) za hidroglisere i tehničke plovne objekte unutrašnje plovidbe na iznos u US dolarima koji odgovara trećini njihove vrednosti u momentu događaja na osnovu koga je nastalo potraživanje.

Kad su potiskivač ili drugi brod sa sopstvenim pogonom privezani uz brod koji potiskuje, iznos ograničene odgovornosti broдача obračunava se na osnovu kilovata mašinskih uređaja za pogon i ukupne tonaže najviše nosivosti svih brodova u konvoju.

Za potraživanje iz telesnih šteta brodar odgovara do trostrukih iznosa iz st. 1. i 2. ovog člana.

Iznosi ograničene odgovornosti iz st. 1. i 2. ovog člana namenjeni su isključivo namirenju potraživanja iz materijalnih šteta, a iznosi ograničene odgovornosti iz stava 3. ovog člana - isključivo namirenju potraživanja iz telesnih šteta.

Član 421

Iznos ograničene odgovornosti broдача, predviđen odredbama ovog zakona za pomorske brodove ne može da bude manji od iznosa predviđenog za brod od 100 tona u smislu člana 419. stav 2. ovog zakona, a za brodove unutrašnje plovidbe - manji od 16000 US dolara u dinarskoj protivvrednosti po kursu na dan zaključenja ugovora.

Član 422

U iznos ograničene odgovornosti broдача, ne ulazi iznos zatezних kamata od dana događaja na osnovu koga je nastalo potraživanje do dana osnivanja fonda ograničene odgovornosti na osnovu člana 425. ovog zakona.

Član 423

Brodar ne može ograničiti svoju odgovornost za obaveze iz člana 418. ovog zakona:

- 1) ako je događaj iz koga su nastala potraživanja prouzrokovan njegovom ličnom krivicom;
- 2) za štete nastale smrću ili telesnom povredom lica koja su u radnom odnosu s broдаром.

Brodar broda unutrašnje plovidbe ne može ograničiti svoju odgovornost za obaveze iz člana 418. ovog zakona ni za potraživanje lica koja se prevoze na osnovu ugovora o prevozu putnika.

Član 424

Ograničenje odgovornosti na iznose iz čl. 419. i 420. ovog zakona primenjuje se na ukupni iznos potraživanja iz telesnih i materijalnih šteta koje su nastale iz jednog događaja.

Ako su potraživanja iz stava 1. ovog člana nastala iz više događaja, ograničenje odgovornosti broдача vrši se u pogledu potraživanja iz svakog događaja posebno.

Član 425

Brodar koji želi da ograniči svoju odgovornost dužan je da osnuje fond ograničene odgovornosti.

Fond ograničene odgovornosti je imovinska vrednost koju brodar polaže radi namirenja potraživanja iznosa na koji se ograničava njegova odgovornost.

Fond ograničene odgovornosti služi isključivo za namirenje potraživanja nastalih iz događaja zbog koga je osnovan.

Osnivanje fonda ograničene odgovornosti ne znači priznanje odgovornosti za potraživanje zbog kojih je osnovan.

Član 426

Poverioci u korist čijih potraživanja je osnovan fond ograničene odgovornosti mogu svoja potraživanja da namire samo iz tog fonda.

Potraživanja poverilaca namiruju se iz fonda ograničene odgovornosti, odnosno iz njegovog dela koji je njima namenjen, srazmerno njihovom utvrđenom iznosu.

Ako brodar ima pravo da istakne zahtev prema jednom od poverilaca za potraživanje zbog štete koja proizilazi iz istog događaja njihova međusobna potraživanja se prebijaju, a poverilac u čestvuje u naplati iz fonda samo do visine iznosa koji je preostao posle izvršenog prebijanja.

Član 427

Brodar koji pre razdeobe fonda ograničene odgovornosti isplati u celini ili delimično neko od potraživanja iz člana 418. ovog zakona stupa u odnosu na fond do visine isplaćenog iznosa na mesto namirenog poverioca.

Član 428

Ako su sprovedene privremene mere ili mere izvršenja u vezi sa potraživanjem iz člana 418. ovog zakona, a brodar se poziva na ograničenje svoje odgovornosti po ovom zakonu, sud može, na predlog broдача, da ukine privremenu meru ili obustavi mere izvršenja, odnosno oslobodi data obezbeđenja ili druga jemstva, ako brodar dokaže da je već dao obezbeđenje ili druga jemstva u visini iznosa ograničene odgovornosti, pod uslovom da su to obezbeđenje ili drugo jemstvo raspoloživi i slobodno prenosivi u korist poverioca.

Odredba stava 1. ovog člana primenjuje se i kad dato obezbeđenje ili drugo jemstvo ne dostižu visinu ograničene odgovornosti broдача, ako budu naknadno dopunjeni do visine iznosa njegove ograničene odgovornosti.

Obezbeđenje ili drugo jemstvo iz stava 1. ovog člana mora da bude isključivo namenjeno podmiranju svih potraživanja iz člana 418. ovog zakona koja proizlaze iz istog događaja u vezi s kojim se vrši ograničenje odgovornosti.

Član 429

Sud mora da ukine privremenu meru ili obustavi mere izvršenja, odnosno da oslobodi data obezbeđenja ili druga jemstva zbog datog obezbeđenja ili jemstva u zemlji, a u inostranstvu - ako je takvo oslobođenje predviđeno međunarodnim ugovorom.

Član 430

Odredbe čl. 418. do 429. ovog zakona o ograničenju odgovornosti broдача odnose se i na vlasnika broда, poslovođu broда i naručioца prevoza u broдарskom ugovoru.

Član 431

Zapovednik, ostali članovi posade i druga lica koja rade za broдача, ako su odgovorni za potraživanja iz člana 418. ovog zakona, mogu da ograniče svoju odgovornost u smislu člana 419. do 429. ovog zakona.

Zapovednik, ostali članovi posade i druga lica koja rade za broдача mogu, u slučajevima iz stava 1. ovog člana, da ograniče svoju odgovornost i ako je događaj iz koga je nastalo potraživanje prouzrokovan njihovom ličnom nepažnjom.

Ako je zapovednik, drugi član posade ili drugo lice koje radi za broдача vlasnik broда, suvlasnik, broдар, poslovođa broда ili naručilac prevoza u broдарskom ugovoru, oni mogu svoju odgovornost, u slučaju svoje lične nepažnje da ograniče samo ako je njihov propust nastao u vršenju funkcije zapovednika, odnosno člana posade broда.

Član 432

Ukupna visina ograničenne odgovornosti broдача i drugih lica koja mogu da ograniče svoju odgovornost po ovom zakonu za potraživanja na koja se odnosi ograničenje odgovornosti iz jednog događaja, ne može da pređe iznose navedene u čl. 419. i 420. ovog zakona.

Član 433

Odredbe čl. 418. do 432. ovog zakona ne odnose se na ograničenje odgovornosti za obaveze iz spasavanja, za doprinos u zajedničkoj havariji i za nuklearne štete, a ni na štete prouzrokovane izbacivanjem tekućih goriva sa broда, ako odredbama ovog zakona nije izričito određeno.

Član 434

Odredbe čl. 418. do 462. ovog zakona odnose se na čamce i tehničke plovne objekte.

Član 435

Odredbe čl. 418. do 462. ovog zakona odnose se i na ratne brodove, s tim:

1) da za pomorske ratne brodove, čiji se kapacitet određuje istisninom, jedna tona iz čl. 419. i 421. ovog zakona odgovara dvema tonama istisnine;

2) da se na ratne brodove unutrašnje plovidbe odnose odredbe člana 420. stav 1. tačka 2) ovog zakona.

3. Postupak ograničenja broдареве odgovornosti

Član 436

Vanparnični postupak ograničenja odgovornosti broдача sprovodi sudija pojedinac stvarno nadležnog suda.

U postupku iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Ako je brod ili čamac na koji se odnosi događaj povodom koga se vodi postupak ograničenja odgovornosti broдача upisan u jugoslovenski upisnik brodova, odnosno evidenciju čamaca, mesno je nadležan sud na čijem se području vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, odnosno evidencija čamaca u koji je čamac upisan.

Ako je brod ili čamac na koji se odnosi događaj povodom koga se vodi postupak ograničenja odgovornosti broдача strane državne pripadnosti, mesno je nadležan sud na čijem je području brod zaustavljen, a ako nije bilo zaustavljanja broда - sud na čijem su području položena sredstva za osnivanje fonda ograničene odgovornosti.

U postupku ograničenja odgovornosti broдача nije dopušten sporazum stranaka o mesnoj nadležnosti.

Član 437

Postupak ograničenja odgovornosti broдача pokreće se po predlogu lica koje je prema odredbama ovog zakona ovlašćeno da ograniči svoju odgovornost.

Predlog za pokretanje postupka ograničenja odgovornosti broдача, pored opštih podataka koji treba da budu navedeni u svakom podnesku, mora da sadrži i:

- 1) opis događaja iz koga je nastalo potraživanje za koje se predlaže ograničenje odgovornosti;**
- 2) osnov i iznos ograničene odgovornosti;**
- 3) način na koji je predlagač spreman da osnuje fond ograničene odgovornosti (polaganjem gotovine ili davanjem odgovarajućeg drugog jemstva);**
- 4) popis poznatih poverilaca, uz naznačenje njihovog sedišta, odnosno boravišta;**
- 5) podatke o vrsti i verovatnoj visini potraživanja poznatih poverilaca.**

Predlogu za pokretanje postupka ograničenja odgovornosti broдача moraju se za pomorski brod priložiti isprave kojima se dokazuje: tonaža pomorskog broда, u smislu odredbe člana 419. stav 2. ovog zakona, a za brod unutrašnje plovidbe - isprave kojima se dokazuju nosivost, istisnina, kilovati i vrednost broда u smislu odredaba člana 420. st. 1. i 2. ovog zakona.

Član 438

Ako sud utvrdi da nisu ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom koji dozvoljavaju predlagaču da se koristi ograničenjem svoje odgovornosti doneće rešenje o odbijanju podnesenog zahteva.

Ako sud utvrdi da sredstvima predloženog fonda ograničene odgovornosti neće moći da raspolože slobodno u korist poverilaca odbaciće podneseni zahtev.

Član 439

Ako sud utvrdi da je zahtev koji je iznesen u predlogu za pokretanje postupka **ograničenja odgovornosti brodarka u saglasnosti s odredbama ovog zakona o uslovima ograničenja odgovornosti** i da će sredstvima predloženeog fonda ograničene odgovornosti moći slobodno da raspolaze u korist poverilaca doneće rešenje kojim odobrava osnivanje fonda ograničene odgovornosti.

U rešenju iz stava 1. ovog člana sud će pozvati predlagača da u roku od 15 dana podnese sudu dokaze o tome da je stavio na slobodno raspolaganje suda sredstva odobrena za osnivanje fonda ograničene odgovornosti i da je unapred položio određeni iznos potreban za namirenje troškova koji će nastati u toku ili povodom postupka.

Ako predlagač ne postupi po odredbi stava 2. ovog člana, sud će doneti rešenje kojim se ukida rešenje o osnivanju fonda ograničene odgovornosti.

Sud će u rešenju upozoriti predlagača na posledice koje nastaju usled toga što nije postupio po odredbi stava 2. ovog člana.

Član 440

Fond ograničene odgovornosti smatra se osnovanim onog dana kad predlagač podnese sudu dokaze o tome da je postupio po odredbama člana 439. stav 2. ovog zakona.

Rešenje kojim utvrđuje da je fond ograničene odgovornosti osnovan sud je dužan da donese u roku od 24 časa od prijema dokaza iz stava 1. ovog člana.

Rešenje iz stava 2. ovog člana objavljuje se u "Službenom listu SRJ", na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan na čin.

Rešenje se dostavlja predlagaču i svim poveriocima na čija se potraživanja odnosi ograničenje odgovornosti, a čije je sedište, odnosno boravište poznato sudu.

Član 441

Rešenje kojim se utvrđuje osnivanje fonda ograničene odgovornosti sadrži:

- 1) ime broda, luku, odnosno pristanište upisa i državnu pripadnost, odnosno oznaku i mesto upisa čamca;
- 2) firmu, odnosno naziv i sedište, odnosno lično ime i prebivalište i državnu pripadnost predlagača;
- 3) događaj na koji se odnosi ograničena odgovornost brodarka;
- 4) iznos fonda ograničene odgovornosti i datum osnivanja fonda;
- 5) poziv poveriocima da potraživanja koja se, prema odredbama ovog zakona, namiruju iz fonda ograničene odgovornosti prijave sudu u roku od 90 dana od dana objavljivanja rešenja u "Službenom listu SRJ", bez obzira na to da li o tim potraživanjima već teče parnica, odnosno da li je o njihovom postojanju donesena pravosnažna odluka, uz upozorenje na posledice propuštanja iz člana 451. ovog zakona;

6) mesto i vreme održavanja ročišta za ispitivanje potraživanja.

Član 442

Ako se protiv nekog lica koje na osnovu odredaba ovog zakona može da ograniči svoju odgovornost (čl. 418, 430. i 431), a na koje se odnosi osnovani fond ograničene odgovornosti u vreme osnivanja fonda, sprovodi izvršni postupak ili postupak obezbeđenja potraživanja koja se, prema odredbama ovog zakona, namiruju iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti, izvršni sud će, na zahtev tog lica, rešenjem obustaviti izvršni postupak, odnosno postupak obezbeđenja, i ukinuti sve sprovedene radnje u tom postupku.

Stranka po čijem je predlogu sud obustavio izvršni postupak, odnosno postupak obezbeđenja snosi svoje troškove obustavljenog postupka, a dužna je, na zahtev protivne stranke, da joj nadoknadi njene troškove.

Posle osnivanja fonda ograničene odgovornosti ne može se više tražiti pokretanje redovnog izvršnog postupka, odnosno postupka obezbeđenja potraživanja koja se, prema odredbama ovog zakona, namiruju iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti.

Član 443

Ispitivanje prijavljenih potraživanja vrši se na ročištu za ispitivanje potraživanja.

Pravo učestvovanja na ročištu u svojstvu stranke imaju predlagači i svi poverioci koji svoja potraživanja prijave do zaključenja ročišta za ispitivanje potraživanja.

Izostanak stranaka s ročišta ne sprečava sud da ročište održi.

Na ročištu sud će pozvati prisutne stranke da se izjasne o prijavljenim potraživanjima i o osnovu ograničenja odgovornosti predlagača.

Član 444

Ne smatra se da poverilac prijavom potraživanja priznaje pravo predlagača da prijavljeno potraživanje namiri iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti.

Poverilac ne može da osporava potraživanje drugog poverioca tvrdeći da se ono ne može namiriti iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti, jer je događaj iz koga je potraživanje nastalo prouzrokovao brodarličnom krivicom (član 423. tačka 1).

Smatra se da predlagač osnivanja fonda ograničene odgovornosti i poverioci priznaju da prijavljeno potraživanje postoji i da se može namiriti iz osnovanog fonda ograničene odgovornosti, ako to podneskom ili usmeno na ročištu ne ospore do zaključenja ročišta za ispitivanje potraživanja.

Član 445

Ako poverilac ospori da je njegovo potraživanje podvrgnuto ograničenju odgovornosti predlagača, a predlagač se s tim osporavanjem ne složi, sud će rešenjem uputiti poverioca da u

roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja podnese protiv predlagača tužbu za utvrđivanje da se poverio č evu potraživanje ne namiruje iz fonda ograni č ene odgovornosti.

Ako poverilac u roku iz stava 1. ovog člana ne postupi po rešenju suda, odnosno ako podnetu tužbu povuče, smatraće se da se odrekao svog osporavanja da je njegovo potraživanje podvrgnuto ograni č enju odgovornosti predlagača.

Član 446

Ako poverilac ospori drugom poveriocu postojanje ili visinu njegovog potraživanja ili pravo da se njegovo potraživanje namiri iz fonda ograni č ene odgovornosti, sud će rešenjem uputiti poverioca č ije je potraživanje osporeno da u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja podnese protiv predlagača i svih poverilaca koji su osporili njegovo potraživanje ili visinu tog potraživanja, tužbu za utvrđivanje postojanja i visine njegovog potraživanja, odnosno prava namirenja iz fonda ograni č ene odgovornosti.

Ako poverioci ospore drugom poveriocu njegovo potraživanje koje je utvrđeno pravosnažnom presudom donesenom u parnici protiv predlagača, sud će rešenjem uputiti poverioca, odnosno poverioce koji osporavaju takvo potraživanje da u roku od 30 dana podnesu tužbu za utvrđivanje da potraživanje ne postoji.

Ako poverioci koje sud uputi na parnicu u roku iz st. 1. i 2. ovog člana ne postupe po rešenju suda, odnosno ako podnesenu tužbu povuku, smatraće se da u slu čaju iz stava 1. ovog člana potraživanje nije ni prijavljeno, a u slu čaju iz stava 2. ovog člana da potraživanje nije bilo ni osporeno.

Član 447

Ako predlagač ospori postojanje ili visinu poverio č evog potraživanja, sud će rešenjem uputiti poverioca da u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja podnese protiv predlagača tužbu radi utvrđivanja postojanja i visine njegovog potraživanja.

Predlagač ne može da osporava poverio č evu potraživanje ako su postojanje i visina tog potraživanja pravosnažno utvrđeni u parnici između predlagača i poverioca ili u parnici koja se vodila prema odredbi člana 446. stav 1. ovog zakona.

Ako poverilac koga sud uputi na parnicu ne postupi po rešenju suda u roku iz stava 1. ovog člana, odnosno ako podnetu tužbu povuče, smatraće se da potraživanje nije ni prijavio.

Član 448

Tužbe iz čl. 445, 446. i 447. ovog zakona mogu da se odnose samo na ona potraživanja koja su bila predmet raspravljanja na ro čištu za ispitivanje potraživanja.

Pravosnažne presude donesene u parnicama iz čl. 445, 446. i 447. ovog zakona imaju pravno dejstvo prema svim strankama u postupku ograni č enja odgovornosti broдача.

Član 449

Za suđenje u sporovima iz čl. 445, 446. i 447. ovog zakona mesno je nadležan isključivo sud na čijem se području nalazi sud koji sprovi postupak ograničenja odgovornosti broдача.

Član 450

Ako predlagač u čini verovatnim da bi iz fonda ograničene odgovornosti neko potraživanje trebalo namiriti u inostranstvu, sud može, na njegov predlog, da odredi da se iz fonda izdvoji iznos koji bi bio potreban za namirenje tog potraživanja u srazmeri prema ostalim prijavljenim potraživanjima i prema fondu ograničene odgovornosti.

Predlog iz stava 1. ovog člana može se podneti do održavanja prvog ročišta za deobu osnovanog fonda ograničene odgovornosti.

Iznos izdvojen po odredbi stava 1. ovog člana čuva se u posebnom depozitu deset godina od dana kad rešenje o konačnoj deobi osnovanog fonda ograničene odgovornosti postane pravosnažno.

Sud može i pre isteka roka iz stava 3. ovog člana da odredi da se izdvojeni iznos u celini ili delimično vrati u opšti depozit fonda ograničene odgovornosti, ako bi se prema okolnostima moglo zaključiti da su ostale pretpostavke za izdvajanje ovog iznosa iz stava 1. ovog člana.

Po isteku roka iz stava 3. ovog člana sud će izdvojeni iznos vratiti u opšti depozit fonda ograničene odgovornosti.

Član 451

Radi ispitivanja potraživanja prijavljenih posle zaključenja ročišta za ispitivanje potraživanja, sud će zakazati novo ročište za ispitivanje potraživanja.

Poverioci čija se potraživanja ispituju na novom ročištu po odredbi stava 1. ovog člana ne mogu da osporavaju ranije priznata potraživanja.

Poverioci mogu svoja potraživanja da prijavljuju do zaključenja prvog ročišta za deobu fonda ograničene odgovornosti.

Potraživanja prijavljena po zaključenju prvog ročišta za deobu fonda ograničene odgovornosti neće se utvrđivati.

Poverioci koji svoja potraživanja prijave posle isteka roka iz člana 441. tačka 5) ovog zakona, dužni su da predlagaču i ostalim strankama u postupku, na njihov zahtev, nadoknade troškove postupka prouzrokovane naknadnom prijavom. Sud može da pozove ove poverioce da u određenom roku polože iznos koji će biti potreban za namirenje ovih troškova.

Član 452

Posle sprovedenog postupka za ispitivanje prijavljenih potraživanja sud će rešenjem utvrditi koja se potraživanja priznaju i u kojoj visini, uzimajući u obzir i pismene podneske stranaka.

Član 453

Deoba fonda ograničene odgovornosti sprovodi se posle pravosnažnosti rešenja donesenog u smislu člana 452. ovog zakona.

Sud može, na predlog poverioca, da izvrši i privremenu delimičnu deobu fonda ograničene odgovornosti radi prethodne isplate utvrđenih potraživanja, ako poverilac koji to predlaže u čini verovatnim da se parnica iz čl. 445, 446. i 447. ovog zakona neće završiti u roku od šest meseci.

Deoba fonda iz stava 2. ovog člana obuhvata deo fonda ograničene odgovornosti koji ostaje pošto se iz celokupnog fonda izdvoje sredstva za eventualno namirenje potraživanja koja su još sporna, u iznosu u kome bi ova potraživanja trebalo namiriti da je njihovo postojanje utvrđeno u visini u kojoj su prijavljena.

Deoba sredstva fonda ograničene odgovornosti izdvojenih po odredbama člana 450. st. 1, 2. i 3. ovog zakona sprovodi se pošto se pravosnažno završi postupak za ispitivanje spornih potraživanja na koja se izdvojeni iznosi odnose, uzimajući u obzir već izvršenu deobu prema odredbama st. 1, 2. i 3. ovog člana.

Član 454

Radi sprovođenja deoba fonda ograničene odgovornosti sud izrađuje nacrt te deobe.

Posle izrade nacrt deobe fonda ograničene odgovornosti, sud zakazuje ročište za raspravljanje o tom nacrtu, na koje poziva predlagača i poverioca čija su potraživanja utvrđena i za koje je ustanovljeno da se namiruju iz fonda ograničene odgovornosti, kao i poverioce čija su potraživanja osporena.

Uz poziv na ročište strankama se dostavlja i primerak nacrt deobe.

Član 455

Ako je radi izrade nacrt deobi osnovanog fonda ograničene odgovornosti potrebno obezbediti stručno lice a sud takvo lice nema, sud može pripreme za izradu nacrt deobi poveriti posebnom stručnjaku van suda.

Na stručnjake iz stava 1. ovog člana odnose se odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na veštake.

Član 456

Pravo učestvovanja na ročištu, u svojstvu stranke, imaju predlagač i poverioci iz člana 454. ovog zakona.

Izostanak stranaka s ročišta ne sprečava sud da ročište održi.

Na ročištu sud poziva prisutne stranke da se izjasne o nacrtu deobe fonda ograničene odgovornosti i da istaknu svoje prigovore na nacrt.

Odluku o deobi osnovanog fonda ograničene odgovornosti sud donosi na osnovu rezultata postupka, vodećiračuna i o pismenim podnescima stranaka.

Član 457

Sud je dužan da u roku od tri dana od dana kad rešenje o deobi fonda ograničene odgovornosti postane pravosnažno, odnosno od dana kad drugostepeni sud dostavi pravosnažno rešenje prvostepenom sudu, izda nalog za isplatu potraživanja poveriocima na koje se odnosi rešenje o deobi.

Član 458

Prijava potraživanja u postupku ograničenja odgovornosti broдача ima u pogledu prekida zastarelosti isto dejstvo kao i podnošenje tužbe u parničnom postupku.

U pogledu potraživanja koja su osporena u postupku ispitivanja potraživanja smatra se da je zastarelost prekinuta počev od dana prijave potraživanja do isteka roka za podnošenja tužbe prema odredbama čl. 446. i 447. ovog zakona, odnosno do dana kad presuda kojom se utvrđuje da se poverio čevo potraživanje ne namiruje iz fonda ograničene odgovornosti postane pravosnažno.

Zastarelost potraživanja koja se na osnovu rešenja o deobi fonda ograničene odgovornosti namiruju iz fonda počinje ponovo teći kad rešenje o deobi postane pravosnažno.

Član 459

Sud će u korist poverilaca, kojima ni u roku od šest meseci od dana izdavanja naloga za isplatu ne bude u mogućnosti da izvrši isplatu njihovih potraživanja, iz sredstava fonda ograničene odgovornosti osnovati poseban depozit po pravilima o osnivanju sudskog depozita.

Član 460

U postupku ograničenja odgovornosti broдача svaka stranka snosi svoje troškove, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Član 461

Rok za žalbu protiv rešenja donesenih u postupku ograničenja odgovornosti broдача iznosi osam dana od dana dostavljanja rešenja.

Član 462

U postupku ograničenja odgovornosti broдача stranke i javni tužilac mogu protiv rešenja suda kojim je postupak pred sudom pravosnažno završen podneti sve pravne lekove koji se mogu podneti protiv presuda donesenih u parničnom postupku.

Šesti deo

OBLIGACIONI ODNOSI

UGOVORI

Glava 1

UGOVOR O GRADNJI BRODA

Član 463

Ugovor o gradnji broda, kao i izmene i dopune tog ugovora moraju da budu sastavljeni u pismenom obliku.

Ugovor o gradnji broda i njegove izmene i dopune koji su sastavljeni protivno odredbi stava 1. ovog člana nemaju pravno dejstvo.

Član 464

Ako ugovorom o gradnji broda nije drukčije predviđeno smatra se da brod u gradnji pripada brodograditelju.

Član 465

Brodograditelj je dužan da izvrši gradnju prema ugovoru o gradnji broda i pravilima struke i na način da se brodu mogu izdati isprave o sposobnosti za plovidbu predviđene ovim zakonom, a i druge isprave predviđene ugovorom o gradnji broda.

Ako se brod posle završetka gradnje upisuje u strani upisnik brodova, brodograditelj je dužan da izvrši gradnju prema ugovoru o gradnji broda i pravilima struke i na način da se brodu mogu izdati isprave predviđene ugovorom o gradnji broda.

Član 466

Naručilac ima pravo nadzora nad izvršenjem gradnje broda i u tu svrhu može odrediti jednog ili više inspektora gradnje. Imenovanje i smenjivanje inspektora gradnje naručilac mora pismeno saopštiti brodograditelju.

Troškove u vezi sa radom inspektora gradnje snosi naručilac.

Brodograditelj je dužan da omogućiti inspektorima gradnje vršenje nadzora u toku gradnje.

U slučaju da inspektor gradnje ustanovi da izvođenje nekih radova nije u skladu sa odredbama člana 465. ovog zakona, dužan je da brodograditelju odmah stavi pismene primedbe.

Ako brodograditelj ne prihvati primedbe inspektora gradnje, mora o tome, bez odlaganja, pismeno da obavesti naručioca i da zahteva postupak koji je za takav slučaj predviđen u ugovoru.

Ako u ugovoru nije ništa predviđeno o postupku u smislu stava 5. ovog člana, ili ako stranke ne prihvate rezultate postupka iz tog stava, spor rešava sud.

Odredbe st. 1. do 5. ovog člana ne odnose se na pravo i dužnosti ovlašćenog pravnog lica da vrši nadzor nad gradnjom broda na osnovu odredaba ovog zakona o utvrđivanju sposobnosti broda za plovidbu.

Član 467

Pri izradi i nabavci delova ili pripadaka broda koje je brodograditelj naručio ili nabavio od lica koja je odredio naručilac, brodograditelj odgovara za nedostatke izvršenih radova ili nabavljenih delova ili pripadaka ako ne dokaže da te nedostatke nije mogao da uoči upotrebom dužne pažnje.

Član 468

Brodograditelj ne odgovara za nedostatke gradnje broda ako dokaže da je do njih došlo usled toga što je pri izvođenju određenih radova postupio na zahtev naručioca i upozorio ga na mogućnost nastanka štetnih posledica koje je mogao da predvidi upotrebom dužne pažnje.

Kad naručilac daje materijal za gradnju broda, brodograditelj je dužan da pregleda materijal, i ako utvrdi nedostatke, mora o tome, bez odlaganja da obavesti naručioca.

Ako brodograditelj ne postupi po odredbi stava 2. ovog člana, odgovara za štetne posledice nastale usled nedostatka u materijalu.

Brodograditelj ne odgovara u smislu stava 3. ovog člana ako je naručilac, i pored upozorenja da materijal ima nedostatke, zahtevao da brodograditelj takav materijal ugradi u brod.

Ako brodograditelj nije istovremeno i projektant, brodograditelj odgovara za one nedostatke u gradnji broda koje je izveo u skladu sa projektom, a mogao ih je otkriti upotrebom dužne pažnje.

Brodograditelj ne odgovara u smislu stava 5. ovog člana, ako je naručilac i pored upozorenja, zahtevao da se radovi izvedu prema projektu.

Ako je u pitanju gradnja jugoslovenskog broda, brodograditelj je dužan da obavesti ovlašćeno pravno lice da naručilac i pored njegovog upozorenja, zahteva da se određeni radovi izvedu protivno tehničkim pravilima o gradnji i pravilima struke, da se u brod ugradi materijal koji ima nedostatke ili da se radovi izvedu u skladu sa projektom iako bi takvo izvođenje radova izazvalo nedostatke u gradnji.

Član 469

Kad troškovi izgradnje broda, posle zaključenja ugovora zbog nepredvidivih okolnosti vanredno porastu, brodograditelj može zahtevati povećanje ugovorne cene gradnje broda, srazmerno stvarnom povećanju cena.

Odredba stava 1. ovog člana ne primenjuje se na cene koje su se povećale u vreme kad je brodograditelj svojom krivicom već bio u zakašnjenju sa izvršenjem gradnje broda.

Član 470

Brodograditelj je dužan da u primerenom roku na svoj trošak i rizik, otkloni nedostatke za koje je odgovoran po odredbama čl. 465, 466. i 468. ovog zakona.

Ako se nedostaci ne mogu otkloniti, naručilac, može zahtevati odgovarajuće sniženje cene.

Ako je nedostatak koji se ne može otkloniti bitan, naručilac ima pravo da raskine ugovor.

Odredbe st. 1. do 3. ovog člana ne utiču na naručićevo pravo na naknadu štete.

Okolnost da naručilac u toku gradnje broda nije prigovorio projektu koji je izradio brodograditelj, upotrebljenom materijalu i na činu izvođenja radova, neoslobađa brodograditelja obaveza iz st. 1. do 4. ovog člana.

Član 471

Brodograditelj odgovara za skrivene nedostatke koji se otkriju u toku jedne godine, računajući od dana predaje broda naručiocu, pod uslovom da ga naručilac pismeno obavesti o tim nedostacima čim ih otkrije.

Član 472

Obaveze brodograditelja iz člana 471. ovog zakona zastarevaju za jednu godinu, računajući od dana kad je brodograditelj na osnovu člana 471. ovog zakona obavešten o nedostacima broda.

Član 473

Odredbe člana 463. stav 1. do člana 472. ovog zakona shodno se primenjuju i na ugovor o popravci ili prepravci broda.

Član 474

Odredbe ugovora o gradnji broda zaključene protivno odredbama člana 466. stav 7. i člana 472. ovog zakona, nemaju pravno dejstvo.

[Sledeći](#)